

**ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΑΓΡΟΤΙΚΗΣ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΑΣ 2014-2020
(ΠΑΑ 2014-2020)**

Αριθ. Πρωτ.: 5159

**2^η Π Ρ Ο Σ Κ Λ Η Σ Η
ΓΙΑ ΤΗΝ ΥΠΟΒΟΛΗ ΠΡΟΤΑΣΕΩΝ**

στο **ΥΠΟΜΕΤΡΟ 19.2:** «Στήριξη για την υλοποίηση πράξεων στο πλαίσιο της στρατηγικής ΤΑΠΤοΚ» **(πράξεων ιδιωτικού χαρακτήρα)**

του **ΜΕΤΡΟΥ 19:** «**Τοπική Ανάπτυξη με Πρωτοβουλία Τοπικών Κοινοτήτων**» (ΤΑΠΤοΚ) του ΠΑΑ 2014-2020

στο πλαίσιο του Τοπικού Προγράμματος
«**Τοπική Ανάπτυξη με Πρωτοβουλία Τοπικών Κοινοτήτων, (ΤΑΠΤοΚ),
LEADER/CLLD**»

της Ομάδας Τοπικής Δράσης (Ο.Τ.Δ.): «**Αναπτυξιακή Καστοριάς ΑΕ ΟΤΑ**»

Καστοριά, 22 Οκτωβρίου 2020

Με την συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

Πίνακας επεξήγησης όρων και συντμήσεων

Όρος / Σύντμηση	Επεξήγηση / Ορισμός
Αίτηση στήριξης	Το σύνολο των απαραίτητων εγγράφων που υποβάλλει ο δικαιούχος για ένταξη στο παρόν καθεστώς στήριξης περιλαμβανομένων των δικαιολογητικών που αποδεικνύουν τις προϋποθέσεις επιλεξιμότητας, που συνηγορούν στη βαθμολόγηση της αίτησης, κ.λπ.
Απόφαση ένταξης πράξης	Η απόφαση της ΕΥΔ της αρμόδιας Περιφέρειας που περιγράφει τους όρους και τις προϋποθέσεις υλοποίησης του επενδυτικού σχεδίου και γίνεται αυτοδίκαια αποδεκτή.
Σύμβαση ΟΤΔ – Δικαιούχου	Η διοικητική πράξη μεταξύ δικαιούχου και ΟΤΔ στην οποία αποτυπώνονται οι όροι και οι υποχρεώσεις για την υλοποίηση της πράξης.
Άυλη Πράξη	Ως άυλες πράξεις χαρακτηρίζονται οι πράξεις οι οποίες δεν αφορούν στη δημιουργία υποδομών ή την απόκτηση εξοπλισμού.
Δικαιούχος	Δικαιούχοι είναι ΟΤΑ Α & Β βαθμού και φορείς τους, Φορείς Δημοσίου Τομέα, ιδιωτικοί φορείς με καταστατικό σκοπό την υλοποίηση αντίστοιχων έργων, καθώς και φυσικά ή νομικά πρόσωπα, σύμφωνα και με την επιλεξιμότητα που καθορίζεται για το τοπικό πρόγραμμα της ΟΤΔ ΑΝΚΑΣ ΑΑΕ ΟΤΑ στην παρούσα προκήρυξη.
Δράση / Υποδράση	Σύνολο πράξεων με κοινό θεματικό σκοπό που συμβάλουν στην επίτευξη ενός ή περισσότερων στόχων της τοπικής στρατηγικής του τοπικού προγράμματος ΤΑΠΤοΚ
ΕΔΠ	Η Επιτροπή Διαχείρισης Προγράμματος (ΕΔΠ) αποτελεί το όργανο λήψης αποφάσεων της ΟΤΔ, για όλα τα θέματα που αφορούν στην εφαρμογή του ΤΠ. Η σύνθεση της ΕΔΠ ως προς τα ποσοστά εκπροσώπησης ιδιωτικού – δημοσίου συμφέροντος πρέπει να είναι σύμφωνα με τον Καν. (ΕΕ) 1303/2013 άρθρο 34 παρ.3 στοιχείο β) όπως κάθε φορά ισχύει.
ΕΥΔ ΠΑΑ 2014-2020	Ειδική Υπηρεσία Διαχείρισης του ΠΑΑ 2014-2020
ΕΥΕ ΠΑΑ 2014-2020	Ειδική Υπηρεσία Εφαρμογής του ΠΑΑ 2014-2020
ΕΥΔ ΕΠ Περιφέρειας	Οι Ειδικές Υπηρεσίες Διαχείρισης (ΕΥΔ) των Επιχειρησιακών Προγραμμάτων (ΕΠ) των οικείων Περιφερειών.
Κρατικές ενισχύσεις	Ενίσχυση που εμπίπτει στο πεδίο του Άρθρου 107 της Συνθήκης για τη Λειτουργία της Ευρωπαϊκής Ένωσης (ΣΛΕΕ).
ΟΤΔ	Η Ομάδα Τοπικής Δράσης είναι ένα τοπικό εταιρικό σχήμα στο οποίο συμμετέχουν εκπρόσωποι τοπικών δημόσιων και ιδιωτικών κοινωνικοοικονομικών φορέων της περιοχής παρέμβασης, συμπεριλαμβανομένης και της κοινωνίας των πολιτών, οι οποίοι είναι αντιπροσωπευτικοί της προτεινόμενης στρατηγικής τοπικής ανάπτυξης. Στόχος της εταιρικής σχέσης είναι να ενεργοποιήσει το ανθρώπινο δυναμικό μιας περιοχής, μέσω συμμετοχικών διαδικασιών, προκειμένου να δημιουργηθεί το αίσθημα της συνυπευθυνότητας και της κοινοκτημοσύνης ενός κοινού οράματος.
ΟΠΕΚΕΠΕ	Ο Οργανισμός Πληρωμών & Ελέγχου Κοινοτικών Ενισχύσεων Προσανατολισμού & Εγγυήσεων (ΟΠΕΚΕΠΕ), ο οποίος έχει ορισθεί ως ο Οργανισμός Πληρωμών για το ΠΑΑ 2014-2020.
ΟΠΣΑΑ	Ολοκληρωμένο Πληροφοριακό Σύστημα Αγροτικής Ανάπτυξης (ΟΠΣΑΑ) είναι το πληροφοριακό σύστημα για την υλοποίηση των μέτρων, υπομέτρων και δράσεων του ΠΑΑ 2014 - 2020 του Υπουργείου Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων, σύμφωνα με τα οριζόμενα στο Νόμο 4314/2014. Επιτρέπει δε, τη διασύνδεση με το ΠΣΚΕ και άλλα πληροφοριακά συστήματα για την ανταλλαγή δεδομένων που σχετίζονται με τον προγραμματισμό, την αξιολόγηση, τη διαχείριση και τον έλεγχο του ΠΑΑ.
Πράξη	Έργο, σύμβαση, δράση ή ομάδα έργων που επιλέγονται από τη Διαχειριστική Αρχή του ΠΑΑ ή υπό την ευθύνη της, η οποία συμβάλλει στην επίτευξη των

	στόχων της σχετικής προτεραιότητας ή των σχετικών προτεραιοτήτων. Στο πλαίσιο των μέτρων της χρηματοοικονομικής τεχνικής, οι πράξεις συνίστανται στις χρηματοδοτικές συνεισφορές από ένα πρόγραμμα σε μέσα χρηματοοικονομικής τεχνικής και στη συνακόλουθη χρηματοδοτική υποστήριξη που παρέχουν τα εν λόγω μέσα.
ΠΣΚΕ	Πληροφοριακό Σύστημα Κρατικών Ενισχύσεων (ΠΣΚΕ) είναι ο κεντρικός κόμβος των δράσεων κρατικών ενισχύσεων της χώρας για τον οποίο σύμφωνα με τον Ν. 4314/2014 θεσμοθετήθηκε η υποχρεωτική χρήση του για όλες τις δομές που υλοποιούν δράσεις κρατικών ενισχύσεων. ⁱ Στο συγκεκριμένο λαμβάνουν χώρα η διαχείριση, ο έλεγχος και η υλοποίηση του υπομέτρου 19.2 – ιδιωτικές πράξεις. Ενδεικτικά περιλαμβάνονται η υποβολή αιτήσεων στήριξης πράξεων και η αξιολόγησή τους, η τροποποίηση αυτών, η υποβολή αιτημάτων πληρωμής.
ΤΠ	Το Τοπικό πρόγραμμα στο πλαίσιο του CLLD-LEADER αποτελείται από στοιχεία όπως η στρατηγική τοπικής ανάπτυξης, που αφορά σαφώς χωρικά προσδιορισμένες περιοχές, η τοπική εταιρική σχέση δημόσιου – ιδιωτικού τομέα, η προσέγγιση εκ των κάτω προς τα άνω, ο πολυτομεακός σχεδιασμός και τέλος η δυνατότητα εφαρμογής μιας πολυταμειακής προσέγγισης.
ΤΑΠΤοΚ	Η «Τοπική Ανάπτυξη με Πρωτοβουλία Τοπικών Κοινοτήτων, (ΤΑΠΤοΚ, LEADER/CLLD συνίστανται στο σχεδιασμό και την εφαρμογή μιας ολοκληρωμένης και πολυτομεακής στρατηγικής τοπικής ανάπτυξης, για μια συγκεκριμένη περιοχή που καλείται να αντιμετωπίσει τις ανάγκες και προβλήματα και να αξιοποιήσει τα συγκριτικά πλεονεκτήματα, από Ομάδες Τοπικής Δράσης στις οποίες συμμετέχουν κατά πλειοψηφία οι τοπικοί φορείς και ιδιώτες.
Χαρακτήρας Κινήτρου	Οι ενισχύσεις θεωρείται ότι έχουν χαρακτήρα κινήτρου, εάν ο δικαιούχος έχει υποβάλει στο οικείο κράτος μέλος πριν από την έναρξη των εργασιών για το έργο ή τη δραστηριότητα γραπτή αίτηση στήριξης.
Αρχική Επένδυση Αφορά το Άρθρο 14 του Καν 651/2014	α) η επένδυση σε ενσώματα και άυλα στοιχεία ενεργητικού σε σχέση με τη δημιουργία νέας επιχειρηματικής εγκατάστασης, την επέκταση της δυναμικότητας υφιστάμενης επιχειρηματικής εγκατάστασης, τη διαφοροποίηση της παραγωγής μιας επιχειρηματικής εγκατάστασης σε προϊόντα που δεν έχουν παραχθεί ποτέ σε αυτή ή τη θεμελιώδη αλλαγή του συνόλου της παραγωγικής διαδικασίας υφιστάμενης επιχειρηματικής εγκατάστασης ή β) η απόκτηση στοιχείων ενεργητικού που ανήκουν σε επιχειρηματική εγκατάσταση που έχει κλείσει ή θα είχε κλείσει αν δεν είχε αγοραστεί και η οποία αγοράζεται από επενδυτή που δεν σχετίζεται με τον πωλητή και αποκλείει την απλή εξαγορά των μετοχών μιας επιχείρησης
Γενικές Δαπάνες	Οι Γενικές Δαπάνες είναι αυτές που συνδέονται με τις δαπάνες για κατασκευή, απόκτηση, συμπεριλαμβανομένης της χρηματοδοτικής μίσθωσης, ή βελτίωση ακίνητης περιουσίας και για αγορά ή στη χρηματοδοτική μίσθωση με δυνατότητα αγοράς νέων μηχανημάτων και εξοπλισμού μέχρι την αγοραστική αξία του περιουσιακού στοιχείου. Αυτές μπορεί να είναι αμοιβές αρχιτεκτόνων, μηχανικών και συμβούλων, αμοιβές για συμβουλές σχετικά την περιβαλλοντική και οικονομική βιωσιμότητα, συμπεριλαμβανομένων των δαπανών για μελέτες σκοπιμότητας.
Προπαρασκευαστικές εργασίες	Οι προπαρασκευαστικές εργασίες, είναι η λήψη αδειών και η εκπόνηση μελετών σκοπιμότητας.

**Η Π ρ ό ε δ ρ ο ς τ η ς Ε π ι τ ρ ο π ή ς Δ ι α χ ε ί ρ ι σ η ς τ ο υ
Π ρ ο γ ρ ά μ μ α τ ο ς
τ η ς Ο Τ Δ Α ν α π τ υ ξ ι α κ ή Κ α σ τ ο ρ ι ά ς Α Ε Ο Τ Α**

Έχοντας υπόψη:

1. Την υπ' αριθμ. ΚΥΑ 2635/13-09-2017 (ΦΕΚ 3313/Β/20-09-2017), περί πλαισίου λειτουργίας του Υπομέτρου 19.2 «Στήριξη υλοποίησης δράσεων των στρατηγικών Τοπικής Ανάπτυξης με Πρωτοβουλία Τοπικών Κοινοτήτων (CLLD/LEADER)» του Προγράμματος «Αγροτική Ανάπτυξη της Ελλάδας περιόδου 2014-2020».
2. Την υπ' αριθ. πρωτ. 13214 /30-11-2017 Υπουργική Απόφαση (ΦΕΚ 4268/Β' 6-12-2017) περί «Πλαίσιο υλοποίησης Υπομέτρου 19.2 του Μέτρου 19, Τοπική Ανάπτυξη με Πρωτοβουλία Τοπικών Κοινοτήτων, (ΤΑΠΤοΚ) του Προγράμματος Αγροτικής Ανάπτυξης 2014-2020, για παρεμβάσεις Ιδιωτικού χαρακτήρα και λοιπές διατάξεις εφαρμογής των τοπικών προγραμμάτων» όπως τροποποιήθηκε και ισχύει.
3. Την υπ' αριθ. 1 της 22.07.2020 του πρακτικού υπ' αριθ. 5/2020 Απόφαση της ΕΔΠ της ΟΤΔ Αναπτυξιακή Καστοριάς ΑΕ ΟΤΑ περί της έγκρισης της 2^{ης} πρόσκλησης εκδήλωσης ενδιαφέροντος για τα ιδιωτικά έργα.
4. Το υπ' αριθ. πρωτ. 5103/22.07.2020 έγγραφο της ΟΤΔ Αναπτυξιακή Καστοριάς ΑΕ ΟΤΑ προς την ΕΥΔ ΠΕΠ Δυτικής Μακεδονίας περί του ελέγχου της διαδικασίας έκδοσης του Σχεδίου της πρόσκλησης όπως και το υπ' αριθ. πρωτ. 2460/30.07.2020 απαντητικό έγγραφο της ΕΥΔ ΠΕΠ Δυτικής Μακεδονίας.
5. Το υπ' αριθ. πρωτ. 5104/23.07.2020 έγγραφο της ΟΤΔ Αναπτυξιακή Καστοριάς ΑΕ ΟΤΑ προς την ΕΥΚΕ περί της έγκρισης του σχεδίου της Πρόσκλησης, και το υπ' αριθ. πρωτ. 81487/30.07.2020 έγγραφο σύμφωνης γνώμης της ΕΥΚΕ.
6. Τον Κανονισμό (ΕΕ) αριθ. 1303/2013 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 17ης Δεκεμβρίου 2013 περί καθορισμού κοινών διατάξεων για το Ευρωπαϊκό Ταμείο Περιφερειακής Ανάπτυξης, το Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο, το Ταμείο Συνοχής, το Ευρωπαϊκό Γεωργικό Ταμείο Αγροτικής Ανάπτυξης και το Ευρωπαϊκό Ταμείο Θάλασσας και Αλιείας και περί καθορισμού γενικών διατάξεων για το Ευρωπαϊκό Ταμείο Περιφερειακής Ανάπτυξης, το Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο, το Ταμείο Συνοχής και το Ευρωπαϊκό Ταμείο Θάλασσας και Αλιείας και για την κατάργηση του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 1083/2006
7. Τον Κανονισμό (ΕΕ) 651/2014 της Επιτροπής για την κήρυξη ορισμένων κατηγοριών ενισχύσεων ως συμβατών με την εσωτερική αγορά κατ' εφαρμογή των άρθρων 107 και 108 της Συνθήκης (Ο.Υ ΕΕ L 187/1 της 26.6.2014).
8. Τον Κανονισμό (ΕΕ) 1407/2013 της Επιτροπής σχετικά με την εφαρμογή των άρθρων 107 και 108 της Συνθήκης για τη λειτουργία της Ευρωπαϊκής Ένωσης στις ενισχύσεις ήσσονος σημασίας (Ο.Υ ΕΕ L 352/1 της 24.12.2013).
9. Τον Καν. (ΕΕ)972/2020 της Επιτροπής (Ο.Υ ΕΕ L 215/3 της 7.7.2020).
10. Τον Κανονισμό (ΕΕ) αριθ. 1305/2013 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 17ης Δεκεμβρίου 2013 για τη στήριξη της αγροτικής ανάπτυξης από το Ευρωπαϊκό Γεωργικό Ταμείο Αγροτικής Ανάπτυξης (ΕΓΤΑΑ) και την κατάργηση του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 1698/2005 του Συμβουλίου
11. Τον Κανονισμό (ΕΕ) αριθ. 1306/2013 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 17ης Δεκεμβρίου 2013 σχετικά με τη χρηματοδότηση, τη διαχείριση και την παρακολούθηση της κοινής γεωργικής πολιτικής και την κατάργηση των κανονισμών (ΕΟΚ) αριθ. 352/78, (ΕΚ) αριθ. 165/94, (ΕΚ) αριθ. 2799/98, (ΕΚ) αριθ. 814/2000, (ΕΚ) αριθ. 1290/2005 και (ΕΚ) αριθ. 485/2008 του Συμβουλίου.
12. Τον Εκτελεστικό Κανονισμό (ΕΕ) αριθ. 808/2014 της Επιτροπής της 17ης Δεκεμβρίου 2013 σχετικά με τη θέσπιση κανόνων εφαρμογής του κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 1305/2013 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου για τη στήριξη της αγροτικής ανάπτυξης από το Ευρωπαϊκό Γεωργικό Ταμείο Αγροτικής Ανάπτυξης (ΕΓΤΑΑ).
13. Τον Εκτελεστικό Κανονισμό (ΕΕ) αριθ. 809/2014 της Επιτροπής της 17ης Δεκεμβρίου 2013 σχετικά με τη θέσπιση κανόνων εφαρμογής του κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 1306/2013 του

- Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου όσον αφορά τα ολοκληρωμένα συστήματα διαχείρισης και ελέγχου, τα μέτρα αγροτικής ανάπτυξης και την πολλαπλή συμμόρφωση.
14. Τον Κανονισμό (ΕΕ) 2016/679 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 27ης Απριλίου 2016, για την προστασία των φυσικών προσώπων έναντι της επεξεργασίας των δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα και για την ελεύθερη κυκλοφορία των δεδομένων αυτών και την κατάργηση της οδηγίας 95/46/ΕΚ (Γενικός Κανονισμός για την Προστασία Δεδομένων), ΕΕ L 119 της 4.5.2016. Ο ν.2472/97 (ΦΕΚ Α' 50) για «την προστασία του ατόμου από την επεξεργασία δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα», όπως ισχύει σήμερα.
  15. Την υπ' αριθ. πρωτ. 81986/ΕΥΘΥ 712/31.7.2015 (ΦΕΚ 1822/Β/2015) απόφαση του Υπουργού Οικονομίας, Υποδομών, Ναυτιλίας & Τουρισμού για τους εθνικούς κανόνες επιλεξιμότητας δαπανών για τα προγράμματα του ΕΣΠΑ 2014-2020 – έλεγχοι νομιμότητας δημοσίων συμβάσεων συγχρηματοδοτούμενων πράξεων ΕΣΠΑ 2014-2020 από Αρχές Διαχείρισης και Ενδιάμεσους Φορείς – διαδικασία ενστάσεων επί των αποτελεσμάτων αξιολόγησης πράξεων, όπως τροποποιήθηκε και ισχύει.

Κ Α Λ Ε Ι

τους υποψήφιους δικαιούχους, φυσικά ή νομικά πρόσωπα όπως ορίζονται στο πλαίσιο του υπομέτρου 19.2 «Στήριξη για την υλοποίηση πράξεων στο πλαίσιο της στρατηγικής τοπικής ανάπτυξης με πρωτοβουλία τοπικών κοινοτήτων» (παρεμβάσεις ιδιωτικού χαρακτήρα), και ειδικότερα,

- στην υπ' αριθ. 2635/13-09-2017 ΚΥΑ (ΦΕΚ 3313/20-09-2017) περί πλαισίου λειτουργίας, και
- στην υπ' αριθ. 13214/30-11-2017 Υπουργική Απόφαση (ΦΕΚ 4268/Β' 6-12-2017) περί «Πλαίσιο υλοποίησης Υπομέτρου 19.2 του Μέτρου 19, Τοπική Ανάπτυξη με Πρωτοβουλία Τοπικών Κοινοτήτων, (ΤΑΠΤοΚ) του Προγράμματος Αγροτικής Ανάπτυξης 2014-2020, για παρεμβάσεις Ιδιωτικού χαρακτήρα και λοιπές διατάξεις εφαρμογής των τοπικών προγραμμάτων», όπως η παραπάνω τροποποιήθηκε και ισχύει, με τις Υπουργικές Αποφάσεις:
  - υπ' αριθ. 7888/14.09.2018 Υ.Α. (ΦΕΚ 4178/21.09.2018, τ.Β'),
  - υπ' αριθ. 355/17.01.2019 Υ.Α. (ΦΕΚ 65/22.01.2019, τ.Β'), και
  - υπ' αριθ. 3218/25.06.2020 Υ.Α. (ΦΕΚ 2723/03.07.2020, τ.Β'),

και σύμφωνα με την επιλεξιμότητα (των υποψήφιων δικαιούχων) όπως καθορίζεται ξεχωριστά για κάθε υποδράση στην παρούσα πρόσκληση της ΟΤΔ Αναπτυξιακή Καστοριάς ΑΕ ΟΤΑ,

να υποβάλλουν αιτήσεις στήριξης στο πλαίσιο των δράσεων και υποδράσεων του υπομέτρου 19.2 όπως αυτές προσδιορίζονται στο άρθρο 1 της παρούσας.

Μ Ε Ρ Ο Σ Α '

Άρθρο 1 Προκηρησόμενες υποδράσεις

Με την παρούσα πρόσκληση και όσον αφορά στο σύνολο των υποδράσεων του τοπικού προγράμματος δεν ενισχύονται δαπάνες που αφορούν στην πρωτογενή παραγωγή.

1.1 Υπο-δράσεις πρόσκλησης

Με την παρούσα πρόσκληση εκδήλωσης ενδιαφέροντος του Μέτρου 19.2 «Στήριξη υλοποίησης δράσεων των στρατηγικών Τοπικής Ανάπτυξης με Πρωτοβουλία Τοπικών Κοινοτήτων (CLLD/LEADER)» - έργα ιδιωτικής παρέμβασης προκηρύσσονται οι ακόλουθες υπο-δράσεις:

Πίνακας 1: Στοιχεία ταυτότητας προκηρυσσόμενων υποδράσεων

ΚΩΔΙΚΟΣ ΔΡΑΣΗΣ	ΤΙΤΛΟΣ ΔΡΑΣΗΣ	ΚΩΔΙΚΟΣ ΥΠΟ-ΔΡΑΣΗΣ	ΤΙΤΛΟΣ ΥΠΟ-ΔΡΑΣΗΣ	ΔΗΜΟΣΙΑ ΔΑΠΑΝΗ (€)
19.2.2	Ανάπτυξη / βελτίωση της επιχειρηματικότητας και ανταγωνιστικότητας της περιοχή εφαρμογής σε εξειδικευμένους τομείς, περιοχές ή δικαιούχους	19.2.2.2	Ενίσχυση επενδύσεων στην μεταποίηση, εμπορία και/ή ανάπτυξη γεωργικών προϊόντων με αποτέλεσμα μη γεωργικό προϊόν για την εξυπηρέτηση ειδικών στόχων της τοπικής στρατηγικής.	70.000,00
		19.2.2.3	Ενίσχυση επενδύσεων στον τομέα του τουρισμού με σκοπό την εξυπηρέτηση ειδικών στόχων της τοπικής στρατηγικής.	70.000,00
		19.2.2.4	Ενίσχυση επενδύσεων στους τομείς της βιοτεχνίας, χειροτεχνίας, παραγωγής ειδών μετά την 1 ^η μεταποίηση, και του εμπορίου με σκοπό την εξυπηρέτηση ειδικών στόχων της τοπικής στρατηγικής.	70.000,00
		19.2.2.5	Ενίσχυση επενδύσεων παροχής υπηρεσιών για την εξυπηρέτηση του αγροτικού πληθυσμού (παιδικοί σταθμοί, χώροι αθλητισμού, πολιτιστικά κέντρα, κλπ) με σκοπό την εξυπηρέτηση ειδικών στόχων της τοπικής στρατηγικής.	70.000,00
		19.2.2.6	Ενίσχυση επενδύσεων οικοτεχνίας και πολυλειτουργικών αγροκτημάτων με σκοπό την εξυπηρέτηση ειδικών στόχων της τοπικής στρατηγικής.	50.000,00
19.2.3	Οριζόντια ενίσχυση στην ανάπτυξη / βελτίωση της επιχειρηματικότητας και ανταγωνιστικότητας της περιοχή εφαρμογής	19.2.3.1	Οριζόντια εφαρμογή μεταποίησης, εμπορίας και/ή ανάπτυξης γεωργικών προϊόντων με αποτέλεσμα γεωργικό προϊόν με σκοπό την εξυπηρέτηση των στόχων της τοπικής στρατηγικής.	55.000,00
		19.2.3.3	Οριζόντια εφαρμογή ενίσχυσης επενδύσεων στον τομέα του τουρισμού με σκοπό την εξυπηρέτηση των στόχων της τοπικής στρατηγικής.	50.000,00
		19.2.3.4	Οριζόντια εφαρμογή ενίσχυσης επενδύσεων στους τομείς της βιοτεχνίας, χειροτεχνίας, παραγωγής ειδών μετά την 1 ^η μεταποίηση, και του εμπορίου με σκοπό την εξυπηρέτηση των στόχων της τοπικής στρατηγικής.	50.000,00
		19.2.3.5	Οριζόντια εφαρμογή ενίσχυσης επενδύσεων παροχής υπηρεσιών για την εξυπηρέτηση του αγροτικού πληθυσμού (παιδικοί σταθμοί, χώροι αθλητισμού, πολιτιστικά κέντρα, κλπ) με σκοπό	50.000,00

ΚΩΔΙΚΟΣ ΔΡΑΣΗΣ	ΤΙΤΛΟΣ ΔΡΑΣΗΣ	ΚΩΔΙΚΟΣ ΥΠΟ-ΔΡΑΣΗΣ	ΤΙΤΛΟΣ ΥΠΟ-ΔΡΑΣΗΣ	ΔΗΜΟΣΙΑ ΔΑΠΑΝΗ (€)
			την εξυπηρέτηση των στόχων της τοπικής στρατηγικής.	
19.2.6	Ανάπτυξη και βελτίωση βιωσιμότητας δασών	19.2.6.2	Επενδύσεις σε δασοκομικές τεχνολογίες και στην επεξεργασία, κινητοποίηση και εμπορία δασικών προϊόντων	30.458,46
19.2.7	Συνεργασία μεταξύ διαφορετικών παραγόντων	19.2.7.1	Πιλοτικά έργα (εκτός γεωργικού τομέα)	15.000,00
		19.2.7.2	Ανάπτυξη νέων προϊόντων, πρακτικών, διεργασιών και τεχνολογιών στον τομέα των τροφίμων και της δασοπονίας	20.000,00
		19.2.7.3	Συνεργασία μεταξύ μικρών επιχειρήσεων για διοργάνωση κοινών μεθόδων εργασίας και τη κοινή χρήση εγκαταστάσεων και πόρων καθώς και για την ανάπτυξη και/ή την εμπορία τουριστικών υπηρεσιών, που συνδέονται με τον αγροτουρισμό	15.000,00
		19.2.7.7	Οριζόντια και κάθετη συνεργασία μεταξύ φορέων της αλυσίδας εφοδιασμού για τη δημιουργία, την ανάπτυξη και την προώθηση βραχέων αλυσίδων και τοπικών αγορών	15.000,00
ΣΥΝΟΛΟ				630.458,46

Με την παρούσα πρόσκληση και όσον αφορά στο σύνολο των υποδράσεων του τοπικού προγράμματος δεν ενισχύονται δαπάνες που αφορούν στην πρωτογενή παραγωγή/γεωργικός τομέας.

1.1.1 Γεωγραφική περιοχή εφαρμογής πρόσκλησης

Με την παρούσα πρόσκληση ορίζονται οι ακόλουθες δημοτικές / τοπικές κοινότητες, ως γεωγραφικές περιοχές, στις οποίες εφαρμόζονται οι υποδράσεις του πίνακα 1.

Τοπική / Δημοτική Κοινότητα	Δράσεις και υποδράσεις του τοπικού προγράμματος οι οποίες εφαρμόζονται ανά Δημοτική / τοπική Κοινότητα
ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ ΚΑΣΤΟΡΙΑΣ (Έδρα: Καστοριά, η)	
ΔΗΜΟΣ ΚΑΣΤΟΡΙΑΣ (Έδρα: Καστοριά, η)	Όλες οι δράσεις και οι υποδράσεις
ΔΗΜΟΤΙΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ ΑΓΙΑΣ ΤΡΙΑΔΟΣ	Όλες οι δράσεις και οι υποδράσεις
Δημοτική Κοινότητα Μανιάκων	Όλες οι δράσεις και οι υποδράσεις
Μανιάκοι,οι	Όλες οι δράσεις και οι υποδράσεις
Τοπική Κοινότητα Αυγής	Όλες οι δράσεις και οι υποδράσεις
Αυγή,η	Όλες οι δράσεις και οι υποδράσεις
Τοπική Κοινότητα Κορομηλέας	Όλες οι δράσεις και οι υποδράσεις
Κορομηλέα,η	Όλες οι δράσεις και οι υποδράσεις
Τοπική Κοινότητα Λεύκης	Όλες οι δράσεις και οι υποδράσεις
Λεύκη,η	Όλες οι δράσεις και οι υποδράσεις
Νέα Λεύκη,η	Όλες οι δράσεις και οι υποδράσεις
Τοπική Κοινότητα Ομορφοκκλησιάς	Όλες οι δράσεις και οι υποδράσεις
Ομορφοκκλησιά,η	Όλες οι δράσεις και οι υποδράσεις
Τοπική Κοινότητα Πενταβρύσου	Όλες οι δράσεις και οι υποδράσεις
Πεντάβρυσον,το	Όλες οι δράσεις και οι υποδράσεις
Υψηλόν,το	Όλες οι δράσεις και οι υποδράσεις
Τοπική Κοινότητα Τσάκονης	Όλες οι δράσεις και οι υποδράσεις
Τσάκονη,η	Όλες οι δράσεις και οι υποδράσεις
Τοπική Κοινότητα Χιλιοδένδρου	Όλες οι δράσεις και οι υποδράσεις
Πορεία,η	Όλες οι δράσεις και οι υποδράσεις
Χιλιόδενδρον,το	Όλες οι δράσεις και οι υποδράσεις

Τοπική / Δημοτική Κοινότητα	Δράσεις και υποδράσεις του τοπικού προγράμματος οι οποίες εφαρμόζονται ανά Δημοτική / τοπική Κοινότητα
ΔΗΜΟΤΙΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ ΑΓΙΩΝ ΑΝΑΡΓΥΡΩΝ	Όλες οι δράσεις και οι υποδράσεις
Τοπική Κοινότητα Βασιλειάδος	Όλες οι δράσεις και οι υποδράσεις
Αγία Παρασκευή,η	Όλες οι δράσεις και οι υποδράσεις
Βασιλειάς,η	Όλες οι δράσεις και οι υποδράσεις
Βέργα,η	Όλες οι δράσεις και οι υποδράσεις
Τοπική Κοινότητα Κορησού	Όλες οι δράσεις και οι υποδράσεις
Άγιος Νικόλαος,ο	Όλες οι δράσεις και οι υποδράσεις
Κορησός,η	Όλες οι δράσεις και οι υποδράσεις
Τοπική Κοινότητα Λιθιάς	Όλες οι δράσεις και οι υποδράσεις
Λιθιά,η	Όλες οι δράσεις και οι υποδράσεις
Τοπική Κοινότητα Μελισσοτόπου	Όλες οι δράσεις και οι υποδράσεις
Μελισσότοπος,ο	Όλες οι δράσεις και οι υποδράσεις
Μονή Αγίων Αναργύρων,η	Όλες οι δράσεις και οι υποδράσεις
Σταυροπόταμος,ο	Όλες οι δράσεις και οι υποδράσεις
ΔΗΜΟΤΙΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ ΒΙΤΣΙΟΥ	Όλες οι δράσεις και οι υποδράσεις
Τοπική Κοινότητα Βυσσινέας	Όλες οι δράσεις και οι υποδράσεις
Βυσσινέα,η	Όλες οι δράσεις και οι υποδράσεις
Τοπική Κοινότητα Μεταμορφώσεως	Όλες οι δράσεις και οι υποδράσεις
Μεταμόρφωσις,η	Όλες οι δράσεις και οι υποδράσεις
Φωτεινή,η	Όλες οι δράσεις και οι υποδράσεις
Τοπική Κοινότητα Οξυιάς	Όλες οι δράσεις και οι υποδράσεις
Οξυιά,η	Όλες οι δράσεις και οι υποδράσεις
Τοπική Κοινότητα Πολυκεράσου	Όλες οι δράσεις και οι υποδράσεις
Πολυκέρασον,το	Όλες οι δράσεις και οι υποδράσεις
Τοπική Κοινότητα Σιδηροχωρίου	Όλες οι δράσεις και οι υποδράσεις
Σιδηροχώριον,το	Όλες οι δράσεις και οι υποδράσεις
Τοπική Κοινότητα Τοιχίου	Όλες οι δράσεις και οι υποδράσεις
Τοιχίον,το	Όλες οι δράσεις και οι υποδράσεις
ΔΗΜΟΤΙΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ ΚΑΣΤΟΡΙΑΣ	Όλες οι δράσεις και οι υποδράσεις
Δημοτική Κοινότητα Καστοριάς	Όλες οι δράσεις και οι υποδράσεις
Απόσκεπος,ο	Όλες οι δράσεις και οι υποδράσεις
Καστοριά, η (Σημ.: επιλέξιμη είναι μόνο η εκτός σχεδίου πόλης περιοχή)	Όλες οι δράσεις και οι υποδράσεις
Κεφαλάριον,το	Όλες οι δράσεις και οι υποδράσεις
Χλόη, η (Σημ.: επιλέξιμη είναι μόνο η εκτός σχεδίου πόλης περιοχή)	Όλες οι δράσεις και οι υποδράσεις
ΔΗΜΟΤΙΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ ΚΑΣΤΡΑΚΙΟΥ	Όλες οι δράσεις και οι υποδράσεις
Τοπική Κοινότητα Δενδροχωρίου	Όλες οι δράσεις και οι υποδράσεις
Δενδροχώριον,το	Όλες οι δράσεις και οι υποδράσεις
Τοπική Κοινότητα Ιεροπηγής	Όλες οι δράσεις και οι υποδράσεις
Ιεροπηγή,η	Όλες οι δράσεις και οι υποδράσεις
ΔΗΜΟΤΙΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ ΚΛΕΙΣΟΥΡΑΣ	Όλες οι δράσεις και οι υποδράσεις
Τοπική Κοινότητα Κλεισούρας	Όλες οι δράσεις και οι υποδράσεις
Κλεισούρα,η	Όλες οι δράσεις και οι υποδράσεις
Μονή Παναγίας,η	Όλες οι δράσεις και οι υποδράσεις
ΔΗΜΟΤΙΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ ΚΟΡΕΣΤΙΩΝ	Όλες οι δράσεις και οι υποδράσεις
Τοπική Κοινότητα Αγίου Αντωνίου	Όλες οι δράσεις και οι υποδράσεις
Άγιος Αντώνιος,ο	Όλες οι δράσεις και οι υποδράσεις
Τοπική Κοινότητα Γάβρου	Όλες οι δράσεις και οι υποδράσεις
Γάβρος,ο	Όλες οι δράσεις και οι υποδράσεις
Νέος Οικισμός,ο	Όλες οι δράσεις και οι υποδράσεις
Τοπική Κοινότητα Κρανιώνος	Όλες οι δράσεις και οι υποδράσεις
Κρανιώνας,ο	Όλες οι δράσεις και οι υποδράσεις

Τοπική / Δημοτική Κοινότητα	Δράσεις και υποδράσεις του τοπικού προγράμματος οι οποίες εφαρμόζονται ανά Δημοτική / τοπική Κοινότητα
Τοπική Κοινότητα Μακροχωρίου Μακροχώριον,το	Όλες οι δράσεις και οι υποδράσεις
Τοπική Κοινότητα Μαυροκάμπου Μαυρόκαμπος,ο	Όλες οι δράσεις και οι υποδράσεις
Τοπική Κοινότητα Μελά Άνω Μελάς,ο Μελάς,ο	Όλες οι δράσεις και οι υποδράσεις
Τοπική Κοινότητα Χαλάρων Χάλαρα,τα	Όλες οι δράσεις και οι υποδράσεις
ΔΗΜΟΤΙΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ ΜΑΚΕΔΩΝΩΝ	Όλες οι δράσεις και οι υποδράσεις
Τοπική Κοινότητα Δισπηλίου Δισπήλιον,το	Όλες οι δράσεις και οι υποδράσεις
Τοπική Κοινότητα Μαυροχωρίου Κρεπενή,η Μαυροχώρι,το	Όλες οι δράσεις και οι υποδράσεις
Τοπική Κοινότητα Πολυκάρπης Πολυκάρπη,η	Όλες οι δράσεις και οι υποδράσεις
ΔΗΜΟΤΙΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ ΜΕΣΟΠΟΤΑΜΙΑΣ	Όλες οι δράσεις και οι υποδράσεις
Δημοτική Κοινότητα Μεσοποταμιάς Κολοκυνθού,η Μεσοποταμιά,η Παλλινოსτούντες,οι	Όλες οι δράσεις και οι υποδράσεις
Τοπική Κοινότητα Αγία Κυριακή Αγία Κυριακή,η	Όλες οι δράσεις και οι υποδράσεις
Τοπική Κοινότητα Καλοχωρίου Καλοχώριον,το	Όλες οι δράσεις και οι υποδράσεις
Τοπική Κοινότητα Οινόης Οινόη,η	Όλες οι δράσεις και οι υποδράσεις
Τοπική Κοινότητα Πτεριάς Ακόντιον,το Κάτω Πτεριά,η Πτεριά,η	Όλες οι δράσεις και οι υποδράσεις
ΔΗΜΟΣ ΝΕΣΤΟΡΙΟΥ (Έδρα: Νεστόριον,το)	Όλες οι δράσεις και οι υποδράσεις
ΔΗΜΟΤΙΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ ΑΚΡΙΤΩΝ	Όλες οι δράσεις και οι υποδράσεις
Τοπική Κοινότητα Διποταμιάς Διποταμιά,η Καλή Βρύση,η Μεσόβραχον,το	Όλες οι δράσεις και οι υποδράσεις
Τοπική Κοινότητα Κομνηνάδων Κομνηνάδες,οι	Όλες οι δράσεις και οι υποδράσεις
Τοπική Κοινότητα Πολυανέμου Πολυάνεμον,το	Όλες οι δράσεις και οι υποδράσεις
Τοπική Κοινότητα Χιονάτου Χιονάτον,το	Όλες οι δράσεις και οι υποδράσεις
ΔΗΜΟΤΙΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ ΑΡΡΕΝΩΝ	Όλες οι δράσεις και οι υποδράσεις
Τοπική Κοινότητα Επταχωρίου Επταχώρι,το	Όλες οι δράσεις και οι υποδράσεις
Τοπική Κοινότητα Ζούζουλης Ζούζουλη,η	Όλες οι δράσεις και οι υποδράσεις
Τοπική Κοινότητα Χρυσής Πευκόφυτον,το Χρυσή,η	Όλες οι δράσεις και οι υποδράσεις
ΔΗΜΟΤΙΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ ΓΡΑΜΟΥ	Όλες οι δράσεις και οι υποδράσεις

Τοπική / Δημοτική Κοινότητα	Δράσεις και υποδράσεις του τοπικού προγράμματος οι οποίες εφαρμόζονται ανά Δημοτική / τοπική Κοινότητα
Τοπική Κοινότητα Γράμου Γράμος,ο	Όλες οι δράσεις και οι υποδράσεις
ΔΗΜΟΤΙΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ ΝΕΣΤΟΡΙΟΥ	Όλες οι δράσεις και οι υποδράσεις
Τοπική Κοινότητα Κοτύλης Νέα Κοτύλη,η	Όλες οι δράσεις και οι υποδράσεις
Τοπική Κοινότητα Κυψέλης Κυψέλη,η	Όλες οι δράσεις και οι υποδράσεις
Τοπική Κοινότητα Νεστορίου Αγία Άννα,η Γιαννοχώρι,το Λειβαδοτόπι,το Μονόπουλο,το Νεστόριον,το Πεύκος,ο Στενά,τα Τρίλοφος,ο	Όλες οι δράσεις και οι υποδράσεις
Τοπική Κοινότητα Πτελέας Κάτω Πτελέα,η Κρανοχώριον,το Πτελέα,η	Όλες οι δράσεις και οι υποδράσεις
ΔΗΜΟΣ ΑΡΓΟΥΣ ΟΡΕΣΤΙΚΟΥ (Έδρα: Άργος Ορεστικόν, το)	Όλες οι δράσεις και οι υποδράσεις
ΔΗΜΟΤΙΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ ΑΡΓΟΥΣ ΟΡΕΣΤΙΚΟΥ	Όλες οι δράσεις και οι υποδράσεις
Δημοτική Κοινότητα Άργους Ορεστικού Άργος Ορεστικόν,το Κρεμαστόν,το	Όλες οι δράσεις και οι υποδράσεις
Τοπική Κοινότητα Αγίου Ηλία Άγιος Ηλίας,ο	Όλες οι δράσεις και οι υποδράσεις
Τοπική Κοινότητα Αμμουδάρας Αμμουδάρα,η Αμπελοχώριον,το Βοτάνιον,το	Όλες οι δράσεις και οι υποδράσεις
Τοπική Κοινότητα Ασπροκκλησιάς Ασπροκκλησιά,η Ασπρονέριον,το	Όλες οι δράσεις και οι υποδράσεις
Τοπική Κοινότητα Βράχου Βράχος,ο	Όλες οι δράσεις και οι υποδράσεις
Τοπική Κοινότητα Διαλεκτού Βέλος,το Διαλεκτόν,το	Όλες οι δράσεις και οι υποδράσεις
Τοπική Κοινότητα Καστανοφύτου Άνω Περιβόλιον,το Καστανόφυτον,το	Όλες οι δράσεις και οι υποδράσεις
Τοπική Κοινότητα Λάγκας Λάγκα,η	Όλες οι δράσεις και οι υποδράσεις
Τοπική Κοινότητα Λακκωμάτων Κρύα Νερά,τα Λακκώματα,τα Λαχανόκηποι,οι	Όλες οι δράσεις και οι υποδράσεις
Τοπική Κοινότητα Μελανθίου Μελάνθιον,το Νίκη,η Πετροπουλάκιον,το	Όλες οι δράσεις και οι υποδράσεις

Τοπική / Δημοτική Κοινότητα	Δράσεις και υποδράσεις του τοπικού προγράμματος οι οποίες εφαρμόζονται ανά Δημοτική / τοπική Κοινότητα
Τοπική Κοινότητα Νοστίμου Νόστιμον,το	Όλες οι δράσεις και οι υποδράσεις
Τοπική Κοινότητα Σπηλαίων Ζευγοστάσιον,το	Όλες οι δράσεις και οι υποδράσεις
Σπήλαια,τα	Όλες οι δράσεις και οι υποδράσεις
Τοπική Κοινότητα Σπήλιου Ανθηρόν,το	Όλες οι δράσεις και οι υποδράσεις
Κερασώνα,η	Όλες οι δράσεις και οι υποδράσεις
Σπήλιος,ο	Όλες οι δράσεις και οι υποδράσεις
ΔΗΜΟΤΙΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ ΙΩΝΟΣ ΔΡΑΓΟΥΜΗ	Όλες οι δράσεις και οι υποδράσεις
Τοπική Κοινότητα Αμπελοκήπων Αμπελόκηποι,οι	Όλες οι δράσεις και οι υποδράσεις
Τοπική Κοινότητα Βογατσικού Άγιος Νικόλαος,ο	Όλες οι δράσεις και οι υποδράσεις
Βογατσικό,το	Όλες οι δράσεις και οι υποδράσεις
Τοπική Κοινότητα Γέρμα Γέρμας,ο	Όλες οι δράσεις και οι υποδράσεις
Τοπική Κοινότητα Κωσταραζίου Κωσταράζιον,το	Όλες οι δράσεις και οι υποδράσεις
Νέον Κωσταράζιον,το	Όλες οι δράσεις και οι υποδράσεις
Τοπική Κοινότητα Μηλίτσας Μηλίτσα,η	Όλες οι δράσεις και οι υποδράσεις

1.2 Είδος της ενίσχυσης και ποσά στήριξης

α. Η ενίσχυση χορηγείται στο δικαιούχο με τη μορφή επιχορήγησης και το ύψος της υπολογίζεται βάσει των επιλέξιμων δαπανών.

β. Ο συνολικός προϋπολογισμός κάθε αίτησης στήριξης δυναμικού δικαιούχου ενίσχυσης δεν μπορεί να υπερβεί τις 600.000 € για πράξεις που αφορούν σε υποδομές ή / και εξοπλισμό και τις 100.000 € για πράξεις που αφορούν σε άυλες ενέργειες.

Κάθε δυναμικός δικαιούχος μπορεί να πραγματοποιήσει πράξη με προϋπολογισμό στα ανωτέρω όρια. Ωστόσο, απαραίτητη προϋπόθεση για την ένταξη μιας πράξης αποτελεί η διαθεσιμότητα των πόρων της Πρόσκλησης.

γ. Σε περίπτωση χρήσης του καθεστώτος de minimis η μέγιστη Δημόσια Δαπάνη μπορεί να ανέλθει στις 200.000 € την τριετία συναθροίζοντας και τυχόν ενισχύσεις που έχουν ληφθεί ή θα ληφθούν, από άλλα μέτρα που υπάγονται στο καθεστώς de minimis σε οποιαδήποτε περίοδο τριών οικονομικών ετών σε επίπεδο ενιαίας επιχείρησης.

δ. Ο φόρος προστιθέμενης αξίας, είναι επιλέξιμος, κατά το μέρος που δεν είναι ανακτήσιμος δυνάμει της εθνικής νομοθεσίας.

1.3 Χρηματοδοτικό σχήμα

Η ενίσχυση χορηγείται στο δικαιούχο με τη μορφή επιχορήγησης και το ύψος της υπολογίζεται βάσει των επιλέξιμων δαπανών.

Ο προϋπολογισμός που διαμορφώνεται μετά την εξέταση - αξιολόγηση του κάθε αιτήματος στήριξης αποτελεί τον συνολικό εγκεκριμένο προϋπολογισμό του έργου.

Δεν μπορεί να δικαιολογηθεί οποιαδήποτε αύξηση του συνολικού εγκεκριμένου προϋπολογισμού του έργου.

1.3.1 Ένταση της ενίσχυσης

Η ένταση της ενίσχυσης των αιτήσεων στήριξης, ο εφαρμοζόμενος κανονισμός χορήγησης της ενίσχυσης ανά υποδράση και οι ειδικοί όροι ανά υπο-δράση για το σύνολο των προκηρυσσόμενων υπο-δράσεων στο πλαίσιο της παρούσας πρόσκλησης, παρουσιάζονται αναλυτικά στο Παράρτημα IV.

Στον πίνακα του Παραρτήματος IV τίθενται και οι όποιες διαφοροποιήσεις του ποσοστού της έντασης ενίσχυσης που προκύπτουν από την κάθε υποδράση (π.χ. μέγεθος επιχείρησης).

Σε κάθε περίπτωση, η ένταση της ενίσχυσης, σε όρους παρούσας αξίας κατά το χρόνο χορήγησης της ενίσχυσης, δεν υπερβαίνει τα ανωτέρω αναφερόμενα ποσοστά, σύμφωνα με τα οριζόμενα στον Καν. ΕΕ 651/2014 (όταν χρησιμοποιείται ο Κανονισμός αυτός).

1.3.2 Ιδιωτική συμμετοχή

1. Η ιδιωτική συμμετοχή του δικαιούχου, σε ότι αφορά την πράξη, αποτελεί την διαφορά της Δημόσιας Δαπάνης από το Συνολικό Προϋπολογισμό του έργου.

2. Για την κάλυψη της ιδιωτικής συμμετοχής, ο δυναμικός δικαιούχος της ενίσχυσης μπορεί να χρησιμοποιήσει ιδίους πόρους (ίδια συμμετοχή) ή/και δάνειο ή/και συνδυασμό τους. Το δάνειο που θα χρησιμοποιηθεί είναι δυνατόν να υποστηρίζεται από τα χρηματοδοτικά εργαλεία του ΕΣΠΑ, όπως π.χ. α) παροχή εγγύησης της ΕΤΕΑΝ ΑΕ για λήψη επενδυτικού δανείου ή λήψη εγγυητικής επιστολής, β) την παροχή επιχειρηματικών δανείων με χαμηλό επιτόκιο και ευνοϊκούς όρους.

3. Σε περίπτωση που χρηματοδοτικά εργαλεία του ΕΣΠΑ συνδυάζονται με επιχορηγήσεις:

α) οι διατάξεις που ισχύουν για τα χρηματοδοτικά εργαλεία του ΕΣΠΑ εφαρμόζονται σε όλες τις μορφές στήριξης για τις εν λόγω πράξεις.

β) πρέπει να τηρούνται οι ισχύοντες κανόνες της Ένωσης περί κρατικών ενισχύσεων και συνδυασμού επιχορηγήσεων με χρηματοδοτικά εργαλεία του ΕΣΠΑ.

γ) πρέπει να διενεργούνται χωριστές λογιστικές εγγραφές για την κάθε μορφή στήριξης.

δ) μπορεί ο συνδυασμός τους να καλύπτει την ίδια δαπάνη υπό τον όρο ότι το άθροισμα όλων των συνδυασμένων μορφών στήριξης δεν υπερβαίνει το συνολικό ποσό της συγκεκριμένης δαπάνης (το τμήμα χρηματοδοτικού εργαλείου υποστηριζόμενο από το ΕΣΠΑ μαζί με την Επιχορήγηση να είναι μικρότερο ή ίσο του επιχορηγούμενου π/υ του επενδυτικού σχεδίου).

ε) οι επιχορηγήσεις δεν χρησιμοποιούνται για την αποπληρωμή στήριξης που ελήφθη από χρηματοδοτικά εργαλεία του ΕΣΠΑ.

στ) τα χρηματοδοτικά εργαλεία του ΕΣΠΑ δεν χρησιμοποιούνται για τη προχρηματοδότηση επιχειρήσεων.

Επισημαίνεται ότι όταν το χρηματοδοτικό εργαλείο εμπεριέχει ενίσχυση, το Ακαθάριστο Ισοδύναμο Επιχορήγησης (ΑΙΕ) αυτής σωρεύει με την επιχορήγηση κατά τον υπολογισμό του ορίου που θέτουν οι Κανονισμοί χορήγησης των ενισχύσεων.

4. Η απόδειξη της ιδιωτικής συμμετοχής δύναται να τεκμηριώνεται, είτε με υπεύθυνη δήλωση του δικαιούχου, είτε με σχετικό τραπεζικό έγγραφο, είτε με την απόδειξη κατοχής άλλου άμεσα ρευστοποιήσιμου τίτλου όπως μετοχές και ομόλογα.

5. Ειδικά για τις πράξεις που ενισχύονται μέσω του Άρθρου 14 του Καν (ΕΕ) αριθ. 651/2014 της Επιτροπής η ιδιωτική συμμετοχή του δικαιούχου της ενίσχυσης πρέπει να ανέρχεται σε τουλάχιστον 25% των επιλέξιμων δαπανών και ο δικαιούχος οφείλει να το αποδεικνύει κατά την αίτηση είτε μέσω ιδίων πόρων είτε μέσω εξωτερικής χρηματοδότησης και ειδικότερα μέσω εγκεκριμένου τραπεζικού δανεισμού (η έγκριση του δανείου προαπαιτείται της έκδοσης της απόφασης ένταξης της πράξης) και με μορφή που δεν ενέχει στοιχεία κρατικής στήριξης. Όταν γίνεται χρήση Υπεύθυνης Δήλωσης περί ιδίων πόρων, θα πρέπει να αναγράφεται ότι σε περίπτωση δανεισμού, που θα ανέρχεται στο ως άνω ποσοστό, το δάνειο θα πρέπει να είναι ελεύθερο από κάθε είδους κρατική στήριξη, συμπεριλαμβανομένων τυχόν εγγυήσεων ή επιδοτήσεων επιτοκίου, ή δανείου με ευνοϊκότερους όρους χορήγησης μέσω κάθε είδους χρηματοδοτικών εργαλείων.

6. Η απουσία κάθε κρατικής στήριξης, πρέπει να επιβεβαιώνεται καθ όλη τη διάρκεια της υλοποίησης του έργου που χρηματοδοτείται και σε όλα τα στάδια (αίτηση, προκαταβολή, ενδιάμεσες πληρωμές, τελική πληρωμή) προκειμένου η εν λόγω ενίσχυση να είναι συμβατή.

7. Επισημαίνεται ότι σε περίπτωση που η κάλυψη της Ιδιωτικής Συμμετοχής αποτελεί βαθμολογούμενο κριτήριο, η προσκόμιση Υπεύθυνης Δήλωσης βαθμολογείται με μηδέν (0).

1.4 Χρονοδιάγραμμα υλοποίησης

1. Ο Δικαιούχος οφείλει να ολοκληρώσει το οικονομικό και φυσικό αντικείμενο της πράξης, εντός του εγκεκριμένου χρονοδιαγράμματός της, όπως δηλώνεται στην αίτηση στήριξης, και εντός, το πολύ, τριών (3) ετών από την στιγμή της ένταξης. Σε κάθε περίπτωση μέχρι την 30-06-2023.

2. Σε πλήρως αιτιολογημένες περιπτώσεις, ο Δικαιούχος μπορεί να ζητήσει παράταση του εγκεκριμένου χρονοδιαγράμματος του έργου του, η οποία εγκρίνεται από την ΕΥΔ (ΕΠ) της Περιφέρειας Δυτικής Μακεδονίας και δεν μπορεί να υπερβαίνει την 30-06-2023 και σε κάθε περίπτωση δεν μπορεί να υπερβαίνει τους έξι (6) μήνες από την αρχική καταληκτική ημερομηνία ολοκλήρωσης της πράξης. Επίσης, η ΟΤΔ έχει δικαίωμα για αίτημα ομαδικής παράτασης των χρονοδιαγραμμάτων έργων της ίδιας πρόσκλησης, από την ΕΥΔ (ΕΠ) της Περιφέρειας Δυτικής Μακεδονίας, με την κατάλληλη τεκμηρίωση, για το ως άνω χρονικό διάστημα. Το χρονοδιάγραμμα υλοποίησης μιας πράξης μπορεί να παραταθεί για έξι (6) ακόμα μήνες – μετά από έγκριση της ΕΥΕ ΠΑΑ 2014 2020- σε εξαιρετικές περιπτώσεις μετά από με αιτιολογημένη αίτηση του δικαιούχου προς αυτή. Σε κάθε περίπτωση οι παραπάνω παρατάσεις δεν πρέπει να υπερβαίνουν την 30-06-2023.

3. Η ολοκλήρωση της πράξης δηλώνεται από τον δικαιούχο με τη κατάθεση του τελευταίου αιτήματος πληρωμής του φυσικού και οικονομικού αντικειμένου ή τροποποίησης της πράξης στην ΟΤΔ.

4. Σε περίπτωση μη τήρησης των παραπάνω, η πράξη απεντάσσεται, αυτόματα από την ΕΥΔ (ΕΠ) της Περιφέρειας Δυτικής Μακεδονίας. Σε περίπτωση που έχει καταβληθεί δημόσια δαπάνη, αυτή επιστρέφεται εντόκως, με την διαδικασία των αχρεωστήτως καταβληθέντων ποσών.

1.5 Ειδικοί όροι εφαρμογής

α. Οι επιχειρήσεις που ενισχύονται πρέπει να συνεκτιμούν και να προασπίζουν την ισότητα μεταξύ ανδρών και γυναικών, να αποτρέπουν κάθε διάκριση εξαιτίας του φύλου, της φυλής ή της εθνοτικής καταγωγής, της θρησκείας ή των πεποιθήσεων και να λαμβάνουν μέριμνα για τη διευκόλυνση της πρόσβασης σε αυτές ατόμων με αναπηρία, σύμφωνα με τα προβλεπόμενα στο άρθρο 7 του Κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 1303/2013 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 17ης Δεκεμβρίου 2013, περί καθορισμού γενικών διατάξεων για το Ευρωπαϊκό Ταμείο Περιφερειακής Ανάπτυξης, το Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο και το Ταμείο Συνοχής και την κατάργηση του Κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 1083/2006. Επίσης, θα πρέπει να σέβονται την αρχή της αειφόρου ανάπτυξης και να διασφαλίζουν τις απαιτήσεις περιβαλλοντικής προστασίας, απόδοσης πόρων, μετριασμού κλιματικής αλλαγής, μετριασμού κλιματικής αλλαγής και προστασίας βιοποικιλότητας, σύμφωνα με το άρθρο 8 του ανωτέρω κανονισμού.

β. Η κατηγοριοποίηση των επιχειρήσεων σε Μεγάλες, Μεσαίες, Μικρές και Πολύ Μικρές γίνεται σύμφωνα με το Παράρτημα Ι του Κανονισμού (ΕΕ) 651/2014 ή με την σύσταση 2003/361/ΕΚ της Επιτροπής, της 6ης Μαΐου 2003, σχετικά με τον ορισμό των πολύ μικρών, των μικρών και των μεσαίων επιχειρήσεων, κατά περίπτωση.

γ. Στην εκτέλεση των έργων θα πρέπει να ληφθεί υπόψη η ισχύουσα εθνική και κοινοτική νομοθεσία σχετικά με την προστασία του ατόμου από την επεξεργασία δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα και ειδικότερα ο Κανονισμός (ΕΕ) 2016/679 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 27ης Απριλίου 2016, για την προστασία των φυσικών προσώπων έναντι της επεξεργασίας των δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα και για την ελεύθερη κυκλοφορία των δεδομένων αυτών και την κατάργηση της οδηγίας 95/46/ΕΚ (Γενικός Κανονισμός για την Προστασία Δεδομένων), ΕΕ L 119 της 4.5.2016.

δ. Οι ενισχύσεις που χορηγούνται δυνάμει της παρούσας συμβιβάζονται με την εσωτερική αγορά κατά την έννοια του άρθρου 107 παράγραφος 2 ή 3 της Συνθήκης και απαλλάσσονται από την υποχρέωση κοινοποίησης του άρθρου 108 παράγραφος 3 της Συνθήκης, εφόσον οι ενισχύσεις αυτές πληρούν όλες τις προϋποθέσεις του Κεφαλαίου Ι του Κανονισμού (ΕΕ) 651/2014 και του αντίστοιχου άρθρου του ειδικού μέρους του ίδιου Κανονισμού. Αντίστοιχα οι ενισχύσεις που χορηγούνται δυνάμει της παρούσας με τον Κανονισμό (ΕΕ) 1407/2013 πρέπει να πληρούν όλες τις προϋποθέσεις του Κανονισμού αυτού. Αντιστοίχως θα πρέπει να πληρούνται οι προϋποθέσεις δημοσίευσης, πληροφοριών και υποβολής εκθέσεων που τίθενται στους ως άνω Κανονισμούς.

ε. Σε περίπτωση χρήσης του Κανονισμού (ΕΕ) 651/2014, θα πρέπει επιπροσθέτως να τηρούνται οι υποχρεώσεις δημοσιότητας των αντίστοιχων άρθρων (αρ. 9 του Κανονισμού (ΕΕ) 651/2014).

Άρθρο 2 Φορείς υλοποίησης

Για την εφαρμογή της παρούσας αρμόδιοι φορείς είναι οι εξής:

1. Η Ειδική Υπηρεσία Διαχείρισης του ΠΑΑ 2014-2020 (ΕΥΔ ΠΑΑ 2014 - 2020) η οποία, σύμφωνα με το Ν. 4314/2014, είναι αρμόδια για τη διαχείριση και εφαρμογή του ΠΑΑ 2014-2020 με αποδοτικό, αποτελεσματικό και ορθό τρόπο.
2. Η Ειδική Υπηρεσία Εφαρμογής του ΠΑΑ 2014-2020 (ΕΥΕ ΠΑΑ 2014), στην οποία, σύμφωνα με την ΚΥΑ 24944/20-09-2016 (ΦΕΚ 3066/Β/2016), εκχωρούνται αρμοδιότητες της ΕΥΔ ΠΑΑ 2014 - 2020 και είναι αρμόδια για τον συντονισμό, την παρακολούθηση και την εποπτεία, της ορθής εφαρμογής των Τ.Π. σε όλη τη χώρα.
3. Η Ειδική Υπηρεσία Διαχείρισης (ΕΥΔ) του Επιχειρησιακού Προγράμματος (ΕΠ) Περιφέρειας Δυτικής Μακεδονίας, δυνάμει της υπ' αριθ. 2545/17-10-16 Απόφασης εκχώρησης αρμοδιοτήτων, η οποία είναι αρμόδια για την παρακολούθηση της υλοποίησης του ΤΠ σε επίπεδο Περιφερειακής Ενότητας Καστοριάς.
4. Η ΟΤΔ Αναπτυξιακή Καστοριάς ΑΕ ΟΤΑ, η οποία είναι τοπική εταιρική σχέση Δημόσιου – Ιδιωτικού τομέα όπου σχεδιάζει και μέσω της Επιτροπής Διαχείρισης Προγράμματος (ΕΔΠ), υλοποιεί, σε προσδιορισμένες αγροτικές περιοχές ΤΠ, με ολοκληρωμένο

πολυτομεακό ή/και πολυταμειακό χαρακτήρα στο πλαίσιο του Μέτρου 19 του ΠΑΑ 2014 – 2020.

5. Ο Οργανισμός Πληρωμών & Ελέγχου Κοινοτικών Ενισχύσεων Προσανατολισμού & Εγγυήσεων (ΟΠΕΚΕΠΕ), ο οποίος έχει ορισθεί ως ο Οργανισμός Πληρωμών για το ΠΑΑ 2014-2020.

Οι ρόλοι και οι αρμοδιότητες των ανωτέρω προβλέπονται στο ανάλογο θεσμικό πλαίσιο του μέτρου 19 του ΠΑΑ 2014 – 2020.

Άρθρο 3 Δικαιούχοι

Στο πλαίσιο της παρούσας πρόσκλησης, βάσει και του σχετικού θεσμικού πλαισίου εφαρμογής, οι δικαιούχοι εξειδικεύονται και καθορίζονται συγκεκριμένα και ξεχωριστά σε επίπεδο υποδράσης, όπως παρουσιάζονται στον πίνακα που ακολουθεί.

ΚΩΔ. & ΤΙΤΛΟΣ ΔΡΑΣΗΣ	ΚΩΔ. & ΤΙΤΛΟΣ ΥΠΟΔΡΑΣΗΣ	ΔΙΚΑΙΟΥΧΟΙ
19.2.2 Ανάπτυξη / βελτίωση της επιχειρηματικότητας και ανταγωνιστικότητας της περιοχής εφαρμογής σε εξειδικευμένους τομείς, περιοχές ή δικαιούχους	19.2.2.2 Ενίσχυση επενδύσεων στην μεταποίηση, εμπορία και/ή ανάπτυξη γεωργικών προϊόντων με αποτέλεσμα μη γεωργικό προϊόν για την εξυπηρέτηση ειδικών στόχων της τοπικής στρατηγικής.	Φυσικά πρόσωπα καθώς και υφιστάμενες ή υπό ίδρυση μικρές και πολύ μικρές επιχειρήσεις
	19.2.2.3 Ενίσχυση επενδύσεων στον τομέα του τουρισμού με σκοπό την εξυπηρέτηση ειδικών στόχων της τοπικής στρατηγικής.	Φυσικά και νομικά πρόσωπα που αποτελούν υφιστάμενες μικρές και πολύ μικρές επιχειρήσεις.
	19.2.2.4 Ενίσχυση επενδύσεων στους τομείς της βιοτεχνίας, χειροτεχνίας, παραγωγής ειδών μετά την 1 ^η μεταποίηση, και του εμπορίου με σκοπό την εξυπηρέτηση ειδικών στόχων της τοπικής στρατηγικής.	Φυσικά και νομικά πρόσωπα που αποτελούν υφιστάμενες μικρές και πολύ μικρές επιχειρήσεις.
	19.2.2.5 Ενίσχυση επενδύσεων παροχής υπηρεσιών για την εξυπηρέτηση του αγροτικού πληθυσμού (παιδικοί σταθμοί, χώροι αθλητισμού, πολιτιστικά κέντρα, κλπ) με σκοπό την εξυπηρέτηση ειδικών στόχων της τοπικής στρατηγικής.	Φυσικά και νομικά πρόσωπα που αποτελούν υφιστάμενες μικρές και πολύ μικρές επιχειρήσεις.
	19.2.2.6 Ενίσχυση επενδύσεων οικοτεχνίας και πολυλειτουργικών αγροκτημάτων με σκοπό την εξυπηρέτηση ειδικών στόχων της τοπικής στρατηγικής.	Πολύ μικρές και μικρές αγροτικές επιχειρήσεις (φυσικά και νομικά πρόσωπα εγγεγραμμένα στο Μητρώο Αγροτών και Αγροτικών Εκμεταλλεύσεων Μ.Α.Α.Ε. συμπεριλαμβανομένων και των μελών των αγροτικών νοικοκυριών εγγεγραμμένων στο Κεντρικό Ηλεκτρονικό Μητρώο Οικοτεχνιτών Κ.Η.Μ.Ο.). Η εγγραφή στο ΜΑΑΕ μπορεί να πραγματοποιηθεί και μετά την υποβολή της αίτησης στήριξης και της δημοσιοποίησης του πίνακα κατάταξης, αλλά σε κάθε περίπτωση πριν την έκδοση απόφασης ένταξης πράξης. Σε περίπτωση χρήσης του αρ. 19 του Καν.

ΚΩΔ. & ΤΙΤΛΟΣ ΔΡΑΣΗΣ	ΚΩΔ. & ΤΙΤΛΟΣ ΥΠΟΔΡΑΣΗΣ	ΔΙΚΑΙΟΥΧΟΙ
		1305/2013 (και εφαρμογής του ποσοστού 65%) τότε οι δικαιούχοι θα πρέπει να αποτελούν υποχρεωτικά μικρές ή πολύ μικρές επιχειρήσεις.
19.2.3 Οριζόντια ενίσχυση στην ανάπτυξη / βελτίωση της επιχειρηματικότητας και ανταγωνιστικότητας της περιοχής εφαρμογής	19.2.3.1 Οριζόντια εφαρμογή μεταποίησης, εμπορίας και/ή ανάπτυξης γεωργικών προϊόντων με αποτέλεσμα γεωργικό προϊόν με σκοπό την εξυπηρέτηση των στόχων της τοπικής στρατηγικής. 19.2.3.3 Οριζόντια εφαρμογή ενίσχυσης επενδύσεων στον τομέα του τουρισμού με σκοπό την εξυπηρέτηση των στόχων της τοπικής στρατηγικής. 19.2.3.4 Οριζόντια εφαρμογή ενίσχυσης επενδύσεων στους τομείς της βιοτεχνίας, χειροτεχνίας, παραγωγής ειδών μετά την 1 ^η μεταποίηση, και του εμπορίου με σκοπό την εξυπηρέτηση των στόχων της τοπικής στρατηγικής. 19.2.3.5 Οριζόντια εφαρμογή ενίσχυσης επενδύσεων παροχής υπηρεσιών για την εξυπηρέτηση του αγροτικού πληθυσμού (παιδικοί σταθμοί, χώροι αθλητισμού, πολιτιστικά κέντρα, κλπ) με σκοπό την εξυπηρέτηση των στόχων της τοπικής στρατηγικής.	Φυσικά πρόσωπα τα οποία συνιστούν μικρές και πολύ μικρές επιχειρήσεις καθώς και υφιστάμενες ή υπό ίδρυση μικρές και πολύ μικρές επιχειρήσεις. Φυσικά πρόσωπα τα οποία συνιστούν μικρές και πολύ μικρές επιχειρήσεις καθώς και υφιστάμενες ή υπό ίδρυση μικρές και πολύ μικρές επιχειρήσεις. Φυσικά πρόσωπα τα οποία συνιστούν μικρές και πολύ μικρές επιχειρήσεις καθώς και υφιστάμενες ή υπό ίδρυση μικρές και πολύ μικρές επιχειρήσεις. Φυσικά πρόσωπα τα οποία συνιστούν μικρές και πολύ μικρές επιχειρήσεις καθώς και υφιστάμενες ή υπό ίδρυση μικρές και πολύ μικρές επιχειρήσεις.
19.2.6 Ανάπτυξη και βελτίωση βιωσιμότητας δασών	19.2.6.2 Επενδύσεις σε δασοκομικές τεχνολογίες και στην επεξεργασία, κινητοποίηση και εμπορία δασικών προϊόντων	Φυσικά πρόσωπα καθώς και υφιστάμενες ή υπό ίδρυση μικρές και πολύ μικρές επιχειρήσεις.
19.2.7 Συνεργασία μεταξύ διαφορετικών παραγόντων	19.2.7.1 Πιλοτικά έργα (εκτός γεωργικού τομέα)	Συνεργατικά σχήματα φορέων, τα οποία θα απαρτίζονται από τουλάχιστον δύο ενδιαφερόμενους φορείς (όπως ερευνητές, πανεπιστήμια, συμβούλους, επιχειρήσεις ή άλλους φορείς όπως περιβαλλοντικές οργανώσεις και ΜΚΟ) και θα διαθέτουν εσωτερικό κανονισμό λειτουργίας (σύμφωνο συνεργασίας). Στα σχήματα αυτά θα προσδιορίζεται ο επικεφαλής εταίρος (Συντονιστής Φορέας) του συνεργατικού σχήματος. Το συνεργατικό σχήμα θα μπορεί, είτε να έχει νομική υπόσταση - Νομικό Πρόσωπο είτε να καθορίζεται η μορφή και λειτουργία του σε ένα συμφωνητικό σύμπραξης/συνεργασίας, μεταξύ Φυσικών ή Νομικών Προσώπων, που θα αναφέρει ρητώς και σαφώς τον καταμερισμό των ευθυνών και των υποχρεώσεων μεταξύ

ΚΩΔ. & ΤΙΤΛΟΣ ΔΡΑΣΗΣ	ΚΩΔ. & ΤΙΤΛΟΣ ΥΠΟΔΡΑΣΗΣ	ΔΙΚΑΙΟΥΧΟΙ
		των μελών του συνεργατικού σχήματος.
	<p>19.2.7.2 Ανάπτυξη νέων προϊόντων, πρακτικών, διεργασιών και τεχνολογιών στον τομέα των τροφίμων και της δασοπονίας</p>	<p>Συνεργατικά σχήματα φορέων, τα οποία θα απαρτίζονται από τουλάχιστον δύο ενδιαφερόμενους φορείς (όπως ερευνητές, πανεπιστήμια, φυσικά πρόσωπα καθώς και πολύ μικρές ή μικρές επιχειρήσεις) και θα διαθέτουν εσωτερικό κανονισμό λειτουργίας (σύμφωνο συνεργασίας). Στα σχήματα αυτά θα προσδιορίζεται ο επικεφαλής εταίρος (Συντονιστής Φορέας) του συνεργατικού σχήματος.</p> <p>Το συνεργατικό σχήμα θα μπορεί, είτε να έχει νομική υπόσταση - Νομικό Πρόσωπο είτε να καθορίζεται η μορφή και λειτουργία του σε ένα συμφωνητικό σύμπραξης/συνεργασίας, μεταξύ Φυσικών ή Νομικών Προσώπων, που θα αναφέρει ρητώς και σαφώς τον καταμερισμό των ευθυνών και των υποχρεώσεων μεταξύ των μελών του συνεργατικού σχήματος.</p>
	<p>19.2.7.3 Συνεργασία μεταξύ μικρών επιχειρήσεων για διοργάνωση κοινών μεθόδων εργασίας και τη κοινή χρήση εγκαταστάσεων και πόρων καθώς και για την ανάπτυξη και/ή την εμπορία τουριστικών υπηρεσιών, που συνδέονται με τον αγροτουρισμό</p>	<p>Δίκτυο, τουλάχιστον δύο επιχειρήσεων ομοειδών ή συμπληρωματικών προϊόντων. Το Δίκτυο θα μπορεί είτε να έχει νομική υπόσταση – Νομικό Πρόσωπο – είτε να καθορίζεται η μορφή και η λειτουργία του σε ένα συμφωνητικό σύμπραξης / συνεργασίας μεταξύ επιχειρήσεων, που θα αναφέρει ρητώς και σαφώς τον καταμερισμό των ευθυνών και των υποχρεώσεων μεταξύ των μελών του δικτύου. Σε περίπτωση συμφωνητικού σύμπραξης / συνεργασίας, μία από τις συνεργαζόμενες επιχειρήσεις ορίζεται ως κοινός εκπρόσωπος (Συντονιστής Φορέας).</p>
	<p>19.2.7.7 Οριζόντια και κάθετη συνεργασία μεταξύ φορέων της αλυσίδας εφοδιασμού για τη δημιουργία, την ανάπτυξη και την προώθηση βραχέων αλυσίδων και τοπικών αγορών</p>	<p>Συνεργατικά σχήματα φορέων, τα οποία θα απαρτίζονται από τουλάχιστον δύο ενδιαφερόμενους φορείς (γεωργούς / παραγωγούς αγροτικών προϊόντων) και θα διαθέτουν εσωτερικό κανονισμό λειτουργίας (σύμφωνο συνεργασίας). Στα σχήματα αυτά θα προσδιορίζεται ο επικεφαλής εταίρος (Συντονιστής Φορέας) του συνεργατικού σχήματος.</p> <p>Το συνεργατικό σχήμα θα μπορεί, είτε να έχει νομική υπόσταση - Νομικό Πρόσωπο είτε να καθορίζεται η μορφή και λειτουργία του σε ένα συμφωνητικό σύμπραξης/συνεργασίας, μεταξύ Φυσικών ή Νομικών Προσώπων, που θα αναφέρει ρητώς και σαφώς τον καταμερισμό των ευθυνών και των υποχρεώσεων μεταξύ των μελών του συνεργατικού σχήματος.</p>

1. Γενικότερα, οι δικαιούχοι δύνανται να είναι:
  - α. υφιστάμενες, είτε υπό ίδρυση επιχειρήσεις. Ειδικά για τις υπό ίδρυση ατομικές επιχειρήσεις, αρκεί η αίτηση στήριξης ενώ για τα Νομικά Πρόσωπα απαιτείται η κατάθεση καταστατικού ή σχεδίου καταστατικού συνημμένο στην αίτηση στήριξης καθώς και απόκτηση ΑΦΜ.
  - β. το νομικό πρόσωπο που έχει συστήσει την ΟΤΔ ή μέλος που την απαρτίζει συμπεριλαμβανομένων και των μελών της ΕΔΠ καθώς επίσης και μέλη του ΔΣ του νομικού προσώπου, σε επίπεδο φορέων. Τα φυσικά πρόσωπα που εκπροσωπούν τους παραπάνω φορείς δεν μπορεί να είναι δικαιούχοι.
  - γ. εργαζόμενος σε ΝΠΙΔ εφόσον δεν κωλύεται από διατάξεις του καταστατικού της ΝΠΙΔ ή εργαζόμενος σε ΝΠΔΔ και στο Δημόσιο τομέα, που διαθέτει σχετική άδεια από Υπηρεσιακό Συμβούλιο ή άλλο αρμόδιο όργανο, για επιχειρηματική δραστηριότητα.
2. Επισημαίνεται ότι: οι υπό ίδρυση επιχειρήσεις:
  - α) υποβάλλουν αίτηση στήριξης κάνοντας χρήση του προσωπικού ΑΦΜ του Νόμιμου εκπροσώπου,
  - β) υποχρεούνται μετά την αίτηση στήριξης να αποκτήσουν ΑΦΜ και να προσκομίσουν την έναρξη δραστηριότητας στην ΟΤΔ:
    - αα) επτά (7) ημερολογιακές ημέρες από την δημοσιοποίηση του Πίνακα Αποτελεσμάτων, σε περίπτωση εγκεκριμένης αίτησης ή
    - ββ) επτά (7) ημερολογιακές ημέρες από την δημοσιοποίηση του Πίνακα Κατάταξης, σε περίπτωση εγκεκριμένης αίτησης από την διαδικασία των ενστάσεων.
3. Οι δικαιούχοι θα πρέπει να δραστηριοποιούνται ή να δραστηριοποιηθούν σε επιλέξιμους τομείς δραστηριότητας (ΚΑΔ), οι οποίοι δεν έρχονται σε αντίθεση με την παρούσα.
4. Δικαιούχοι δεν είναι:
  - α. εξωχώριες / υπεράκτιες εταιρείες
  - β. προβληματικές επιχειρήσεις με βάση τον ορισμό της προβληματικής επιχείρησης στον Κανονισμό (ΕΕ) 651/2014 αρ. 2 σημείο 18. Η συγκεκριμένη διάταξη δεν αφορά σε πράξεις που ενισχύονται βάσει των Κανονισμών (ΕΕ) 1305/2013, 1407/2013 και του Κανονισμού (ΕΕ) 651/2014 (άρθρο 22).
  - γ. φυσικά πρόσωπα:
    - αα) του Υπηρεσιακού Πυρήνα της ΟΤΔ.
    - ββ) στελέχη του φορέα που έχει συστήσει την ΟΤΔ.
    - γγ) εκπρόσωποι φορέων στην Επιτροπή Διαχείρισης Προγράμματος (ΕΔΠ) και στο Διοικητικό Συμβούλιο του φορέα που έχει συστήσει την ΟΤΔ.
  - δ. δυνητικοί δικαιούχοι στους οποίους έχουν επιβληθεί πρόστιμα τα οποία έχουν αποκτήσει τελεσίδικη και δεσμευτική ισχύ, για παραβάσεις εργατικής νομοθεσίας και ειδικότερα για: Παράβαση «υψηλής» ή «πολύ υψηλής» σοβαρότητας (3 πρόστιμα / 3 έλεγχοι) ή Αδήλωτη εργασία (2 πρόστιμα / 2 έλεγχοι).
  - ε. Νομικά πρόσωπα, στα οποία μετέχει ως εταίρος, εκπρόσωπος φορέα που συμμετέχει στην ΕΔΠ CLLD/LEADER ή/και στο Διοικητικό Συμβούλιο του φορέα που έχει συστήσει την ΟΤΔ.
  - στ. δυνητικοί δικαιούχοι οι οποίοι είναι υπόχρεοι σε ανάκτηση παράνομης κρατικής ενίσχυσης κατόπιν προηγούμενης απόφασης της ΕΕ σε περίπτωση χρήσης του Κανονισμού (ΕΕ) 651/2014.

Άρθρο 4 **Κριτήρια επιλεξιμότητας και επιλογής**

Τα κριτήρια επιλεξιμότητας και επιλογής παρουσιάζονται αναλυτικά στο έντυπο II_1 - Οδηγός επιλεξιμότητας επιλογής του παραρτήματος II – Έντυπα προς ενημέρωση των υποψήφιων δικαιούχων. Εν προκειμένω τα κριτήρια επιλεξιμότητας δύνανται να παίρνουν τιμές «ΝΑΙ» ή «ΔΕΝ ΑΦΟΡΑ». Σε περίπτωση όπου ένα ή περισσότερα κριτήρια πάρουν τιμή «ΟΧΙ», η αίτηση στήριξης κρίνεται «μη παραδεκτή».

Τα κριτήρια επιλογής παίρνουν τιμές όπως περιλαμβάνονται στις στήλες «Βαθμοί» των Πινάκων «Κριτήρια επιλογής υποδράσεων τοπικού προγράμματος» (εύρος τιμών ή λίστα τιμών ανάλογα με το κριτήριο) και πολλαπλασιάζονται με τη βαρύτητα που ορίζεται στην στήλη «Βαρύτητα». Το αποτέλεσμα κάθε κριτηρίου αθροίζεται και προκύπτει η συνολική βαθμολογία. Κάθε κριτήριο βαθμολογείται από 0-100 ανάλογα με το βαθμό επίτευξης του.

Τα δικαιολογητικά τεκμηρίωσης των κριτηρίων επιλεξιμότητας και επιλογής περιλαμβάνονται στην τελευταία στήλη κάθε πίνακα.

Επισημαίνεται ότι η άδεια περιβαλλοντικών επιπτώσεων είναι υποχρεωτικό δικαιολογητικό και προσκομίζεται στην ΟΤΔ:

- κατά την αρχική αίτηση, ή
- σε επτά (7) ημερολογιακές ημέρες από την δημοσιοποίηση του Πίνακα Αποτελεσμάτων, σε περίπτωση εγκεκριμένης αίτησης, ή
- σε επτά (7) ημερολογιακές ημέρες από την δημοσιοποίηση του Τελικού Πίνακα Κατάταξης, σε περίπτωση εγκεκριμένης αίτησης από την διαδικασία των ενστάσεων.

Σε κάθε περίπτωση η άδεια περιβαλλοντικών επιπτώσεων δεν αποτελεί κριτήριο επιλογής.

Για να είναι οι ενισχύσεις συμβατές με τους κοινοτικούς κανόνες θα πρέπει να ληφθούν υπόψη τα παρακάτω, ανάλογα με το καθεστώς ενίσχυσης της πράξης:

I. Σε περίπτωση χρήσης του Κανονισμού (ΕΕ) 1407/2013, προκειμένου να είναι οι ενισχύσεις συμβατές με τον Κανονισμό αυτό πρέπει να ληφθούν υπόψη οι παρακάτω όροι και προϋποθέσεις:

A. Γενικοί όροι:

1. Ο Κανονισμός (ΕΕ) 1407/2013 δεν εφαρμόζεται στις:

- α) ενισχύσεις προς επιχειρήσεις που δραστηριοποιούνται στους τομείς της αλιείας και της υδατοκαλλιέργειας, που εμπίπτουν στον Κανονισμό (ΕΚ) αριθ. 104/2000 του Συμβουλίου
- β) ενισχύσεις που χορηγούνται σε επιχειρήσεις που δραστηριοποιούνται στην πρωτογενή παραγωγή γεωργικών προϊόντων
- γ) ενισχύσεις που χορηγούνται σε επιχειρήσεις που δραστηριοποιούνται στον τομέα της μεταποίησης και της εμπορίας γεωργικών προϊόντων, στις ακόλουθες περιπτώσεις:
  - i. όπου το ποσό της ενίσχυσης καθορίζεται με βάση την τιμή ή την ποσότητα τέτοιων προϊόντων που πωλούνται από πρωτογενείς παραγωγούς ή διατίθενται στην αγορά από τις οικείες επιχειρήσεις,
  - ii. όπου η ενίσχυση συνοδεύεται από την υποχρέωση απόδοσής της εν μέρει ή εξ ολοκλήρου σε πρωτογενείς παραγωγούς
- δ) ενισχύσεις για τις οποίες τίθεται ως όρος η χρήση εγχώριων αγαθών αντί των εισαγόμενων, βάσει των ιδρυτικών Συνθηκών της ΕΕ.
- ε) Στην περίπτωση επιχειρήσεων που δραστηριοποιούνται στους τομείς οι οποίοι αναφέρονται στα στοιχεία α), β) ή γ) της παραγράφου 1 και δραστηριοποιούνται επίσης σε έναν ή περισσότερους από τους τομείς οι οποίοι εμπίπτουν στο πεδίο εφαρμογής του εν λόγω Κανονισμού ή ασκούν άλλες δραστηριότητες που εμπίπτουν στο πεδίο εφαρμογής του εν λόγω Κανονισμού, ο παρών Κανονισμός εφαρμόζεται σε ενισχύσεις χορηγούμενες στους τελευταίους αυτούς τομείς ή δραστηριότητες, υπό την προϋπόθεση ότι με κατάλληλα μέσα, όπως ο διαχωρισμός των δραστηριοτήτων ή η διάκριση του κόστους, διασφαλίζεται ότι οι δραστηριότητες στους τομείς που εξαιρούνται από το πεδίο εφαρμογής του εν λόγω Κανονισμού δεν τυγχάνουν ενίσχυσης ή σσονος σημασίας που χορηγείται δυνάμει του εν λόγω Κανονισμού.
- στ) ενισχύσεις για δραστηριότητες που σχετίζονται με εξαγωγές προς τρίτες χώρες ή προς κράτη μέλη της ΕΕ., ιδίως δε ενισχύσεις που συνδέονται άμεσα με τις εξαγόμενες ποσότητες, με τη δημιουργία και λειτουργία δικτύου διανομής ή με άλλες τρέχουσες δαπάνες που σχετίζονται με την εξαγωγική δραστηριότητα.

B. Ειδικό όρο

- 1) Η ενίσχυση, δεν μπορεί να υπερβαίνει τα 200.000€ Δημόσια Δαπάνη, συναθροίζοντας και τυχόν ενισχύσεις που έχουν ληφθεί ή θα ληφθούν, από άλλα μέτρα που υπάγονται στο

καθεστώς deminimis, σε οποιαδήποτε περίοδο τριών οικονομικών ετών και από οποιοδήποτε φορέα χορήγησης σε επίπεδο ενιαίας επιχείρησης.

2) Όταν σημειωθεί υπέρβαση του σχετικού ανωτάτου ορίου που ορίζεται προηγουμένως, με τη χορήγηση νέας ενίσχυσης ή σσνος σημασίας, κανένα τμήμα της εν λόγω νέας ενίσχυσης δεν δύναται να υπαχθεί στο ευεργέτημα του εν λόγω Κανονισμού

3) Σε περίπτωση επένδυσης από επιχείρηση που εκτελεί οδικές εμπορευματικές μεταφορές για λογαριασμό τρίτων το ποσό των ενισχύσεων δεν μπορεί να υπερβαίνει τις 100.000 ευρώ σε οποιαδήποτε περίοδο τριών οικονομικών ετών.

4) Η ενίσχυση ή σσνος σημασίας θεωρείται ότι χορηγείται κατά τον χρόνο παραχώρησης στην οικεία επιχείρηση του έννομου δικαιώματος λήψης της ενίσχυσης

5) Τα ανωτέρω όρια ισχύουν υπό το πρίσμα του όρου της «ενιαίας επιχείρησης». Στον όρο «ενιαία Επιχείρηση» περιλαμβάνονται, για τους σκοπούς του εν λόγω Κανονισμού, όλες οι επιχειρήσεις που έχουν τουλάχιστον μία από τις ακόλουθες σχέσεις μεταξύ τους:

- α) μια επιχείρηση κατέχει την πλειοψηφία των δικαιωμάτων ψήφου των μετόχων ή των εταίρων άλλης επιχείρησης·
- β) μια επιχείρηση έχει το δικαίωμα να διορίζει ή να παύει την πλειοψηφία των μελών του διοικητικού, διαχειριστικού ή εποπτικού οργάνου άλλης επιχείρησης·
- γ) μια επιχείρηση έχει το δικαίωμα να ασκεί δεσπόζουσα επιρροή σε άλλη επιχείρηση βάσει σύμβασης που έχει συνάψει με αυτήν ή δύναμι ρήτρας του καταστατικού αυτής της τελευταίας·
- δ) μια επιχείρηση που είναι μέτοχος ή εταίρος άλλης επιχείρησης ελέγχει μόνη της, βάσει συμφωνίας που έχει συνάψει με άλλους μετόχους ή εταίρους της εν λόγω επιχείρησης, την πλειοψηφία των δικαιωμάτων ψήφου των μετόχων ή των εταίρων αυτής της επιχείρησης.

Οι επιχειρήσεις που έχουν οποιαδήποτε από τις σχέσεις που αναφέρονται στα στοιχεία α) έως δ) του πρώτου εδαφίου με μία ή περισσότερες άλλες επιχειρήσεις θεωρούνται, επίσης ενιαία επιχείρηση.

II. Σε περίπτωση χρήσης του Κανονισμού (ΕΕ) 651/2014, προκειμένου να είναι οι ενισχύσεις συμβατές με τον Κανονισμό αυτό πρέπει να ληφθούν υπόψη οι παρακάτω όροι και προϋποθέσεις:

A. Γενικοί όροι:

Ο κανονισμός (ΕΕ) 651/2014 δεν εφαρμόζεται:

1. στις ενισχύσεις για δραστηριότητες που σχετίζονται με εξαγωγές,
2. στις ενισχύσεις που εξαρτώνται από την κατά προτίμηση χρήση εγχώριων προϊόντων αντί των εισαγομένων,
3. στους τομείς Αλιείας και υδατοκαλλιέργειας,
4. τις ενισχύσεις που χορηγούνται στον τομέα της πρωτογενούς γεωργικής παραγωγής, με εξαίρεση τις περιφερειακές επενδυτικές ενισχύσεις στις εξόχως απόκεντρες περιοχές, τα καθεστώτα περιφερειακών ενισχύσεων λειτουργίας, τις ενισχύσεις για την παροχή συμβουλευτικών υπηρεσιών σε ΜΜΕ, τις ενισχύσεις χρηματοδότησης επιχειρηματικού κινδύνου, τις ενισχύσεις για έρευνα και ανάπτυξη, τις ενισχύσεις καινοτομίας προς τις ΜΜΕ, τις ενισχύσεις για την προστασία του περιβάλλοντος, τις ενισχύσεις για επαγγελματική κατάρτιση και τις ενισχύσεις για εργαζομένους σε μειονεκτική θέση και εργαζομένους με αναπηρία·
5. στην μεταποίηση και εμπορία γεωργικών προϊόντων αν το ποσό της ενίσχυσης καθορίζεται με βάση την τιμή ή την ποσότητα των εν λόγω προϊόντων που αγοράζονται από πρωτογενείς παραγωγούς ή διατίθενται στην αγορά από τις οικείες επιχειρήσεις ή όταν η ενίσχυση συνοδεύεται από την υποχρέωση απόδοσής της εν μέρει ή εξ ολοκλήρου σε πρωτογενείς παραγωγούς,
6. στις ενισχύσεις που διευκολύνουν την παύση λειτουργίας μη ανταγωνιστικών ανθρακωρυχείων, που εμπίπτουν στην απόφαση 2010/787/ΕΕ του Συμβουλίου,
7. σε επιχειρήσεις κατά των οποίων εκκρεμεί διαταγή ανάκτησης, κατόπιν προηγούμενης απόφασης της Επιτροπής, με την οποία μια ενίσχυση κηρύσσεται παράνομη και ασυμβίβαστη,
8. στις ενισχύσεις για προβληματικές επιχειρήσεις,
9. στα μέτρα κρατικών ενισχύσεων που συνιστούν παραβίαση του δικαίου της Ένωσης που τα καθιστά παράνομα στο σύνολό τους, και συνεπάγονται ιδίως:

- α) την υποχρέωση του δικαιούχου να διατηρεί στο αντίστοιχο κράτος μέλος είτε την έδρα του είτε την κύρια εγκατάστασή του. Είναι αποδεκτή η υποχρέωση του δικαιούχου να έχει, κατά τη χρονική στιγμή καταβολής της ενίσχυσης, εγκατάσταση ή υποκατάστημα στο κράτος μέλος που χορηγεί την ενίσχυση·
- β) την υποχρέωση του δικαιούχου να χρησιμοποιεί προϊόντα εγχώριας παραγωγής ή εθνικές υπηρεσίες·

10. όταν μια επιχείρηση δραστηριοποιείται τόσο στους τομείς που εξαιρούνται από τον κανονισμό όσο και στους τομείς που εμπίπτουν στο πεδίο εφαρμογής του εν λόγω Κανονισμού, ο παρών Κανονισμός εφαρμόζεται στις ενισχύσεις που χορηγούνται στους τομείς ή δραστηριότητες της δεύτερης αυτής περίπτωσης, υπό την προϋπόθεση ότι τα κράτη μέλη εξασφαλίζουν, με τα κατάλληλα μέσα, όπως τον διαχωρισμό των δραστηριοτήτων ή τη διάκριση των δαπανών, ότι οι δραστηριότητες που ασκούνται στους εξαιρούμενους τομείς δεν επωφελούνται από τις ενισχύσεις που χορηγούνται σύμφωνα με τις διατάξεις του εν λόγω Κανονισμού.

B. Επιπλέον, ο Κανονισμός (ΕΕ) 651/2014 θέτει τις παρακάτω προϋποθέσεις προκειμένου να τυγχάνει εφαρμογής:

1. Οι ενισχύσεις μπορούν να τύχουν απαλλαγής μόνον εάν έχουν χαρακτήρα κινήτρου. Για τον σκοπό αυτό δεν πρέπει να έχει γίνει έναρξη εργασιών του υπό ενίσχυση επενδυτικού σχεδίου πριν από την υποβολή της αίτησης υποβολής από τους δικαιούχους στο πλαίσιο της παρούσας. Σε αντίθετη περίπτωση το σύνολο του επενδυτικού σχεδίου καθίσταται μη επιλέξιμο προς χρηματοδότηση.
2. Σώρευση:
  - I. για τα όρια και τις μέγιστες εντάσεις ενίσχυσης λαμβάνεται υπόψη το συνολικό ποσό της ενίσχυσης,
  - II. οι απαλλασσόμενες ενισχύσεις μπορούν να σωρευθούν με οποιεσδήποτε άλλες κρατικές ενισχύσεις, εάν πρόκειται για διαφορετικές προσδιορίσιμες δαπάνες,
  - III. δεν επιτρέπεται η σωρευση των απαλλασσόμενων ενισχύσεων με οποιεσδήποτε άλλες ενισχύσεις για τις ίδιες επιλέξιμες δαπάνες, οι οποίες επικαλύπτονται πλήρως ή εν μέρει, εάν το αποτέλεσμα υπερβαίνει την υψηλότερη ένταση ενίσχυσης/το υψηλότερο ποσό ενίσχυσης που εφαρμόζεται στην ενίσχυση αυτή,
  - IV. οι κρατικές ενισχύσεις που τυγχάνουν απαλλαγής δυνάμει του Κανονισμού (ΕΕ) 651/2014 δεν σωρεύονται με οποιεσδήποτε ενισχύσεις ήσσονος σημασίας που αφορούν τις ίδιες επιλέξιμες δαπάνες, εάν η σωρευση αυτή θα οδηγήσει σε υπέρβαση της έντασης ενίσχυσης που προβλέπεται στο κεφάλαιο III του Κανονισμού (ΕΕ) 651/2014.
3. Οι οφειλόμενες για το μέλλον ενισχύσεις, συμπεριλαμβανομένων των ενισχύσεων που καταβάλλονται σε περισσότερες δόσεις, ανάγονται στην αξία τους κατά τον χρόνο χορήγησης της ενίσχυσης. Οι επιλέξιμες δαπάνες ανάγονται στην αξία τους κατά τον χρόνο χορήγησης της ενίσχυσης. Το επιτόκιο που χρησιμοποιείται για την αναγωγή είναι το προεξοφλητικό επιτόκιο που ισχύει κατά τον χρόνο χορήγησης της ενίσχυσης.

Γ. Σε περίπτωση χρήσης του άρθρου 14 του Κανονισμού. (ΕΕ) 651/2014 (Περιφερειακές επενδυτικές ενισχύσεις) πέραν των όρων χρήσης του σημείου II ισχύουν οι παρακάτω πρόσθετες προϋποθέσεις:

i) Γενικοί όροι:

Το άρθρο 14 του Κανονισμού (ΕΕ) 651/2014 **δεν εφαρμόζεται:**

1. στις ενισχύσεις που ευνοούν δραστηριότητες στον τομέα του χάλυβα, στον τομέα του άνθρακα, στον ναυπηγικό τομέα, στον τομέα των συνθετικών ινών, στον τομέα των μεταφορών και στη συναφή υποδομή, καθώς και στην παραγωγή, διανομή και τις υποδομές ενέργειας·
2. στις περιφερειακές ενισχύσεις υπό μορφή καθεστώτων που στοχεύουν σε περιορισμένο αριθμό συγκεκριμένων τομέων οικονομικής δραστηριότητας τα καθεστώτα που αφορούν τουριστικές δραστηριότητες, υποδομές ευρυζωνικών δικτύων ή τη μεταποίηση και την εμπορία γεωργικών προϊόντων δεν θεωρείται ότι στοχεύουν σε συγκεκριμένους τομείς οικονομικής δραστηριότητας·

ii). Ειδικοί όροι άρθρου 14 του Κανονισμού (ΕΕ) 651/2014

1. Οι Περιφερειακές επενδυτικές ενισχύσεις συμβιβάζονται και απαλλάσσονται από την υποχρέωση κοινοποίησης, εάν πληρούνται οι γενικοί όροι συμβατότητας και οι όροι του άρθρου αυτού.
2. Στις ενισχυόμενες περιοχές που πληρούν τις προϋποθέσεις του άρθρου 107 παράγραφος 3 στοιχείο α) της Συνθήκης, οι ενισχύσεις μπορούν να χορηγούνται για αρχικές επενδύσεις, ανεξάρτητα από το μέγεθος του δικαιούχου. Στις ενισχυόμενες περιοχές που πληρούν τις προϋποθέσεις του άρθρου 107 παράγραφος 3 στοιχείο γ) της Συνθήκης, οι ενισχύσεις μπορούν να χορηγούνται σε ΜΜΕ για οποιαδήποτε μορφή αρχικής επένδυσης. Οι ενισχύσεις σε μεγάλες επιχειρήσεις χορηγούνται μόνο για αρχική επένδυση για νέα οικονομική δραστηριότητα στη συγκεκριμένη περιοχή. Οι ενισχύσεις χορηγούνται αποκλειστικά για αρχικές επενδύσεις σύμφωνα με τον σχετικό ορισμό.
3. Επιλέξιμες είναι οι επενδυτικές δαπάνες για ενσώματα και άυλα στοιχεία ενεργητικού.
4. Διατήρηση της επένδυσης στην περιοχή για τουλάχιστον 3 έτη για τις Μικρομεσαίες επιχειρήσεις (ΜΜΕ).
5. Τα αποκτώμενα στοιχεία ενεργητικού πρέπει να είναι καινούρια.
6. Για δαπάνες που συνδέονται με τη μίσθωση για γήπεδα και κτήρια, η μίσθωση πρέπει να συνεχίζεται για τουλάχιστον τρία έτη (ΜΜΕ) μετά την ολοκλήρωση του έργου.
7. Για απόκτηση περιουσιακών στοιχείων στο πλαίσιο της αρχικής επένδυσης, μόνον οι δαπάνες για αγορά από τρίτους που δεν σχετίζονται με τον αγοραστή, εφόσον η συναλλαγή πραγματοποιείται υπό τους όρους της αγοράς. Εάν έχει ήδη χορηγηθεί ενίσχυση για στοιχεία ενεργητικού πριν από την αγορά τους, το εν λόγω κόστος αφαιρείται από τις επιλέξιμες δαπάνες. Αν Μέλος της οικογένειας ή υπάλληλος του αρχικού ιδιοκτήτη αναλαμβάνει μια μικρή επιχείρηση, τότε δεν ισχύει ο όρος για αγορά από τρίτους που δεν σχετίζονται με τον αγοραστή. Η απόκτηση μετοχών δεν συνιστά αρχική επένδυση.
8. Όσον αφορά ενισχύσεις που χορηγούνται για διαφοροποίηση υφιστάμενης επιχειρηματικής εγκατάστασης, οι επιλέξιμες δαπάνες πρέπει να υπερβαίνουν κατά τουλάχιστον 200% τη λογιστική αξία (ένα έτος πριν από την έναρξη των εργασιών) των στοιχείων ενεργητικού που επαναχρησιμοποιούνται (μόνο για τις μεγάλες).
9. Οι δαπάνες για άυλα στοιχεία ενεργητικού είναι επιλέξιμες εάν τα εν λόγω στοιχεία:
  - χρησιμοποιούνται αποκλειστικά στην επιχειρηματική εγκατάσταση που λαμβάνει την ενίσχυση,
  - είναι αποσβεστέα,
  - αγοράζονται σύμφωνα με τους όρους της αγοράς από τρίτους που δεν έχουν σχέση με τον αγοραστή,
  - περιλαμβάνονται στα στοιχεία ενεργητικού του δικαιούχου και παραμένουν συνδεδεμένα με το ενισχυόμενο έργο επί τουλάχιστον πέντε έτη (τρία έτη για τις ΜΜΕ),
  - για μεγάλες επιχειρήσεις: ανώτατο ποσοστό 50% των συνολικών επιλέξιμων επενδυτικών δαπανών για την αρχική επένδυση.
10. Η Ένταση ενίσχυσης, δεν υπερβαίνει τη μέγιστη ένταση ενίσχυσης που προσδιορίζεται στον χάρτη περιφερειακών ενισχύσεων κατά την ημερομηνία χορήγησης της ενίσχυσης.
11. Ενιαίο επενδυτικό έργο: Αρχική επένδυση σε άλλη ενισχυόμενη επένδυση —ίδιος δικαιούχος (σε επίπεδο ομίλου)— εντός τριών ετών από την ημερομηνία έναρξης των εργασιών στην ίδια περιφέρεια NUTS3 (νομός) θεωρείται ότι ανήκει σε ενιαίο επενδυτικό έργο. Σε περίπτωση μεγάλου επενδυτικού έργου, το συνολικό ποσό της ενίσχυσης δεν υπερβαίνει το προσαρμοσμένο ποσό ενίσχυσης για μεγάλα επενδυτικά έργα.
12. Η συμμετοχή του δικαιούχου ανέρχεται τουλάχιστον στο 25% των επιλέξιμων δαπανών είτε μέσω ιδίων πόρων είτε μέσω εξωτερικής χρηματοδότησης, και με μορφή που δεν περιέχει στοιχεία κρατικής ενίσχυσης.
13. Ο δικαιούχος επιβεβαιώνει ότι, κατά τα δύο έτη που προηγούνται της αίτησης για ενίσχυση, δεν έχει προβεί σε μετεγκατάσταση στην επιχειρηματική εγκατάσταση στην οποία θα πραγματοποιηθεί η αρχική επένδυση για την οποία ζητείται η ενίσχυση, και δεσμεύεται ότι δεν θα το πράξει εντός μέγιστης περιόδου δύο ετών μετά την ολοκλήρωση της αρχικής επένδυσης για την οποία ζητείται η ενίσχυση.

Δ. Σε περίπτωση χρήσης του άρθρου 22 του Κανονισμού (ΕΕ) 651/2014 (Ενισχύσεις για νεοσύστατες επιχειρήσεις) πέραν των όρων χρήσης του σημείου ΙΙ ισχύουν οι παρακάτω πρόσθετες προϋποθέσεις

ι. Ειδικοί όροι άρθρου 22 του Κανονισμού (ΕΕ) 651/2014

Συμβιβάζονται και απαλλάσσονται από την υποχρέωση κοινοποίησης, εάν πληρούνται οι γενικοί όροι συμβατότητας και οι όροι του παρόντος άρθρου:

Επιλέξιμες επιχειρήσεις:

- I. μη εισηγμένες στο χρηματιστήριο,
- II. μικρές επιχειρήσεις,
- III. έως και πέντε έτη μετά την καταχώρισή τους·
- IV. δεν έχουν προβεί ακόμη σε διανομή κερδών·
- V. δεν έχουν συσταθεί μέσω συγχώνευσης.
- VI. δεν έχουν αναλάβει τη δραστηριότητα άλλης επιχείρησης

Επιλέξιμες επιχειρήσεις που δεν υπόκεινται σε καταχώριση: πενταετής περίοδος επιλεξιμότητας από την έναρξη της οικονομικής τους δραστηριότητας ή από τη στιγμή που καθίστανται υπόχρεες καταβολής φόρου για την οικονομική τους δραστηριότητα. Επιχειρήσεις που συστάθηκαν μέσω συγχώνευσης επιχειρήσεων επιλέξιμων για ενίσχυση δυνάμει του παρόντος άρθρου θεωρούνται επίσης επιλέξιμες επιχειρήσεις, έως και πέντε έτη μετά την ημερομηνία καταχώρισης της παλαιότερης επιχείρησης που μετέχει στη συγχώνευση.

**Άρθρο 5
Δαπάνες**

5.1 Επιλεξιμότητα δαπανών

1. Ως έναρξη της περιόδου επιλεξιμότητας των δαπανών θεωρείται η οριστική υποβολή της αιτήσεως από το δικαιούχο στο Πληροφορικό Σύστημα Κρατικών Ενισχύσεων (ΠΣΚΕ) με εξαίρεση τις πράξεις που εμπίπτουν στον Κανονισμό (ΕΕ) 1407/2013 η επιλεξιμότητα των οποίων ξεκινάει από την ημερομηνία έγκρισης του εκάστοτε Τοπικού Προγράμματος. Δαπάνες που πραγματοποιούνται και εξοφλούνται πριν την τελική ένταξη της πράξης, γίνονται με αποκλειστική ευθύνη του δικαιούχου. Δεν είναι επιλέξιμες οι δαπάνες των οποίων το φυσικό αντικείμενο έχει ολοκληρωθεί πριν την υποβολή αίτησης στήριξης στην Ομάδα Τοπικής Δράσης (ΟΤΔ), ανεξάρτητα αν ο δυνητικός δικαιούχος έχει εκτελέσει ή όχι τις σχετικές πληρωμές.
2. Όσον αφορά στις Γενικές Δαπάνες, είναι επιλέξιμες:
  - α. Από την ημερομηνία έγκρισης του τοπικού προγράμματος, για χρήση των Κανονισμός (ΕΕ) 1305/2013 και 1407/2013.
  - β. Από την ημερομηνία οριστικής υποβολής της αίτησης στήριξης για χρήση του Κανονισμού (ΕΕ) 651/2014.

Οι Γενικές δαπάνες για να είναι επιλέξιμες πρέπει να αφορούν αποκλειστικά το προτεινόμενο έργο.

3. Ειδικότερα, όσον αφορά στις πράξεις οι οποίες υλοποιούνται δυνάμει του Κανονισμού (ΕΕ) 651/2014 πρέπει να πληρείται ο χαρακτήρας κινήτρου και για τον σκοπό αυτό δεν πρέπει να έχει γίνει έναρξη εργασιών του υπό ενίσχυση σχεδίου, πριν από την υποβολή της αίτησης ενίσχυσης από τους δικαιούχους. Οι προπαρασκευαστικές εργασίες και η αγορά γης, που πραγματοποιούνται πριν την υποβολή της αίτησης στήριξης δεν αναιρούν τον χαρακτήρα κινήτρου. Στην περίπτωση αυτή αποτελούν μη επιλέξιμη δαπάνη.

5.2 Επιλέξιμες και μη δαπάνες.

5.2.1 Επιλέξιμες δαπάνες.

1. Οι επιλέξιμες δαπάνες στο πλαίσιο των επενδυτικών προτάσεων για όλες τις κατηγορίες Υποδράσεων εκτός των Υποδράσεων της Δράσης 19.2.7, δύναται να είναι:

- α. Η αγορά, η κατασκευή ή βελτίωση ακινήτου. Είναι επιλέξιμη δαπάνη η αγορά οικοδομημένης ή μη οικοδομημένης γης, σε περιπτώσεις πράξεων που περιλαμβάνουν κτιριακές υποδομές, προκειμένου να εξυπηρετούνται οι ανάγκες της επένδυσης, για ποσό μέχρι το 10 % των συνολικών επιλέξιμων δαπανών της πράξης. Για εγκαταλελειμμένες και πρώην βιομηχανικές εγκαταστάσεις που περιλαμβάνουν κτίρια, το όριο αυτό αυξάνεται στο 15 %.. Επιπρόσθετα είναι επιλέξιμες οι δαπάνες διαμόρφωσης περιβάλλοντος χώρου έως το 10% των συνολικών επιλέξιμων δαπανών της πράξης. Σε περιπτώσεις εκσυγχρονισμών, κατόπιν αιτιολογημένης πρότασης είναι δυνατή η υπέρβαση του εν λόγω ανώτατου (%) ποσοστού σε σχέση με τις συνολικές επιλέξιμες δαπάνες της πράξης.
- β. Αγορά, (συμπεριλαμβανομένης της μεταφοράς και εγκατάστασης) εξοπλισμού και ο εξοπλισμός εργαστηρίων στο βαθμό που εξυπηρετεί τη λειτουργία της επένδυσης. Επίσης ο εξοπλισμός παραγωγής ενέργειας ανανεώσιμων πηγών ενέργειας, εξοικονόμησης ύδατος και επεξεργασίας αποβλήτων εφόσον αντιστοιχούν στην δυναμικότητα ή της ανάγκες της μονάδας και δεν αποτελούν μεμονωμένη δαπάνη αλλά συμπληρωματική δαπάνη σε παραγωγικές επενδύσεις. Σε περίπτωση χρήσης του αρ. 14 του Κανονισμού (ΕΕ) 651/2014 δεν είναι επιλέξιμες οι ενισχύσεις για παραγωγή ενέργειας και επομένως ο εξοπλισμός παραγωγής ενέργειας από ανανεώσιμες πηγές ενέργειας.
- γ. Αγορά καινούργιων οχημάτων και συγκεκριμένα: i) Οχημάτων μεταφοράς προϊόντων ειδικού τύπου τα οποία, σύμφωνα με την εθνική νομοθεσία, θεωρούνται απαραίτητα για την λειτουργία της επένδυσης. Το ύψος της δαπάνης για την αγορά οχημάτων ειδικού τύπου δεν μπορεί να υπερβαίνει το 10% του προϋπολογισμού του επενδυτικού σχεδίου. ii) Μέσω εσωτερικής μεταφοράς που καλύπτουν τις ανάγκες της επένδυσης. Δεν είναι επιλέξιμα οχήματα μεταφοράς προσωπικού ή πελατών, εκτός αν σε επιμέρους υποδράσεις περιγράφεται διαφορετικά. Σε περίπτωση χρήσης του Καν. Ε.Ε. 1407/2013, δεν είναι επιλέξιμες οι δαπάνες για την απόκτηση οχημάτων σε επιχειρήσεις που εκτελούν οδικές εμπορευματικές μεταφορές για λογαριασμό τρίτων.
- δ. Απόκτηση πιστοποιητικών διασφάλισης ποιότητας, τα οποία είναι αναγνωρισμένα από διεθνή ή εθνικά πρότυπα. Στις δαπάνες αυτές περιλαμβάνονται οι δαπάνες συμβούλου και πιστοποίησης.
- ε. Δαπάνες εξοπλισμού επιχείρησης, όπως αγορά fax, τηλεφωνικών εγκαταστάσεων, δικτύων ενδοεπικοινωνίας, ηλεκτρονικών υπολογιστών, λογισμικών, περιφερειακών μηχανημάτων και φωτοτυπικών.
- στ. Δαπάνες συστημάτων ασφαλείας εγκαταστάσεων, συστημάτων πυροσβεστικής προστασίας εγκαταστάσεων.
- ι. Γενικές δαπάνες συνδεόμενες με τις εγκαταστάσεις και τον εξοπλισμό της μονάδας, όπως αμοιβές αρχιτεκτόνων, μηχανικών και συμβούλων, αμοιβές για συμβουλές σχετικά με την περιβαλλοντική και οικονομική βιωσιμότητα, συμπεριλαμβανομένων των δαπανών για μελέτες σκοπιμότητας. Επίσης στις δαπάνες αυτές δύνανται να συμπεριλαμβάνονται και συμβουλευτικές υπηρεσίες για την υποβολή και την τεχνική υποστήριξη της αίτησης στήριξης. Οι δαπάνες αυτές δεν μπορούν να υπερβαίνουν το 10% του Συνολικού Κόστους της πράξης. Από τις ανωτέρω δαπάνες όταν γίνεται χρήση του αρ. 14 του Κανονισμού (ΕΕ) 651/2014, επιλέξιμες δύνανται να είναι μόνο όσες πληρούν τις προϋποθέσεις που αναφέρονται στο Άρθρο 4 σημείο II Γii9 της παρούσας και μπορεί να θεωρηθούν άυλα στοιχεία ενεργητικού. Στις περιπτώσεις πράξεων που ενισχύονται βάσει του Κανονισμού (ΕΕ) 651/2014 οι δαπάνες συμβουλευτικών υπηρεσιών για την υποβολή και την τεχνική υποστήριξη της αίτησης στήριξης δεν είναι επιλέξιμες.
- ια. Δαπάνες όπως απόκτηση ή ανάπτυξη λογισμικού και αποκτήσεις διπλωμάτων ευρεσιτεχνίας, αδειών, δικαιωμάτων διανοητικής ιδιοκτησίας, εμπορικών σημάτων, δημιουργία αναγνωρίσιμου σήματος (ετικέτας) του προϊόντος, έρευνα. αγοράς για τη διαμόρφωση της εικόνας του προϊόντος (συσσκευασία, σήμανση).
- ιβ. Δαπάνες προβολής, όπως ιστοσελίδα, έντυπα, διαφήμιση και συμμετοχή σε εκθέσεις και μέχρι το 10% του συνολικού κόστους της πράξης. Στις περιπτώσεις πράξεων που ενισχύονται βάση του Κανονισμού (ΕΕ) 651/2014 (άρθρο 14) οι ανωτέρω δαπάνες δεν είναι επιλέξιμες.
- ιγ. Δαπάνες σύνδεσης με Οργανισμούς Κοινής Ωφέλειας (ΟΚΩ) όπως ενδεικτικά ΔΕΗ, ύδρευση, αποχέτευση, τηλεφωνοδότηση κ.λπ., εντός των ορίων του οικοπέδου. Στις περιπτώσεις

πράξεων που ενισχύονται βάσει του Κανονισμού (ΕΕ) 651/2014 (άρθρο 14) οι ανωτέρω δαπάνες δεν είναι επιλέξιμες.

- ιδ. Ασφαλιστήριο συμβόλαιο κατά παντός κινδύνου, κατά τη διάρκεια των εργασιών της επένδυσης (υποχρεωτική ασφάλιση). Στις περιπτώσεις πράξεων που ενισχύονται βάσει του Κανονισμού (ΕΕ) 651/2014 (άρθρο 14) οι ανωτέρω δαπάνες δεν είναι επιλέξιμες.
- ιε. Αμοιβές προσωπικού, συμπεριλαμβανομένων των επιβαρύνσεων της κοινωνικής ασφάλισης, πληρωτέες από τον δικαιούχο στο προσωπικό του, εφόσον αυτό προσελήφθη, για να εργασθεί αποκλειστικά για την υλοποίηση της επένδυσης και να απολυθεί με την ολοκλήρωσή του, σε περίπτωση αυτεπιστασίας. Στις περιπτώσεις πράξεων που ενισχύονται βάσει των Κανονισμών (ΕΕ) 651/2014 (άρθρο 14) οι ανωτέρω δαπάνες δεν είναι επιλέξιμες.

ιζ. Ειδικά για τις Υποδράσεις 19.2.2.2, 19.2.3.1 και:

Οι επιλέξιμες δαπάνες, πέραν των ανωτέρω, στο πλαίσιο των επενδυτικών προτάσεων στις εν λόγω Υποδράσεις του παρόντος Άρθρου, είναι:

- αα) Δαπάνες που σχετίζονται με την διαμόρφωση χώρων προβολής, δοκιμής των προϊόντων της επιχείρησης καθώς και του αντίστοιχου εξοπλισμού (όπως εξοπλισμός αναπαραγωγής ήχου και εικόνας) που απαιτείται σε περίπτωση που η επιχείρηση διατηρεί ή δημιουργεί χώρο επισκέψιμο για το κοινό και επιχειρηματίες.
- ββ) Εργασίες πράσινου δενδροφυτεύσεις, γκαζόν, καθώς και έργα διακόσμησης (εντός του λειτουργικού χώρου της επιχείρησης) σε περίπτωση που η επιχείρηση διατηρεί ή δημιουργεί χώρο επισκέψιμο για το κοινό και επιχειρηματίες.
- γγ) Η αγορά συγκροτήματος ψυχρής έκθλιψης Ελαιολάδου, μέχρι του ποσού των 30.000. Η δαπάνη αυτή αφορά αποκλειστικά ενεργούς ή επαγγελματίες αγρότες, μόνο για την ίδια παραγωγή τους και το τελικό προϊόν θα πρέπει να είναι τυποποιημένο σε συσκευασίες μέχρι πέντε (5) λίτρων. Στις περιπτώσεις πράξεων που ενισχύονται βάσει του Κανονισμού (ΕΕ) 1407/2013 θα πρέπει οπωσδήποτε να πληρούνται οι προϋποθέσεις του άρθρου 4 σημείο Ι, της παρούσας.

ιη. Ειδικά για τις Υποδράσεις 19.2.2.3 και 19.2.3.3:

Οι επιλέξιμες δαπάνες, πέραν των ανωτέρω, στο πλαίσιο των επενδυτικών προτάσεων στις εν λόγω Υποδράσεις του παρόντος Άρθρου, είναι:

- αα) Δαπάνες ειδικού εξοπλισμού όπως η αγορά- κατασκευή παραδοσιακών ξύλινων σκαφών, λοιπών σκαφών για εξυπηρέτηση τουριστικών δραστηριοτήτων, αγορά αλόγων για δραστηριότητες περιήγησης, αγορά οχημάτων μεταφοράς πελατών για τις επιχειρήσεις εναλλακτικού/θεματικού τουρισμού και εφόσον τεκμηριώνεται πλήρως η αναγκαιότητά τους και μέχρι του ποσού των 30.000 € για τα οχήματα αυτά.
- ββ) Κατασκευή οικίσκου – αποθήκης για τις ανάγκες φύλαξης – εξυπηρέτησης της επένδυσης, μέχρι 40 τ.μ, μόνο για επενδύσεις τουριστικών καταλυμάτων.
- γγ) Έργα πρασίνου καθώς και έργα διακόσμησης (εφόσον αποτελούν λειτουργικό τμήμα της επιχείρησης. Στην περίπτωση που γίνεται χρήση του αρθ. 14 του Καν. 651 πρέπει να αποτελούν στοιχεία του ενεργητικού.
- δδ) Εξοπλισμός αναψυχής πελατών (όπως εξοπλισμός αναπαραγωγής ήχου και εικόνας).

ιθ. Ειδικά για τις Υποδράσεις 19.2.2.5 και 19.2.3.5:

Οι επιλέξιμες δαπάνες, πέραν των ανωτέρω, στο πλαίσιο των επενδυτικών προτάσεων στις εν λόγω Υποδράσεις του παρόντος Άρθρου, είναι:

- αα) Εργασίες πράσινου (δενδροφυτεύσεις, γκαζόν, κ.λπ.) εφόσον αποτελούν λειτουργικό τμήμα της επιχείρησης. Στην περίπτωση που γίνεται χρήση του αρθ. 14 του Καν. 651 πρέπει να αποτελούν στοιχεία του ενεργητικού
- ββ) Αγορά οχημάτων ειδικού τύπου που συνδέονται με τον σκοπό της επένδυσης (π.χ ειδικά οχήματα μεταφοράς ΑΜΕΑ σε επενδύσεις συνδεδεμένες με την υγεία.)

κ. Ειδικά για την Υποδράση 19.2.2.6:

Οι επιλέξιμες δαπάνες, πέραν των ανωτέρω, στο πλαίσιο των επενδυτικών προτάσεων στην εν λόγω Υποδράση του παρόντος Άρθρου, είναι:

- αα) Δαπάνες που σχετίζονται με την διαμόρφωση χώρων προβολής, δοκιμής των προϊόντων της επιχείρησης καθώς και του αντίστοιχου εξοπλισμού (όπως εξοπλισμός αναπαραγωγής ήχου και

εικόνας κ.λπ.) που απαιτείται σε περίπτωση που η επιχείρηση διατηρεί ή δημιουργεί χώρο επισκέψιμο για το κοινό και επιχειρηματίες.

ββ) Εργασίες πράσινου δενδροφυτεύσεις, γκαζόν, καθώς και έργα διακόσμησης σε περίπτωση που η επιχείρηση διατηρεί ή δημιουργεί χώρο επισκέψιμο για το κοινό και επιχειρηματίες.

γγ) Η αγορά συγκροτήματος ψυχρής έκθλιψης Ελαιολάδου, μέχρι του ποσού των 30.000 €. Η δαπάνη αυτή αφορά την ίδια παραγωγής και το τελικό προϊόν θα πρέπει να είναι τυποποιημένο σε συσκευασίας μέχρι πέντε (5) λίτρα.

δδ) Δαπάνες ειδικού εξοπλισμού για εξυπηρέτηση τουριστικών δραστηριοτήτων, αγορά αλόγων για δραστηριότητες περιήγησης, αγορά οχημάτων μεταφοράς πελατών για τις επιχειρήσεις εναλλακτικού/θεματικού τουρισμού και εφόσον τεκμηριώνεται πλήρως η αναγκαιότητά τους και μέχρι του ποσού των 30.000€ για τα οχήματα αυτά.

ΕΕ) Κατασκευή οικίσκου – αποθήκης για τις ανάγκες φύλαξης – εξυπηρέτησης της επένδυσης, μέχρι 40 τ.μ, μόνο για επενδύσεις τουριστικών καταλυμάτων.

στστ) Έργα πράσινου καθώς και έργα διακόσμησης.

ζζ) Εξοπλισμός αναψυχής πελατών (όπως εξοπλισμός αναπαραγωγής ήχου και εικόνας).

κα. Ειδικά για την Υποδράση 19.2.6.2:

Οι επιλέξιμες δαπάνες, πέραν των ανωτέρω, στο πλαίσιο των επενδυτικών προτάσεων στην εν λόγω Υποδράση του παρόντος Άρθρου, είναι:

αα) Ειδικές διαμορφώσεις χώρων π.χ. κορμποπλατείες.

ββ) Χώροι αποθήκευσης εφόσον αποτελούν τμήμα της επένδυσης.

γγ) Εργαλεία υλοτομίας, αποφλοίωσης, τεμαχισμού, αποκομιδής και μεταφοράς και λοιπά ειδικά εργαλεία προσαρμοσμένα στις ανάγκες της επιχείρησης και της γεωμορφολογίας της περιοχής.

εε) Εξοπλισμός για αξιοποίηση υπολειμμάτων ξυλείας.

στστ) Δαπάνες πιστοποίησης προέλευσης ξυλείας, συστημάτων δέουσας επιμέλειας, λογισμικού παρακολούθησης δασών και εμπορικών σημάτων. Στην περίπτωση αυτή είναι επιλέξιμος ο κατάλληλος εξοπλισμός ή συστήματα εξοπλισμού όχι όμως τα λειτουργικά κόστη.

κβ. Ειδικά για τις Υποδράσεις 19.2.7.1, 19.2.7.2, 19.2.7.3 και 19.2.7.7:

Οι επιλέξιμες δαπάνες, στο πλαίσιο των επενδυτικών προτάσεων στις εν λόγω Υποδράσεις του παρόντος Άρθρου, είναι:

αα) Δαπάνες για μελέτες – επιχειρηματικά σχέδια. Αφορά δαπάνες, όπως οι μελέτες σκοπιμότητας, έρευνα αγοράς, εκπόνηση των επιχειρηματικών σχεδίων των δικαιούχων.

ββ) Δαπάνες για την εξεύρεση των εταιρών προκειμένου να καθορίσουν το επιχειρηματικό τους σχέδιο.

γγ) Λειτουργικές δαπάνες που προκύπτουν από την οργάνωση της μορφής συνεργασίας, το συντονισμό της και την προετοιμασία του επιχειρηματικού σχεδίου (αμοιβές ήδη απασχολούμενου και νέου προσωπικού, αναλώσιμα υλικά, έξοδα μετακίνησης).

δδ) Το κόστος χρήσης μηχανημάτων ή μίσθωση αυτών, εδαφών, λοιπών παγίων και βελτίωση ακινήτου προκειμένου να εξυπηρετούνται οι ανάγκες της επένδυσης, για ποσό μέχρι το 10 % των συνολικών επιλέξιμων δαπανών της πράξης που διαθέτουν είτε οι παραγωγοί είτε τα ερευνητικά κέντρα για την ανάπτυξη – πιλοτική δοκιμή των αποτελεσμάτων της πράξης.

ΕΕ) Ανθρωπομήρες προσωπικού (δύνата να συμπεριλαμβάνει εργασία ερευνητή για την προσαρμογή ή τη δοκιμή της εφαρμογής), αλλά και των παραγωγών και άλλων φορέων που σχετίζονται με την πιλοτική λειτουργία και τις λοιπές δραστηριότητες που αφορούν στην υλοποίηση του έργου/επιχειρηματικού σχεδίου.

στστ) Δαπάνες προώθησης των αποτελεσμάτων του επιχειρηματικού σχεδίου (όπως δημιουργία ιστοσελίδας, φυλλαδίων, διοργάνωση ημερίδων, έξοδα μετακίνησης, κόστος μεταφράσεων).

ζζ) Απόκτηση διπλωμάτων ευρεσιτεχνίας.

ηη) Δημιουργία κοινών εργαστηρίων ποιοτικού ελέγχου των προϊόντων ή των πρώτων υλών, εξοπλισμός εξασφάλισης ποιότητας (π.χ. παγολεκάνες), συστήματα διανομής, επαγγελματικά αυτοκίνητα μεταφοράς α' ύλης κ.λπ.

θθ) Δαπάνες σύστασης και οργάνωσης φορέα (μελέτη σκοπιμότητας, νομικά και λοιπά έξοδα, λογότυπο, αγορά επίπλων και εξοπλισμού γραφείου, εξοπλισμός για εκθέσεις κλπ).

5.2.2 Μη επιλέξιμες δαπάνες

Μη επιλέξιμες δαπάνες

Ως μη επιλέξιμες δαπάνες στο πλαίσιο των επενδυτικών προτάσεων για όλες τις κατηγορίες Υποδράσεων είναι:

- α. Μίσθωση κτιριακών εγκαταστάσεων παλαιών ή καινούργιων, ανεξάρτητα από την πιθανή προηγούμενη χρήση τους.
- β. Έργα απλής συντήρησης κτιριακών εγκαταστάσεων, υπό την έννοια των μεμονωμένων επιδιορθώσεων που ανακύπτουν από τη λειτουργία της επιχείρησης και έργα συντήρησης μηχανολογικού εξοπλισμού.
- γ. Προσωρινά έργα μη άμεσα συνδεδεμένα με την εκτέλεση της πράξης (πχ προσωρινό υπόστεγο για την φύλαξη υλικών, κ.λπ.).
- δ. Έργα οδοποιίας εκτός των ορίων του οικοπέδου/γηπέδου εγκατάστασης της μονάδας.
- ε. Πάσης φύσεως έξοδα, εισφορές, φόροι, τέλη, δημοσιονομικές επιβαρύνσεις, αποζημιώσεις, ασφάλιστρα υπέρ τρίτων.
- στ. Εξοπλισμός αναψυχής (όπως εξοπλισμός αναπαραγωγής ήχου και εικόνας κ.λπ.) εκτός και η επιχείρηση διατηρεί ή δημιουργεί, επισκέψιμο για το κοινό και επιχειρηματίες, τμήμα.
- ζ. Δαπάνες συμβάσεων χρηματοδοτικής μίσθωσης, ασφάλιστρα, κεφάλαιο κίνησης και δαπάνες αναλωσίμων υλικών.
- η. Τα μεταχειρισμένα οχήματα και ο μεταχειρισμένος εξοπλισμός.
- θ. Οι δαπάνες για απλή αντικατάσταση μηχανολογικού εξοπλισμού, παρόμοιας κατηγορίας, μεγέθους ή δυναμικότητας, ακόμη και όταν γίνεται με εγκατάσταση καινούργιου, εφόσον ο εξοπλισμός που αντικαθίσταται δεν έχει αποσβεστεί.
- ι. Επενδυτικές δαπάνες των υποβαλλόμενων αιτήσεων στήριξης που χρηματοδοτούνται από άλλο επενδυτικό πρόγραμμα.
- ια. Παραγωγικές δαπάνες ή δαπάνες εξοπλισμού, με σκοπό τη συμμόρφωση με τα υποχρεωτικά Ενωσιακά πρότυπα.
- ιβ. Αιτούμενες δαπάνες, η υλοποίηση των οποίων δεν εγκρίθηκε κατά την έγκριση της αίτησης στήριξης.
- ιγ. Υπερβάσεις εγκεκριμένου κόστους εκτός από τις περιπτώσεις που έχουν γίνει αποδεκτές στο πλαίσιο αιτήματος τροποποίησης του δικαιούχου.
- ιδ. Δαπάνες αποξήλωσης και καθαίρεσης γενικότερα. Δαπάνες για τον καθαρισμό της αρχικής θέσης σε περιπτώσεις μετεγκατάστασης και κόστος αποξήλωσης και μεταφοράς του παλαιού εξοπλισμού ή μέρος αυτού στη νέα θέση.
- ιε. Αμοιβές προσωπικού για την λειτουργία της επιχείρησης, συμπεριλαμβανομένων των επιβαρύνσεων της κοινωνικής ασφάλισης.
- ιστ. Στις περιπτώσεις ενισχύσεων που χορηγούνται δυνάμει του άρθρου 14 Κανονισμού (ΕΕ) 651/2014, προκειμένου να πληρείται η απαίτηση περί χαρακτήρα κινήτρου δεν είναι επιλέξιμες οι δαπάνες που αφορούν σε εφαρμογή συστημάτων διαχείρισης και ποιοτικών σημάτων που είναι υποχρεωτικά από την κείμενη νομοθεσία να διαθέτουν οι προς ενίσχυση επιχειρήσεις.

ιζ. Ειδικά για τις Υποδράσεις 19.2.3.1: Οι μη επιλέξιμες δαπάνες, στο πλαίσιο των επενδυτικών προτάσεων στις εν λόγω Υποδράσεις του παρόντος Άρθρου, είναι:

- αα) Δαπάνες που αφορούν την αύξηση της δυναμικότητας σε τομείς όπου υπάρχει περιορισμός στην παραγωγή από την ΚΟΑ γεωργικών προϊόντων.
- ββ) Δεν είναι επιλέξιμη η ίδρυση ελαιοτριβείων.
- γγ) Η ίδρυση σφαγείου είναι επιλέξιμη μόνο σε νησιωτικές περιοχές και ετήσια δυναμικότητα μέχρι 400 τόνους κρέατος.
- δδ) Η ίδρυση σφαγείων πουλερικών είναι επιλέξιμη μόνο σε ορεινές ή νησιωτικές περιοχές.

ιη. Ειδικά για τις Υποδράσεις 19.2.2.5 και 19.2.3.5: Οι μη επιλέξιμες δαπάνες, πέραν των ανωτέρω, στο πλαίσιο των επενδυτικών προτάσεων στις εν λόγω Υποδράσεις του παρόντος Άρθρου, είναι: η προμήθεια απλού οχήματος μεταφοράς.

Ειδικές περιπτώσεις επιλεξιμότητων

α. Όσον αφορά στην Υποδράση 19.2.2.3 ορίζεται το ποσό των είκοσι χιλιάδων ΕΥΡΩ (20.000 ΕΥΡΩ) ως μέγιστο όριο επιλέξιμων δαπανών σε περιπτώσεις δικαιούχων που υποβάλλουν πρόταση η οποία θα φορά αποκλειστικά δαπάνες προβολής της περιοχής (όπως ιστοσελίδα, συμμετοχή σε εκθέσεις κ.λπ.) και δεν θα περιλαμβάνει κατασκευή ή βελτίωση κτιριακών υποδομών.

β. Όσον αφορά στις Υποδράσεις 19.2.2.2, 19.2.2.4, 19.2.3.1, 19.2.3.2 και 19.2.3.4 θεωρείται επιλέξιμη η δαπάνη κατασκευής οικίσκου ή συγκεκριμένου χώρου για τις ανάγκες φύλαξης της πράξης μέχρι επιφάνειας είκοσι τετραγωνικών μέτρων (20 τ.μ.).

5.3 Ιδιοκτησιακό καθεστώς – Μίσθωση ακινήτων

1. Σε περίπτωση πράξεων που αφορούν ίδρυση νέας επιχείρησης ή εκσυγχρονισμό υφιστάμενης και περιλαμβάνουν επενδύσεις σε νέες ή υφιστάμενες υποδομές, απαιτούνται είτε αποδεικτικά ιδιοκτησίας στο όνομα του δικαιούχου είτε μακροχρόνια μίσθωση/παραχώρηση επί του γηπέδου ή του οικοπέδου ή / και του ακινήτου, στις οποίες πραγματοποιούνται οι επενδύσεις που να καλύπτει χρονική περίοδο, τουλάχιστον δεκαπέντε (15) ετών από τη δημοσιοποίηση της σχετικής πρόσκλησης.

Στις παραπάνω πράξεις όταν δεν περιλαμβάνεται επέμβαση στον φέροντα οργανισμό του κτιρίου ή σε περίπτωση μικρών προσθηκών-βοηθητικών κτισμάτων εντός του οικοπέδου / γηπέδου που συμπληρώνουν την λειτουργικότητα του κτιρίου, απαιτούνται αποδεικτικά μίσθωσης/παραχώρησης τουλάχιστον εννέα (9) ετών από τη δημοσιοποίηση της σχετικής πρόσκλησης.

Κατά την αξιολόγηση των αιτήσεων στήριξης δυναμικών δικαιούχων που υπάγονται στις διατάξεις του ν. 4430/2016 (Α' 205) γίνονται αποδεκτά έγγραφα αρχικής παραχώρησης έως πέντε (5) ετών σύμφωνα με τις διατάξεις του Άρθρου 185 του ν. 3463/2006 (Α/114) «Κύρωση του Κώδικα Δήμων και Κοινοτήτων» παράγραφος 2Α, με την υποχρέωση του παραχωρησιούχου φορέα Κοινωνικής Αλληλεγγύης και Οικονομίας, μέσω σχετικής Υπεύθυνης Δήλωσης που υποβάλει με την αίτηση στήριξης, να αιτηθεί την περαιτέρω παραχώρηση του ακινήτου εφόσον ενταχθεί στο πρόγραμμα, σύμφωνα με τις διατάξεις της περίπτωσης β' της παραγράφου 2 του άρθρου 192 του ν. 3463/2006 (Α/114) όπως αντικαταστάθηκε από τον ν. 4555/2018 Άρθρο 196 (Α/133) ώστε το συνολικό χρονικό διάστημα της παραχώρησης να είναι σύμφωνο με τις διατάξεις του εν λόγω Άρθρου.

Σε περιπτώσεις χρηματοδότησης με βάση τον Κανονισμό (ΕΕ) 651/2014 θα πρέπει να πληρείται ο χαρακτήρας κινήτρου.

2. Κατά την υποβολή της αίτησης στήριξης στο ΤΠ., γίνονται δεκτά προσύμφωνα μίσθωσης/παραχώρησης ή αγοράς γηπέδου ή του οικοπέδου ή/και του ακινήτου τα οποία τα οποία είναι εν ισχύ κατά την υποβολή της αίτησης στήριξης, ενώ τα συμφωνητικά πρέπει να προσκομίζονται με την υπογραφή της σύμβασης μεταξύ ΟΤΔ και δικαιούχου.

Επισημαίνεται ότι τα προσύμφωνα δεν πρέπει να αποτελούν ανάληψη υποχρέωσης που καθιστά μη αναστρέψιμη την επένδυση, έτσι ώστε να πληρείται ο χαρακτήρας κινήτρου στην περίπτωση επενδύσεων που υλοποιούνται βάσει του Κανονισμού (ΕΕ) 651/2014.

Οι παραπάνω χρονικοί περίοδοι, υπολογίζονται από την ημερομηνία δημοσιοποίησης της πρόσκλησης, ανεξάρτητα από την ημερομηνία υπογραφής των σχετικών εγγράφων. Σε κάθε περίπτωση η ημερομηνία υπογραφής τους θα πρέπει να είναι πριν την υποβολή της αίτησης στήριξης.

3. Σε κάθε περίπτωση το γήπεδο ή το οικόπεδο ή το ακίνητο θα πρέπει να είναι ελεύθερο βαρών, εκτός της περίπτωσης που το βάρος έχει προκύψει από επιχειρηματικό δάνειο για την ίδια φύση επένδυσης ή θα προκύψει από επιχειρηματικό δάνειο για την υλοποίηση της πρότασης ή από δάνειο για την αντιμετώπιση φυσικής καταστροφής, από την οποία επλήγη η επιχείρηση. Σε περιπτώσεις άυλων ενεργειών, προμήθειας εξοπλισμού που δεν απαιτεί μόνιμη εγκατάστασή ή ήπιων ενεργειών που δεν συνδέονται μόνιμα και σταθερά με το ακίνητο, δεν απαιτείται ο έλεγχος ύπαρξης βαρών και διεκδικήσεων.

Άρθρο 6 Δείκτες

Ο/η αιτών / ούσα έχει υποχρέωση συμπλήρωσης συγκεκριμένων δεικτών ανάλογα με την υποδράση που καταχωρεί αίτηση στήριξης. Οι δείκτες συμπληρώνονται με αριθμό ή με επιλεγμένο κείμενο.

Δείκτης εκρών	Περιγραφή δείκτη	Περιγραφή διάστασης / Δεδομένου διάστασης	Δράσεις που αφορά
PPT	Τύπος δικαιούχου	PPT1_ΜΚΟ	ΟΛΕΣ
		PPT2_ΟΤΑ	
		PPT3_Δημόσιος Φορέας	
		PPT4_ΜΜΕ	
		PPT5_Άλλο	
AdO-6B.F	Θέσεις εργασίας – Γυναίκες που δημιουργούνται – Συμπληρώνεται για όλες τις δράσεις.	Αριθμός	ΟΛΕΣ
AdO-6B.M	Θέσεις εργασίας – Άνδρες που δημιουργούνται – Συμπληρώνεται για όλες τις δράσεις.	Αριθμός	ΟΛΕΣ
AdO-6A.F	Θέσεις εργασίας – Γυναίκες που δημιουργούνται – Επανασυμπληρώνεται μόνο για τις δράσεις 19.2.2.6, 19.2.3.3, 19.2.3.4	Αριθμός	19.2.2.6, 19.2.3.3, 19.2.3.4
AdO-6A.M	Θέσεις εργασίας – Άνδρες που δημιουργούνται – Επανασυμπληρώνεται μόνο για τις δράσεις 19.2.2.6, 19.2.3.3, 19.2.3.4	Αριθμός	19.2.2.6, 19.2.3.3, 19.2.3.4
O12	Αριθμός συμμετεχόντων* σε δράσεις κατάρτισης	Αριθμός	19.2.1.2
O9	Αριθμός εκμεταλλεύσεων** που συμμετέχουν σε συστήματα στα οποία παρέχεται στήριξη.	Αριθμός	19.2.7.7

Μ Ε Ρ Ο Σ Β '

Άρθρο 7 Διαδικασίες υποβολής αίτησης στήριξης

Η πρόσκληση δημοσιεύεται στους ιστότοπους www.espa.gr, www.agrotikianaptixi.gr και www.ankas.gr, (ηλεκτρονική σελίδα ΟΤΔ).

Οι δυνητικοί δικαιούχοι μπορούν, μετά τη δημοσιοποίηση της σχετικής πρόσκλησης, να υποβάλλουν αιτήσεις στήριξης σύμφωνα με τα Υποδείγματα που προσαρτώνται στο Παράρτημα Ι.

Η αίτηση στήριξης υποβάλλεται ηλεκτρονικά στο ΠΣΚΕ και σε φυσικό φάκελο στην ΟΤΔ Αναπτυξιακή Καστοριάς ΑΕ ΟΤΑ, Γράμμου 62, Τ.Κ. 52200, Καστοριά.

Η υποβολή των αιτήσεων στήριξης στο ΠΣΚΕ, πραγματοποιείται κατά το διάστημα από 26/8/2020 και ώρα 13.00 έως 11/11/2020 και ώρα 15.00.

Η υποβολή της αίτησης στήριξης, ηλεκτρονικά μέσω της ιστοσελίδας Πληροφορικού Συστήματος Κρατικών Ενισχύσεων (ΠΣΚΕ) (www.ependyseis.gr) προϋποθέτει να έχει προηγηθεί διαδικασία απόκτησης προσωπικών κωδικών πρόσβασης από το/ την δυνητικό/ή δικαιούχο. Συγκεκριμένα κάθε νέος χρήστης του (ΠΣΚΕ) αφού συμπληρώσει τα στοιχεία του/της σε «φόρμα εγγραφής» καταχωρείται στο σύστημα και μέσω της αποστολής e-mail από το ΠΣΚΕ, του/της διαβιβάζονται οι κωδικοί πρόσβασης του. Απαραίτητα στοιχεία για την εγγραφή του/της είναι: ΑΦΜ. Σε περίπτωση που ο δυνητικός δικαιούχος διαθέτει κωδικό χρήστη στο ΠΣΚΕ τότε μπορεί να κάνει χρήση του υπάρχοντος κωδικού για την υποβολή της πρότασης του.

Κατά την υποβολή της Αίτησης στήριξης στο ΠΣΚΕ ο επενδυτής υποχρεούται σωρευτικά:

- α) να συμπληρώσει, καταχωρώντας στο Πληροφοριακό Σύστημα Κρατικών Ενισχύσεων τα σχετικά πεδία του σημείου «ΥΠΟΒΟΛΗ» του ΠΣΚΕ όπως αυτά εμφανίζονται στο Παράρτημα Ι Υπόδειγμα I_1,
- β) να επισυνάψει πλήρως συμπληρωμένο το συνημμένο στο Παράρτημα Ι, Υπόδειγμα I_2 σε PDF μορφή. Το Υπόδειγμα I_2 παρέχεται από την ΟΤΔ συνημμένο στην παρούσα πρόσκληση αλλά μπορεί να αναζητηθεί και στους ιστότοπους www.espa.gr και www.ankas.gr, (ηλεκτρονική σελίδα ΟΤΔ),
- γ) να επισυνάψει ηλεκτρονικά στο ΠΣΚΕ τα φορολογικά έντυπα που προβλέπονται από την πρόσκληση σε μορφή PDF. Επισημαίνεται ότι το ΠΣΚΕ δέχεται μεμονωμένα αρχεία μεγέθους έως 10MB και υποβολή αρχείων συνολικού μεγέθους έως 50 MB ανά αίτηση στήριξης,
- δ) Δεν επισυνάπτεται ηλεκτρονικά κανένα άλλο αρχείο στο ΠΣΚΕ.

Εφόσον η αίτηση υποβληθεί επιτυχώς στο ΠΣΚΕ, λαμβάνει μοναδικό κωδικό και ημερομηνία οριστικοποίησης, από την οποία τεκμαίρεται το εμπρόθεσμο της υποβολής.

Μετά την ηλεκτρονική υποβολή στο ΠΣΚΕ, οι δυνητικοί δικαιούχοι οφείλουν, **εντός προθεσμίας επτά (7) ημερολογιακών ημερών** και έως ώρα 14.00 μμ, να καταθέσουν / αποστείλουν στην ΟΤΔ αποδεικτικό κατάθεσης της αίτησης στήριξης, όπως παράγεται από το ΠΣΚΕ μαζί με φυσικό φάκελο ο οποίος θα περιέχει:

- την αίτηση στήριξης, έτσι όπως υποβλήθηκε και τυπώθηκε από το ΠΣΚΕ,
- όλα τα έντυπα του Παραρτήματος Ι και τα δικαιολογητικά τεκμηρίωσης, όπως αυτά περιλαμβάνονται στο Παράρτημα ΙΙ, Υπόδειγμα ΙΙ_1, «Οδηγός Επιλεξιμότητας επιλογής», στήλη «Δικαιολογητικά τεκμηρίωσης», τα οποία δύναται να εκπληρώνουν τα κριτήρια επιλεξιμότητας και επιλογής της παρούσας πρόσκλησης.

Σε περίπτωση υποβολής του φακέλου δικαιολογητικών ιδιοχείρως, αυτά θα πρωτοκολλούνται κατά την παραλαβή τους, ως εισερχόμενα έγγραφα στο πρωτόκολλο της ΟΤΔ. Η ημερομηνία πρωτοκόλλησης αυτών θεωρείται αποδεικτικό στοιχείο εμπρόθεσμης υποβολής.

Σε περίπτωση αποστολής, ως ημερομηνία υποβολής θεωρείται η ημερομηνία που αναγράφεται στη σφραγίδα αποστολής ταχυδρομείου (ΕΛΤΑ – συστημένη επιστολή) ή στο παραστατικό αποστολής της εταιρείας ταχυμεταφοράς, η οποία θα πρέπει να είναι ευδιάκριτη. Η απόδειξη

αποστολής των ΕΛΤΑ ή της εταιρείας ταχυμεταφοράς θεωρείται αποδεικτικό στοιχείο εμπρόθεσμης υποβολής.

Σε περίπτωση υποβολής και αποστολής (ταχυδρομικά ή με ταχυμεταφορά) ο φάκελος θα φέρει εξωτερικά την ακόλουθη ένδειξη:

ΦΑΚΕΛΟΣ ΔΙΚΑΙΟΛΟΓΗΤΙΚΩΝ ΓΙΑ ΤΗ ΥΠΟ-ΔΡΑΣΗ «.....»

Επωνυμία επιχείρησης: .....

ΑΦΜ: .....

ΚΩΔΙΚΟΣ ΗΛΕΚΤΡΟΝΙΚΗΣ ΥΠΟΒΟΛΗΣ ΑΙΤΗΣΗΣ ΣΤΗΡΙΞΗΣ: .....

ΗΜΕΡΟΜΗΝΙΑ ΗΛΕΚΤΡΟΝΙΚΗΣ ΥΠΟΒΟΛΗΣ: .....

Σε περίπτωση μη εμπρόθεσμης προσκόμισης φακέλου δικαιολογητικών το επενδυτικό σχέδιο θα απορριφθεί ως μη πλήρες.

Κατά την υποβολή του φυσικού φακέλου του δικαιούχου υποβάλλονται όλα τα δικαιολογητικά συνοδεύουν την αίτηση στήριξης στο πλαίσιο της υποβολής και με βάση αυτά θα γίνει η αξιολόγηση της αίτησης στήριξης.

1. Οι δυνητικοί δικαιούχοι μπορούν, μετά τη δημοσιοποίηση της σχετικής πρόσκλησης, να υποβάλλουν αιτήσεις στήριξης σύμφωνα με το υπόδειγμα που περιλαμβάνεται στην εν λόγω πρόσκληση. Οι εν λόγω αιτήσεις περιλαμβάνουν, τουλάχιστον τα ακόλουθα:

α. στοιχεία του αιτούντος.

β. στοιχεία και φωτογραφική απεικόνιση της υφιστάμενης κατάστασης του προτεινόμενου έργου, εκτός άυλων ενεργειών.

γ. μέγεθος επιχείρησης, μέσω υποδείγματος δήλωσης σχετικά με τα στοιχεία που αφορούν την ιδιότητα ΜΜΕ μιας επιχείρησης, (Παράρτημα Ι Καν (ΕΕ) 651/2014).

δ. στοιχεία σώρευσης κρατικών ενισχύσεων, όπου απαιτείται.

ε. αναλυτική περιγραφή της προτεινόμενης πράξης.

στ. αναλυτικό προϋπολογισμό της προτεινόμενης πράξης.

ι. δικαιολογητικά που να αποδεικνύουν το «εύλογο κόστος» των αιτούμενων προς ενίσχυσης δαπανών.

ια. στοιχεία για τον υπολογισμό των κοινών και ειδικών δεικτών αξιολόγησης.

ιβ. ειδικές πληροφορίες ανάλογα με την υποδράση.

ιγ. τεκμηρίωση του είδους και του ύψους των δαπανών, ώστε να συνάδουν με τη φύση, τους στόχους και την λειτουργικότητα του επενδυτικού σχεδίου

ιδ. δήλωση δικαιούχου ότι θα διευκολύνει κάθε έλεγχο της ΟΤΔ και των αρμόδιων φορέων.

2. Η αίτηση υποβάλλεται στο ΠΣΚΕ, μέσω κατάλληλων προσωπικών κωδικών πρόσβασης που αποκτάει ο κάθε δυνητικός δικαιούχος.

Εφόσον η αίτηση υποβληθεί επιτυχώς στο ΠΣΚΕ, λαμβάνει μοναδικό κωδικό και ημερομηνία οριστικοποίησης, από την οποία τεκμαίρεται το εμπρόθεσμο της υποβολής.

3. Μετά την ηλεκτρονική υποβολή, οι δυνητικοί δικαιούχοι οφείλουν, εντός προθεσμίας επτά (7) ημερολογιακών ημερών, να καταθέσουν / αποστείλουν στην ΟΤΔ αποδεικτικό κατάθεσης της αίτησης στήριξης, όπως παράγεται από το ΠΣΚΕ μαζί με φυσικό φάκελο ο οποίος θα περιέχει:

α. Την αίτηση στήριξης, έτσι όπως υποβλήθηκε και τυπώθηκε από το ΠΣΚΕ.

β. Όλα τα δικαιολογητικά που δύναται να εκπληρώνουν τα κριτήρια επιλεξιμότητας και επιλογής, όπως αυτά τίθενται στις προσκλήσεις των ΟΤΔ.

Η κάθε πρόσκληση θα προσδιορίζει τα δικαιολογητικά που θα υποβάλλονται ηλεκτρονικά μέσω του ΠΣΚΕ.

4. Η ΟΤΔ έχει την δυνατότητα να ζητήσει, εκτός περιπτώσεων αυτεπάγγελτης αναζήτησης δικαιολογητικών, σε πρωτότυπο οποιοδήποτε δικαιολογητικό για το οποίο, αμφισβάζει για την γνησιότητά του ή τα σχέδια σε ηλεκτρονική μορφή, στο αρχικό λογισμικό που παρήχθησαν.

5. Οι αιτούντες μπορούν να διορθώνουν την αίτηση στήριξης και τα συνυποβληθέντα δικαιολογητικά, ακόμη και μετά την οριστική υποβολή της, μέχρι τρεις (3) τουλάχιστον εργάσιμες ημέρες πριν την καταληκτική ημερομηνία υποβολής, που προβλέπεται στη σχετική πρόσκληση.

Σε περίπτωση διόρθωσης η διαδικασία έχει ως εξής:

α. Υποβολή και οριστικοποίηση της αρχικής αίτησης στο ΠΣΚΕ.

- β. Υποβολή φυσικού φακέλου στην ΟΤΔ, με αριθμό πρωτοκόλλου.
- γ. Αίτημα ηλεκτρονικά στο Helpdesk της ΜΟΔ (support@mou.gr) για αποοριστικοποίηση της αίτησης, από τον δικαιούχο, στο οποίο θα παραθέτει το ΑΦΜ του, τους λόγους αποοριστικοποίησης και συνημμένα φωτοτυπία της ταυτότητας του.
- δ. Υποβολή και οριστικοποίηση της διορθωμένης αίτησης στο ΠΣΚΕ.
- ε. Υποβολή του διορθωμένου φυσικού φακέλου στην ΟΤΔ, με αριθμό πρωτοκόλλου.
6. Σε κάθε περίπτωση ως ημερομηνία έναρξης επιλεξιμότητας λαμβάνεται η ημερομηνία της τελευταίας οριστικοποίησης.
7. Η ΟΤΔ διατηρεί και τους δύο φακέλους στο αρχείο της. Αξιολογεί τον διορθωμένο φάκελο.
8. Πέραν των ανωτέρω οι αιτούντες δύναται να ανακαλέσουν την αίτηση στήριξης μετά από σχετικό αίτημά τους, που προβλέπεται στη σχετική πρόσκληση σύμφωνα με τις προϋποθέσεις του Άρθρου 3 του Καν. 809/2014.
9. Σε περίπτωση ένταξης της πράξης ο δικαιούχος έχει δικαίωμα με σχετικό αίτημα στην ΟΤΔ να ανακαλέσει εν μέρει την αίτηση στήριξης, με αίτημα τροποποίησης ή εν όλω με αίτημα ανάκλησης ένταξης της πράξης, έτσι όπως περιγράφεται στο Άρθρο 11 της ΥΑ 13214/30-11-2017 (Β' 4268).
10. Επιτρέπεται η κατάθεση μόνο μίας αίτησης στήριξης ανά ΑΦΜ ανά Υποδράση, στα πλαίσια της ίδιας πρόσκλησης ανά ΤΠ για όλη την περίοδο 2014 -2020.
11. Επιτρέπεται η συμμετοχή φυσικού ή νομικού προσώπου σε περισσότερες από μια αιτήσεις στήριξης στα πλαίσια της ίδιας Υποδράσης ανά ΤΠ, εφόσον τα ποσοστά συμμετοχής του στα Νομικά Πρόσωπα που καταθέτουν τις αιτήσεις στήριξης, δεν υπερβαίνουν αθροιστικά το 100% για όλη την περίοδο 2014 -2020.
- Δεν θεωρείται διαφορετική Υποδράση, η διαφοροποίηση μεταξύ Οριζόντιας εφαρμογής μιας Υποδράσης και εφαρμογής σε εξειδικευμένους τομείς, περιοχές ή δικαιούχους στο ίδιο ΤΠ εφόσον το περιεχόμενο της Υποδράσης είναι το ίδιο (Άρθρο 3 ΚΥΑ 2635/13-09-2017, (ΦΕΚ 3313/Β/20-09-2017) όπως τροποποιήθηκε και ισχύει).
12. Με την υποβολή της αίτησης στήριξης, ο δυνητικός δικαιούχος αποδέχεται ότι τα στοιχεία του δημοσιοποιούνται σύμφωνα με το άρθρο 111 του Καν. (ΕΕ) 1306/2013, στην ηλεκτρονική διεύθυνση <http://transpay.operekepe.gr>. Επιπλέον ο δυνητικός δικαιούχος αποδέχεται την περαιτέρω επεξεργασία από τις αρμόδιες υπηρεσίες των προσωπικών δεδομένων, συμπεριλαμβανομένων και των ευαίσθητων προσωπικών δεδομένων. Σε κάθε περίπτωση τηρούνται οι κείμενες διατάξεις περί προστασίας των δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα.

Άρθρο 8 **Αξιολόγηση των Αιτήσεων Στήριξης**

8.1. Διοικητικός έλεγχος των Αιτήσεων Στήριξης

1. Σκοπός της διαδικασίας είναι η διασφάλιση της διαφάνειας και της ίσης μεταχείρισης των δυνητικών δικαιούχων κατά το διοικητικό έλεγχο (αξιολόγηση) των αιτήσεων στήριξης και η επιλογή από την ΟΤΔ των αιτήσεων που θα ενισχυθούν στο πλαίσιο του τοπικού προγράμματος.
2. Ο διοικητικός έλεγχος των αιτήσεων στήριξης, συμπεριλαμβανομένης της εξέτασης των προσφυγών, διενεργείται από εισηγητές που ορίζονται με απόφαση της ΕΔΠ LEADER/CLLD. Οι εισηγητές, υποβάλλουν την εισήγησή τους στην ΕΔΠ, η οποία καταλήγει με δικαίωμα τροποποιήσεων στην αξιολόγηση της πρότασης.
- Οι εισηγητές δύναται να είναι:
- α. στελέχη της ΟΤΔ,
  - β. άλλα στελέχη του φορέα που έχει συστήσει την ΟΤΔ,
  - γ. υπάλληλοι άλλων φορέων του Δημοσίου ή και ανεξάρτητοι αξιολογητές. Στην περίπτωση ανεξάρτητων εισηγητών, η επιλογή τους γίνεται υποχρεωτικά, μετά από πρόσκληση εκδήλωσης ενδιαφέροντος που διενεργεί η ΟΤΔ.
- Σε κάθε περίπτωση εξασφαλίζεται ότι άτομα που έχουν λειτουργήσει ως εισηγητές αξιολόγησης της αίτησης στήριξης δε συμμετέχουν στη διαδικασία εξέτασης προσφυγής που αφορά τη συγκεκριμένη αίτηση.
- Επιπλέον, εξασφαλίζεται ότι για τα άτομα που μετέχουν στη παραπάνω διαδικασία, δεν συντρέχουν λόγοι σύγκρουσης συμφερόντων, μέσω υποβολής υπεύθυνης δήλωσης.

Επίσης, στις περιπτώσεις όπου ο φορέας που έχει συστήσει την ΟΤΔ (εταιρικό σχήμα) είναι ο δυνητικός δικαιούχος της στήριξης, ο διοικητικός έλεγχος της αίτησης στήριξης διενεργείται από πρόσωπα ανεξάρτητα από την εν λόγω ΟΤΔ.

3. Στον διοικητικό έλεγχο, σύμφωνα με το άρθρο 48, παρ. 2 του Κανονισμού (ΕΕ) 809/2014, περιλαμβάνεται επαλήθευση των παρακάτω σημείων:

- α. της εμπρόθεσμης υποβολής της αίτησης στήριξης και της πληρότητας αυτής,
- β. της επιλεξιμότητας του δικαιούχου,
- γ. των κριτηρίων επιλεξιμότητας, των δεσμεύσεων και άλλων υποχρεώσεων που συνδέονται με την ενέργεια για την οποία ζητείται στήριξη,
- δ. της συμμόρφωσης με τα κριτήρια επιλογής,
- ε. της επιλεξιμότητας των δαπανών της πράξης,
- στ. του εύλογου χαρακτήρα των υποβληθεισών δαπανών του άρθρου 67 παράγραφος 1 στοιχείο α) του Κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 1303/2013, εξαιρουμένων των συνεισφορών σε είδος και του κόστους απόσβεσης.

4. Πράξεις των οποίων το φυσικό αντικείμενο δεν οδηγεί σε έργο ολοκληρωμένου και λειτουργικού χαρακτήρα, δεν είναι επιλέξιμες για ενίσχυση.

5. Στη συνέχεια γίνεται η αξιολόγηση όλων των αιτήσεων στήριξης και βαθμολόγηση όλων των κριτηρίων επιλογής και προσδιορίζεται ο συνολικός εγκρινόμενος προϋπολογισμός και το ισχύον ποσοστό στήριξης, λαμβάνοντας υπόψη και το «εύλογο κόστος» των προτεινόμενων δαπανών. Σε κάθε περίπτωση ο ανωτέρω περιγραφόμενος διοικητικός έλεγχος και η βαθμολόγηση όλων των κριτηρίων επιλογής ολοκληρώνεται για κάθε αίτηση στήριξης ανεξάρτητα από το αποτέλεσμα οποιουδήποτε σταδίου.

6. Με βάση τα παραπάνω, η ΟΤΔ συντάσσει Πίνακα Αποτελεσμάτων, που περιλαμβάνει: τις παραδεκτές και τις μη παραδεκτές αιτήσεις στήριξης, οι οποίες κατατάσσονται ενιαία ανά Υποδράση και με φθίνουσα βαθμολογική σειρά, με την ένδειξη «παραδεκτή» ή «μη παραδεκτή» Πιο αναλυτικά στον Πίνακα Αποτελεσμάτων (προσωρινό) περιλαμβάνονται:

- α. οι αιτήσεις που κρίνονται παραδεκτές προς στήριξη, των οποίων ο συνολικός προϋπολογισμός δημόσιας δαπάνης δεν υπερβαίνει αθροιστικά τον αντίστοιχο της πρόσκλησης και των οποίων η βαθμολογία είναι μεγαλύτερη του ελαχίστου ορίου που έχει τεθεί στην πρόσκληση για τη συγκεκριμένη Υποδράση.
- β. οι αιτήσεις οι οποίες, κρίνονται μεν παραδεκτές, των οποίων ο συνολικός προϋπολογισμός δημόσιας δαπάνης υπερβαίνει αθροιστικά, τον αντίστοιχο της πρόσκλησης και των οποίων η βαθμολογία είναι μεγαλύτερη του ελαχίστου ορίου που έχει τεθεί στην πρόσκληση για τη συγκεκριμένη Υποδράση, αλλά λόγω εξάντλησης της διατιθέμενης δημόσιας δαπάνης της πρόσκλησης στη συγκεκριμένη Υποδράση δεν δύναται να ενταχθούν.
- γ. οι αιτήσεις που κρίνονται «μη παραδεκτές» προς στήριξη και οι λόγοι απόρριψής τους.
- δ. το οικονομικό αντικείμενο και η βαθμολογία όλων των αιτήσεων στήριξης, έτσι όπως διαμορφώθηκε από το διοικητικό έλεγχο.

7. Η διαδικασία αξιολόγησης αναλυτικά έχει ως εξής:

- α. Οι εισηγητές αξιολόγησης ορίζονται από την ΕΔΠ της ΟΤΔ και είναι κατάλληλων ειδικοτήτων αναφορικά με το είδος της εκάστοτε αξιολογούμενης πράξης. Κατά τη διαδικασία αξιολόγησης είναι δυνατή η χρήση εμπειρογνομόνων.
- β. Ο συντονιστής της ΟΤΔ χρεώνει στους εισηγητές αξιολόγησης φακέλους αίτησης στήριξης προς αξιολόγηση.
- γ. Οι εισηγητές συντάσσουν την εισήγησή τους
- δ. Η ΟΤΔ ελέγχει το καθεστώς de minimis μέσω της υποβαλλόμενης Υπεύθυνης Δήλωσης καθώς και μέσω του Πληροφοριακού Συστήματος Σώρευσης Κρατικών Ενισχύσεων www.sorefsis.gr/soreusis/.
- ε. Η ΕΔΠ λαμβάνοντας υπόψη την εισήγηση αξιολόγησης ολοκληρώνει την αξιολόγηση Οι εισηγήσεις υποβάλλονται στην ΕΔΠ για έγκριση και ολοκλήρωση της διαδικασίας αξιολόγησης και τη σύνταξη του Προσωρινού Πίνακα Αποτελεσμάτων. Σε περίπτωση που η γνώμη της ΕΔΠ αποκλίνει από αυτή των εισηγητών κατόπιν κατάλληλης τεκμηρίωσης, διαμορφώνεται ανάλογα ο Προσωρινός Πίνακας Αποτελεσμάτων.
- στ. Ο Προσωρινός Πίνακας Αποτελεσμάτων αποστέλλεται στη Διαχειριστική Αρχή της αρμόδιας Περιφέρειας.

Τα αποτελέσματα της αξιολόγησης των αιτήσεων στήριξης από την ΕΔΠ, καταχωρούνται στο ΠΣΚΕ στο οποίο αναρτώνται οι εισηγήσεις των εισηγητών αξιολόγησης και η αξιολόγηση της ΕΔΠ σε ξεχωριστά έγγραφα.

Κατά την αξιολόγηση η ΟΤΔ δύναται να ζητήσει, εγγράφως την υποβολή συμπληρωματικών στοιχείων και διευκρινήσεων, εντός συγκεκριμένης προθεσμίας, που περιγράφεται στην πρόσκληση.

Συμπληρωματικά στοιχεία είναι αυτά τα οποία, διορθώνουν προφανή σφάλματα της αίτησης ή των δικαιολογητικών που προβλέπονταν στην πρόσκληση και εκδόθηκαν πριν την υποβολή της αίτησης στήριξης.

Οι διευκρινίσεις είναι στοιχεία που ζητούνται με σκοπό την αποσαφήνιση των υποβληθέντων στοιχείων και την καλύτερη κατανόηση του περιεχομένου της αίτησης στήριξης.

Σε περίπτωση που κάποιο δικαιολογητικό δεν έχει υποβληθεί, λόγω καθυστέρησης του αρμόδιου φορέα στην έκδοσή του, τότε ο δυνητικός δικαιούχος μπορεί να υποβάλει την αίτηση που έχει καταθέσει στον φορέα, με την προϋπόθεση ότι αυτή έχει ημερομηνία προγενέστερη της ημερομηνίας υποβολής της αίτησης στήριξης. Αν το σχετικό δικαιολογητικό επηρεάζει το αποτέλεσμα της αξιολόγησης, ο δυνητικός δικαιούχος θα πρέπει να το προσκομίσει πριν το πέρας της αξιολόγησης, στην ΟΤΔ, στο πλαίσιο της διαδικασίας υποβολής συμπληρωματικών στοιχείων.

Ο δυνητικός δικαιούχος υποβάλει στην ΟΤΔ, τα παραπάνω έγγραφα με υπογεγραμμένη επιστολή υποβολής συμπληρωματικών στοιχείων και διευκρινήσεων.

8. Οι δαπάνες, ως προς το εύλογο του κόστους τους, αξιολογούνται με χρήση κατάλληλου συστήματος αξιολόγησης, όπως δαπάνες αναφοράς (πίνακας τιμών ΟΤΔ), σύγκριση των διαφόρων προσφορών, διασταυρωτικός έλεγχος προσφορών ομοειδών προϊόντων άλλων πράξεων ή με τη χρήση διαδικτύου, από τους εισηγητές της αξιολόγησης.

Επίσης, η ΟΤΔ οφείλει επιπλέον να λαμβάνει υπόψη τους και τους επίσημους τιμοκαταλόγους των προμηθευτών καθώς και με διαθέσιμες σχετικές μελέτες προσδιορισμού του εύλογου κόστους που έχουν καταρτιστεί για τον σκοπό αυτό και έχουν υποστηρίξει βάσεις δεδομένων τιμών αναφοράς μηχανολογικού εξοπλισμού και κτιριακών υποδομών, εφόσον αυτές είναι διαθέσιμες και επικαιροποιημένες.

Για τον υπολογισμό του εύλογου κόστους, ο υποψήφιος προσκομίζει οικονομικές προσφορές για λοιπές δαπάνες πλην κτιριακών υποδομών. Εφόσον το μοναδιαίο ανά τεμάχιο κόστος αυτών υπερβαίνει, σε αξία τα 1.000 €, ή τα 5.000 € συνολικού ποσού ανά είδος, απαιτούνται τρεις (3) συγκρίσιμες προσφορές για το εν λόγω τεμάχιο, ενώ σε αντίθετη περίπτωση τουλάχιστον μία (1). Οι συγκρίσιμες προσφορές αφορούν ομοειδή και εφάμιλλα προϊόντα. Η ΟΤΔ καλείται να αξιολογήσει τόσο τις οικονομικές παραμέτρους των προσφορών, όσο και τις ποιοτικές. Έτσι είναι δυνατό να γίνει δεκτή μια προσφορά η οποία δεν είναι η πιο συμφέρουσα οικονομικά, αρκεί ο δυνητικός δικαιούχος να τεκμηριώνει και η ΟΤΔ να αποδέχεται, την μοναδικότητα ή την υψηλή ποιότητα ή τις ειδικές προδιαγραφές που προσφέρει το προμηθευόμενο προϊόν.

Όσον αφορά στις δαπάνες που αφορούν κτιριακές υποδομές ο έλεγχος του «εύλογου κόστους» θα πραγματοποιείται μέσω σχετικών εγκεκριμένων Πινάκων Τιμών Μονάδος. Οι Πίνακες αυτοί προτάθηκαν από την ΟΤΔ και εγκρίθηκαν από την ΕΥΔ (ΕΠ) της Περιφέρειας Δυτικής Μακεδονίας σε συνάρτηση με τα στοιχεία διαθέσιμων σχετικών μελετών που έχουν καταρτιστεί για τον σκοπό αυτό, στο πλαίσιο της έγκρισης της πρώτης πρόσκλησης και αποτελούν αναπόσπαστο τμήμα της. Οι Πίνακες αυτοί δεν επικαιροποιήθηκαν εφόσον δεν προέκυψε σχετική ανάγκη.

9. Σε περίπτωση που διαπιστώνεται ότι ο δυνητικός δικαιούχος δηλώνει ψευδή στοιχεία ή δεν δηλώνει τα απαραίτητα στοιχεία λόγω αμέλειας προκειμένου να λάβει ενίσχυση, η αίτηση στήριξης απορρίπτεται, και ο δυνητικός δικαιούχος δεν έχει δικαίωμα κατάθεσης αίτησης στήριξης σε προσκλήσεις του Υπομέτρου 19.2 όλων των Τ.Π. για το ημερολογιακό έτος που υποβλήθηκε η συγκεκριμένη αίτηση στήριξης κατά την οποία δήλωσε ψευδή στοιχεία ή δεν δήλωσε τα απαραίτητα στοιχεία λόγω αμέλειας, καθώς και για το επόμενο.

10. Στην περίπτωση εμπλοκής ανεξάρτητων εισηγητών, η αναγγελία της πρόσκλησης που έχει διενεργηθεί για την επιλογή αυτών, έχει συμπεριλάβει όλους τους προσήκοντες κανόνες και ενέργειες διαφάνειας και δημοσιότητας (σε τοπικό επίπεδο).

11. Μετά την ολοκλήρωση της κατάθεσης και του φυσικού φακέλου των αιτήσεων στήριξης στην ΟΤΔ, ο συντονιστής ορίζει στελέχη της ΟΤΔ τα οποία θα πραγματοποιήσουν επιτόπια επίσκεψη στον προτεινόμενο χώρο υλοποίησης όλων των πράξεων, προκειμένου να διαπιστωθεί

η υφιστάμενη κατάσταση. Τα αποτελέσματα της επιτόπιας επίσκεψης αποτυπώνονται σε έκθεση αυτοψίας, η οποία συνοδεύεται από φωτογραφική αποτύπωση της υφιστάμενης κατάστασης. Η έκθεση αυτοψίας συνοδεύει, την εισήγηση αξιολόγησης των αιτήσεων στήριξης προς την ΕΔΠ. Εξαιρούνται της διαδικασίας οι άυλες ενέργειες. Όταν λόγω των μέτρων που έχουν θεσπιστεί για την αντιμετώπιση της πανδημίας COVID-19 δεν μπορεί να πραγματοποιηθεί επίσκεψη στον τόπο της επένδυσης στο χρονικό διάστημα από 11/3 έως τη λήξη των μέτρων, η επιτόπια επίσκεψη, μπορεί να αντικατασταθεί με οποιοδήποτε συναφές αποδεικτικό υλικό (π.χ. φωτογραφίες με γεωσήμανση).

12. Σε περίπτωση που ένας δυνητικός δικαιούχος επιθυμεί την έναρξη της υλοποίησης της πράξης, αμέσως μετά την οριστικοποίηση της αίτησής του, τότε ο δυνητικός δικαιούχος το γνωστοποιεί εγγράφως στην ΟΤΔ η οποία κατά προτεραιότητα πραγματοποιεί επιτόπια επίσκεψη για την διαπίστωση της υφιστάμενης κατάστασης.

8.2 Δειγματοληπτικός διοικητικός έλεγχος – Πίνακας αποτελεσμάτων

1. Η ΕΥΔ (ΕΠ) της Περιφέρειας Δυτικής Μακεδονίας διενεργεί δειγματοληπτικό διοικητικό έλεγχο μετά και την ολοκλήρωση της διαδικασίας αξιολόγησης από την ΕΔΠ.

Ο δειγματοληπτικός διοικητικός έλεγχος της αξιολόγησης από την ΕΥΔ (ΕΠ) της Περιφέρειας Δυτικής Μακεδονίας, αναρτάται ως επισυναπτόμενο έγγραφο στο ΠΣΚΕ. Ο δειγματοληπτικός διοικητικός έλεγχος διενεργείται τουλάχιστον στο 5% του αριθμού των αιτήσεων στήριξης της εκάστοτε πρόσκλησης.

Σε περίπτωση που ο φορέας που έχει συστήσει την ΟΤΔ, είτε φορείς μέλη της ΟΤΔ, είτε φορείς μέλη της ΕΔΠ, είτε φορείς μέλη του Δ.Σ. του φορέα που έχει συστήσει την ΟΤΔ, είναι αιτούντες, τότε οι αιτήσεις τους τίθεται αυτομάτως στον δειγματοληπτικό έλεγχο από την ΕΥΔ (ΕΠ) Περιφέρειας Δυτικής Μακεδονίας, πέραν του δείγματος του 5%.

Σε περίπτωση που ο δειγματοληπτικός διοικητικός έλεγχος έχει ευρήματα, η ΕΥΔ (ΕΠ) της Περιφέρειας Δυτικής Μακεδονίας οφείλει να αυξήσει το δείγμα στο 10%, του αριθμού των αιτήσεων στήριξης.

Σε περίπτωση που ο δειγματοληπτικός διοικητικός έλεγχος έχει ευρήματα που τεκμηριώνουν συστηματικό λάθος, η ΕΥΔ (ΕΠ) της Περιφέρειας Δυτικής Μακεδονίας καλεί την ΟΤΔ να επαναξιολογήσει όλες τις αιτήσεις στήριξης και η διαδικασία επαναλαμβάνεται από την αρχή.

2. Μετά την ολοκλήρωση της διαδικασίας δειγματοληπτικού ελέγχου από την ΕΥΔ (ΕΠ) της Περιφέρειας Δυτικής Μακεδονίας δημοσιοποιείται ο Πίνακας Αποτελεσμάτων ο οποίος συνοδεύεται από σαφείς πληροφορίες για την πρόσβαση των αιτούντων στο αναλυτικό αποτέλεσμα του διοικητικού ελέγχου, όπως αυτό απεικονίζεται στο ΠΣΚΕ, για τη δυνατότητα υποβολής ενδικοφανούς προσφυγής, τον τρόπο, τον τόπο και τις προθεσμίες υποβολής της εν λόγω προσφυγής.

Ο Πίνακας Αποτελεσμάτων δημοσιοποιείται με κάθε πρόσφορο μέσο για την ενημέρωση των αιτούντων. Επιπλέον, η ΟΤΔ ενημερώνει και ατομικά τον κάθε αιτούντα για το αποτέλεσμα της αξιολόγησης, με απόδειξη παραλαβής αναφέροντας το δικαίωμα κάθε δυνητικού δικαιούχου για την υποβολή ενδικοφανούς προσφυγής και ότι ο εν λόγω Πίνακας Αποτελεσμάτων θεωρείται προσωρινός και η οριστικοποίησή του θα προέλθει μετά την εξέταση των τυχόν υποβληθεισών προσφυγών, λαμβανομένου υπόψη της οριστικοποίησης της βαθμολογικής ακολουθίας των δυνητικών δικαιούχων και τη διαθεσιμότητα των οικονομικών πόρων ανά Υποδράση.

Άρθρο 9 Ενδικοφανής προσφυγή

1. Συστήνεται Επιτροπή Ενδικοφανών Προσφυγών με απόφαση της ΕΔΠ. Η διαδικασία ενστάσεων ακολουθεί το άρθρο 43 παρ. 7 της υπ' αριθμ. 137675/ΕΥΘΥ1016/19-12-2018 (Β' 5968) Υπουργικής Απόφασης του Υφυπουργού Οικονομίας και Ανάπτυξης όπως ισχύει κάθε φορά.

Επιπλέον, εξασφαλίζεται ότι για τα άτομα που μετέχουν στη παραπάνω διαδικασία, δεν συντρέχουν λόγοι σύγκρουσης συμφερόντων, μέσω υποβολής κατάλληλης δήλωσης.

2. Ο δυνητικός δικαιούχος κάνοντας χρήση της ιστοσελίδας του ΠΣΚΕ (www.ependyseis.gr) υποβάλει την προσφυγή του επί των αποτελεσμάτων της αξιολόγησης με την ανάλογη τεκμηρίωση εντός αποκλειστικής προθεσμίας επτά (7) εργασίμων ημερών από την επομένη της

έγγραφης ενημέρωσής του, ο δυνητικός δικαιούχος οριστικοποιεί την προσφυγή του στο ΠΣΚΕ και αποστέλλει το αίτημά του μαζί με δικαιολογητικά (όπου απαιτούνται), στην ΟΤΔ. Η προσφυγή εξετάζεται από την Επιτροπή Ενδικοφανών Προσφυγών εντός δεκαπέντε (15) εργάσιμων ημερών από την επόμενη της ημερομηνίας υποβολής του πλήρους αιτήματος προσφυγής. Το παραπάνω χρονικό διάστημα εξέτασης των προσφυγών ορίζεται σαφώς στην πρόσκληση. Τα μέλη της Επιτροπής Ενδικοφανών Προσφυγών δεν πρέπει να έχουν συμμετάσχει στην αξιολόγηση της ίδιας πράξης, για την οποία έχει υποβληθεί προσφυγή.

Τα αποτελέσματα της εξέτασης των προσφυγών, αποτυπώνονται στο ΠΣΚΕ.

3. Επιπλέον, η ΟΤΔ ενημερώνει και ατομικά όλους τους αιτούντες προσφυγών για το αποτέλεσμα της αξιολόγησης αυτών, με απόδειξη παραλαβής.

Με βάση το αποτέλεσμα της εξέτασης των προσφυγών, συντάσσεται ο Πίνακας Κατάταξης της αρχικής αξιολόγησης συμπεριλαμβανομένων και των προτάσεων που εξετάστηκαν στο πλαίσιο των προσφυγών θετικά και με βαθμολογία μεγαλύτερη ή ίση του τελευταίου εγκεκριμένου δικαιούχου του Πίνακα Αποτελεσμάτων, και εγκρίνεται με απόφαση της ΕΔΠ, η οποία δεν μπορεί να αποκλίνει από αυτή της Επιτροπής Ενδικοφανών Προσφυγών, με τις τελικά επιλεγμένες αιτήσεις στήριξη

5. Με βάση το αποτέλεσμα της εξέτασης των προσφυγών και την τυχόν μεταβολή των πόρων της πρόσκλησης, σύμφωνα με τα οριζόμενα στην παρ. 1 του άρθρου 10 της παρούσας συντάσσεται ο Πίνακας Κατάταξης της αρχικής αξιολόγησης συμπεριλαμβανομένων και των προτάσεων που εξετάστηκαν στο πλαίσιο των προσφυγών και εγκρίνεται με απόφαση της ΕΔΠ, η οποία δεν μπορεί να αποκλίνει από αυτή της Επιτροπής Ενδικοφανών Προσφυγών, με τις τελικά επιλεγμένες αιτήσεις στήριξης.

Σε περιπτώσεις ισοβαθμούντων δυνητικών δικαιούχων, εντάσσονται όλοι εφόσον επαρκεί ο προϋπολογισμός της Υποδράσης. Σε αντίθετη περίπτωση δεν εντάσσεται κανείς από τους ισοβαθμούντες».

Ο Πίνακας Κατάταξης συντάσσεται από την ΟΤΔ και αποστέλλεται στην ΕΥΔ (ΕΠ) της Περιφέρειας Δυτικής Μακεδονίας και στην ΕΥΕ ΠΑΑ 2014-2020.

Μετά την ολοκλήρωση της παραπάνω διαδικασίας δημοσιοποιείται, με κάθε πρόσφορο μέσο, ο Πίνακας Κατάταξης.

6. Όλες οι αιτήσεις στήριξης και τα αποτελέσματα των διοικητικών ελέγχων αυτών μεταφέρονται στο ΟΠΣΑΑ με κατάλληλη υπηρεσία διαδικτύου που παρέχεται από το ΟΠΣΑΑ.

Άρθρο 10 **Υπερδέσμευση ΤΠ**

1. Η ΕΔΠ δύναται με την ολοκλήρωση της διαδικασίας αξιολόγησης, συμπεριλαμβανομένης και της εξέτασης των ενδικοφανών προσφυγών, με απόφαση της να εγκρίνει αιτήσεις στήριξης, μιας ή περισσότερων Υποδράσεων, κατά φθίνουσα σειρά βαθμολογίας (και μεγαλύτερη της ελάχιστης τεθείσας από την ΟΤΔ βαθμολογίας), πέραν του προϋπολογισμού της συγκεκριμένης Υποδράσης, εφόσον υπάρχουν διαθέσιμες πιστώσεις:

- α. είτε κατόπιν απόφασής της, για υπερδέσμευση της τρέχουσας πρόσκλησης, μέχρι το 110% του προϋπολογισμού της εκάστοτε πρόσκλησης.
- β. είτε κατόπιν απόφασής της από ανακατανομή πόρων εντός θεματικών κατευθύνσεων του ΤΠ, χωρίς αύξηση του προϋπολογισμού της πρόσκλησης.
- γ. είτε από ανακατανομή πόρων μεταξύ θεματικών κατευθύνσεων του ΤΠ, χωρίς αύξηση του προϋπολογισμού της πρόσκλησης.
- δ. είτε από υπερδεύσμευση της τρέχουσας πρόσκλησης, πέραν του 110% του προϋπολογισμού της εκάστοτε πρόσκλησης.

Στην περίπτωση (δ) θα πρέπει η ΟΤΔ να αιτηθεί υπερδεύσμευση πόρων από την ΕΥΕ ΠΑΑ. Η ΕΥΕ ΠΑΑ 2014-2020 αποφασίζει σε συνεργασία με την ΕΥΔ ΠΑΑ 2014-2020 για την έγκριση ή όχι του σχετικού αιτήματος.

Η ΕΔΠ, για λόγους επιτάχυνσης της πορείας του Προγράμματος, μπορεί με τεκμηριωμένη απόφαση της, μετά τον δειγματοληπτικό έλεγχο αξιολόγησης από την ΕΥΔ (ΕΠ) της Περιφέρειας Δυτικής Μακεδονίας και πριν τη διαδικασία των ενδικοφανών προσφυγών, να εγκρίνει αιτήσεις στήριξης, μέχρι του 90% της διαθέσιμης δημόσιας δαπάνης, δηλαδή το ποσό της προκήρυξης συν το ποσό της υπερδέσμευσης μετά από σχετική απόφαση της ΕΥΔ ΠΑΑ 2014-2020 και ΕΥΕ

ΠΑΑ 2014-2020 και τυχόν άλλα διατιθέμενα ποσά, σύμφωνα με τις ως άνω περιγραφόμενες διαδικασίες (α-δ).

Η απόφαση αυτή της ΕΔΠ, αποστέλλεται στην ΕΥΔ (ΕΠ) της Περιφέρειας Δυτικής Μακεδονίας, με κοινοποίηση στην ΕΥΕ ΠΑΑ 2014-2020. Η ΕΥΔ (ΕΠ) της Περιφέρειας Δυτικής Μακεδονίας εκδίδει απόφαση Ένταξης Πράξεων, σύμφωνα με τα οριζόμενα στο άρθρο 4.

2. Με βάση το αποτέλεσμα της εξέτασης των προσφυγών και την τυχόν μεταβολή των πόρων της πρόσκλησης, συντάσσεται ο Πίνακας Κατάταξης της αρχικής αξιολόγησης συμπεριλαμβανομένων και των προτάσεων που εξετάστηκαν στο πλαίσιο των προσφυγών και εγκρίνεται με απόφαση της ΕΔΠ, η οποία δεν μπορεί να αποκλίνει από αυτή της Επιτροπής Ενδικοφανών Προσφυγών, με τις τελικά επιλεγμένες αιτήσεις στήριξης.

Σε περιπτώσεις ισοβαθμούντων δυνητικών δικαιούχων, εντάσσονται όλοι εφόσον επαρκεί ο προϋπολογισμός της Υποδράσης. Σε αντίθετη περίπτωση δεν εντάσσεται κανείς από τους ισοβαθμούντες»\.

Ο Πίνακας Κατάταξης συντάσσεται από την ΟΤΔ και αποστέλλεται στην ΕΥΔ (ΕΠ) της Περιφέρειας Δυτικής Μακεδονίας και στην ΕΥΕ ΠΑΑ 2014-2020.

Μετά την ολοκλήρωση της παραπάνω διαδικασίας δημοσιοποιείται, με κάθε πρόσφορο μέσο, ο Πίνακας Κατάταξης.

6. Όλες οι αιτήσεις στήριξης και τα αποτελέσματα των διοικητικών ελέγχων αυτών μεταφέρονται στο ΟΠΣΑΑ με κατάλληλη υπηρεσία διαδικτύου που παρέχεται από το ΟΠΣΑΑ.

Άρθρο 11 **Ένταξη πράξεων**

1. Για τις αιτήσεις που επιλέχθηκαν προς στήριξη από την ΟΤΔ και μετά από την ολοκλήρωση της διαδικασίας προσφυγών, η ΕΥΔ (ΕΠ) της Περιφέρειας Δυτικής Μακεδονίας, εκδίδει Απόφαση Ένταξης Πράξεων, σύμφωνα με την παράγραφο 3 του άρθρου 66 του ν. 4314/2014, με την οποία κάθε αίτηση χαρακτηρίζεται ως πράξη του ΠΑΑ κατά την έννοια του άρθρου 2.(9) Κανονισμός (ΕΕ) 1303/2013.

Η ΕΥΔ (ΕΠ) της Περιφέρειας Δυτικής Μακεδονίας, μπορεί να εκδώσει αποφάσεις Ένταξης Πράξεων και πριν την ολοκλήρωση της διαδικασίας ενδικοφανών προσφυγών, μετά από τεκμηριωμένη απόφαση της ΟΤΔ, σύμφωνα με τα οριζόμενα στο προηγούμενο άρθρο της παρούσας.

Η έκδοση του σχεδίου Απόφασης Ένταξης δύναται να πραγματοποιείται στο ΟΠΣΑΑ με ευθύνη της ΕΥΔ (ΕΠ) της Περιφέρειας και με βάση τις πληροφορίες που περιλαμβάνονται στις σχετικές αιτήσεις και τα αποτελέσματα της αξιολόγησης αυτών.

2. Κάθε Απόφαση Ένταξης, περιλαμβάνει κατ' ελάχιστον: τον τίτλο της πράξης, τον Κωδικό ΟΠΣΑΑ της πράξης, το χρονοδιάγραμμα υλοποίησης και την περίοδο επιλεξιμότητας της πράξης, τους όρους χρηματοδότησης, το χρηματοδοτικό σχήμα της πράξης, γενικές διατάξεις και το Τ.Δ.Π. του ΟΠΣΑΑ.

3. Μεταξύ του δικαιούχου και της ΟΤΔ υπογράφεται σύμβαση η οποία περιλαμβάνει αναλυτικά όλους τους όρους που διέπουν την υλοποίηση της ενταγμένης πράξης.

4. Αναφορικά με το αναλυτικό φυσικό και οικονομικό αντικείμενο της κάθε πράξης η απόφαση παραπέμπει στην αίτηση στήριξης, όπως αυτή έχει υποβληθεί από το δικαιούχο στο ΠΣΚΕ και διαμορφωθεί κατά το διοικητικό έλεγχό της.

5. Ο τελικός διατάκτης της απόφασης είναι ο οικείος Περιφερειάρχης. Η Απόφαση Ένταξης δύναται να περιλαμβάνει μία ή περισσότερες πράξεις ανά πρόσκληση. Η απόφαση αναρτάται στο πρόγραμμα «ΔΙΑΥΓΕΙΑ» από την ΕΥΔ (ΕΠ) της Περιφέρειας Δυτικής Μακεδονίας και στην ιστοσελίδα του ΠΑΑ, κοινοποιείται στην ΟΤΔ. Η ΕΥΔ (ΕΠ) της Περιφέρειας Δυτικής Μακεδονίας αποστέλλει την απόφαση ταχυδρομικά, με απόδειξη παραλαβής και ηλεκτρονικό ταχυδρομείο σε κάθε δικαιούχο, στις διευθύνσεις που έχουν δηλωθεί κατά την αίτηση στήριξης.

6. Η ΕΥΔ (ΕΠ) της Περιφέρειας Δυτικής Μακεδονίας, συσχετίζει στο ΟΠΣΑΑ την απόφαση ένταξης με την πράξη ή τις πράξεις που περιλαμβάνονται σε αυτή και για κάθε πράξη που εντάσσεται, παράγεται αυτόματα από το ΟΠΣΑΑ σχετικό ΤΔΠ.

Άρθρο 12 **Ανάκληση Ένταξης Πράξης**

Είναι δυνατό να αρθεί η απόφαση ένταξης μιας πράξης από το Πρόγραμμα Αγροτικής Ανάπτυξης λόγω τεκμηριωμένων αδυναμιών εκτέλεσής της ή μη τήρησης των όρων της σχετικής Απόφασης Ένταξης Πράξης. Διασφαλίζεται επίσης το δικαίωμα των δικαιούχων να αποσύρουν, ανά πάσα, στιγμή την αίτηση στήριξης που έχουν υποβάλει, χωρίς να παραβιάζεται η αρχή της ίσης μεταχείρισης των δικαιούχων.

Η διαπίστωση της ανάγκης ανάκλησης της ένταξης πράξης μπορεί να προκύψει:

1. Με την υποβολή αιτήματος από το δικαιούχο στο ΠΣΚΕ, σε εφαρμογή του άρθρου 3 Καν (ΕΕ) 809/2014, στο οποίο αναλύονται οι λόγοι αδυναμίας εκτέλεσης της πράξης σύμφωνα με τους όρους ένταξής της.
2. Μετά από διαπιστωμένη απάτη βάση απόφασης αρμόδιας δικαστικής αρχής.
3. Κατά τη διαδικασία παρακολούθησης και ελέγχου της πορείας υλοποίησης της πράξης, στην περίπτωση που διαπιστώνονται σοβαρές αποκλίσεις/εμπλοκές σε σχέση με την προγραμματισθείσα πρόοδο ή τους όρους ένταξής της. Ενδεικτικά και κατά περίπτωση Δράσης/Υποδράσης, η διαδικασία δύναται να ενεργοποιείται εφόσον επιβάλλεται κατόπιν ελέγχων εθνικών ή ευρωπαϊκών ελεγκτικών οργάνων ή όταν διαπιστώνεται:
  1. η παρέλευση του χρόνου υλοποίησης της πράξης, χωρίς έγκριση σχετικής παράτασης
  2. μη αποδεκτή απόκλιση του φυσικού αντικειμένου
  3. καθολική αδυναμία πιστοποίησης του οικονομικού αντικειμένου και της επιλεξιμότητάς του με βάση τα πρωτότυπα παραστατικά και λοιπά δικαιολογητικά και στοιχεία τεκμηρίωσης
  4. άλλη παράβαση του εθνικού ή κοινοτικού θεσμικού πλαισίου η οποία διενεργείται από τον δικαιούχο δόλια και δεν επιδέχεται θεραπεία.

Εφόσον, η διαπίστωση της ανάγκης ανάκλησης γίνεται από την ΟΤΔ, η τελευταία με απόφαση της ΕΔΠ εισηγείται στην ΕΥΔ (ΕΠ) της Περιφέρειας Δυτικής Μακεδονίας την ανάκληση της ένταξης της εν λόγω πράξης από το ΠΑΑ 2014-2020.

Στις περιπτώσεις που απαιτείται, η ΕΥΔ (ΕΠ) της Περιφέρειας Δυτικής Μακεδονίας κατόπιν εισήγησης της ΟΤΔ, θέτει την πράξη σε καθεστώς επιτήρησης με αποστολή προειδοποιητικής επιστολής στο δικαιούχο με απόδειξη παραλαβής της πράξης στην οποία προσδιορίζονται οι αποκλίσεις και καθορίζονται διορθωτικά μέτρα και περίοδος συμμόρφωσης του δικαιούχου.

Μετά την παρέλευση του χρονικού διαστήματος συμμόρφωσης του δικαιούχου χωρίς αυτός να έχει προβεί στα συσταθέντα διορθωτικά μέτρα, η πράξη ανακαλείται με ευθύνη της ΕΥΔ (ΕΠ) της Περιφέρειας Δυτικής Μακεδονίας.

Στην περίπτωση που για την συγκεκριμένη πράξη, η οποία ανακαλείται, έχει καταβληθεί πληρωμή, τότε γίνεται ανάκτηση του ποσού σύμφωνα με τις ισχύουσες διατάξεις, εκτός περιπτώσεων ανωτέρας βίας, σύμφωνα με το άρθρο 4 Καν (ΕΕ) 640/2014.

Άρθρο 13 **Τροποποίηση ΤΔ Πράξεων**

Αιτήματα τροποποίησης υποβάλλονται από τους δικαιούχους ηλεκτρονικά στο Πληροφοριακό Σύστημα Κρατικών Ενισχύσεων (ΠΣΚΕ), καταχωρώντας τα σχετικά πεδία του σημείου «ΑΙΤΗΜΑ ΤΡΟΠΟΠΟΙΗΣΗΣ» του ΠΣΚΕ. Ο δικαιούχος επισυνάπτει στο ΠΣΚΕ έντυπο αίτηματος τροποποίησης, το οποίο παρέχεται από την Δ.Α./ΕΦ στον ιστότοπο της ΟΤΔ www.ankas.gr και στο ΠΣΚΕ, το οποίο ο δικαιούχος αναπαράγει/κατεβάζει, το συμπληρώνει κατάλληλα και το επισυνάπτει στο ΠΣΚΕ σε pdf μορφή. Ο δικαιούχος υποχρεούται, εντός πέντε εργάσιμων ημερών, να αποστείλει στην ΟΤΔ σε φυσική μορφή το αποδεικτικό κατάθεσης της αίτησης τροποποίησης καθώς και τα απαιτούμενα δικαιολογητικά και παραστατικά προκειμένου να τεκμηριώσει το αίτημα του.

Η διαπίστωση της ανάγκης τροποποίησης της πράξης μπορεί να προκύψει:

1. Με την υποβολή αιτήματος τροποποίησης στοιχείων της πράξης από το δικαιούχο προς την ΟΤΔ. Στο αίτημα θα πρέπει να αναφέρονται τα σημεία τροποποίησης και να τεκμηριώνονται επαρκώς οι λόγοι τροποποίησης στοιχείων της πράξης. Στο αίτημα επισυνάπτονται όλα τα

- έγγραφα και δικαιολογητικά που τεκμηριώνουν το αίτημα. Αντίστοιχο αίτημα υποβάλλεται και για τις περιπτώσεις ανωτέρας βίας, σύμφωνα με το άρθρο 4 του Κανονισμού 640/2014.
2. Κατά τη διαδικασία παρακολούθησης, της πορείας υλοποίησης της πράξης, στην περίπτωση που διαπιστώνονται αλλαγές στα στοιχεία της πράξης όπως αυτά αποτυπώνονται στην απόφαση ένταξης ή αποκλίσεις κατά την υλοποίηση της πράξης (λόγω διαχειριστικών προβλημάτων, εμπλοκών στην εκτέλεση της πράξης κ.α.)

Οι τροποποιήσεις των πράξεων μπορούν να αφορούν:

1. τροποποίηση του φυσικού και οικονομικού αντικειμένου της Πράξης
2. παράταση του χρονοδιαγράμματος ολοκλήρωσης της Πράξης
3. αλλαγή στοιχείων του Δικαιούχου (της νομικής μορφής, της επωνυμίας της επιχείρησης, της μετοχικής σύνθεσης κλπ.)
4. μεταφορές ποσών μεταξύ «Κατηγοριών δαπανών».
5. διόρθωση προφανών σφαλμάτων (Άρθρο 4 Κανονισμός (ΕΕ) 809/2013).

Το αίτημα τροποποίησης της πράξης μαζί με τα σχετικά δικαιολογητικά, υποβάλλεται ηλεκτρονικά μέσω του ΠΣΚΕ. Μετά την ηλεκτρονική υποβολή, ο δικαιούχος οφείλει να αποστείλει στην ΟΤΔ, το αίτημα και τυχόν δικαιολογητικά που δεν υποβάλλονται ηλεκτρονικά. Με την ολοκλήρωση της υποβολής αιτήματος τροποποίησης της πράξης από το δικαιούχο και τη διαπίστωση της ανάγκης αλλαγής στοιχείων της πράξης, η ΟΤΔ εξετάζει τις διαφοροποιήσεις ιδίως ως προς την σύνδεσή τους με τα κριτήρια επιλεξιμότητας και επιλογής.

Σε κάθε περίπτωση, θα πρέπει να τηρούνται οι όροι και προϋποθέσεις ένταξης της πράξης και να μην αλλοιώνεται το αποτέλεσμα της αξιολόγησής της σε βαθμό που να καθιστά την πράξη μη επιλέξιμη. Επιπλέον, οι σχετικές μεταβολές δεν πρέπει να συνιστούν σημαντική τροποποίηση της πράξης κατά τα οριζόμενα στο άρθρο 71, παρ. 1 του Κανονισμού (ΕΕ) 1303/2013:

1. παύση ή μετεγκατάσταση μιας παραγωγικής δραστηριότητας εκτός της περιοχής του ΤΠ.
2. αλλαγή του ιδιοκτησιακού καθεστώτος ενός στοιχείου υποδομής η οποία παρέχει σε μια εταιρεία ή δημόσιο οργανισμό αδικαιολόγητο πλεονέκτημα.
3. ουσιαστική μεταβολή της πράξης, που επηρεάζει τη φύση της, τους στόχους της ή την εφαρμογή των όρων ένταξης που θα μπορούσαν να υπονομεύσουν τους αρχικούς στόχους της πράξης.

Ο δικαιούχος έχει ως υποχρέωση, στο αίτημα τροποποίησης, να κάνει αναλυτική περιγραφή στα ποσά, και στους λόγους τροποποίησης.

Η ΟΤΔ, αφού εξετάσει το αίτημα, εισηγείται προς την ΕΥΔ (ΕΠ) της Περιφέρειας Δυτικής Μακεδονίας την έγκριση ή απόρριψη της τροποποίησης, με απόφαση της ΕΔΠ, εντός προθεσμίας δέκα (10) εργάσιμων ημερών από την υποβολή του αιτήματος.

Στη συνέχεια, η ΟΤΔ αποστέλλει το σχετικό αίτημα τροποποίησης του τεχνικού δελτίου πράξης του δικαιούχου, μαζί με την σχετική απόφαση της ΕΔΠ, στην ΕΥΔ (ΕΠ) της Περιφέρειας Δυτικής Μακεδονίας, ώστε να προβεί σε έγκριση ή απόρριψη της τροποποίησης του τεχνικού δελτίου της πράξης, με την έκδοση σχετικής απόφασης του οικείου Περιφερειάρχη, εντός προθεσμίας δέκα (10) εργάσιμων ημερών.

Στο πλαίσιο αυτό διευκρινίζονται τα εξής:

α) Στην περίπτωση που το αίτημα του δικαιούχου δε συνοδεύεται από το σύνολο των απαιτούμενων για την εξέταση εγγράφων, η ΟΤΔ ενημερώνει άμεσα το δικαιούχο, με κοινοποίηση στην ΕΥΔ (ΕΠ) της Περιφέρειας Δυτικής Μακεδονίας, για την υποχρέωση υποβολής των συμπληρωματικών στοιχείων. Τα εν λόγω στοιχεία υποβάλλονται από το δικαιούχο μέσω του ΠΣΚΕ, εντός προθεσμίας επτά (7) εργάσιμων ημερών, από την επομένη της ενημέρωσης του δικαιούχου.

Παράλληλα με την ηλεκτρονική υποβολή, ο δικαιούχος οφείλει να αποστείλει στην ΟΤΔ, τα ανωτέρω δικαιολογητικά. Ως ημερομηνία υποβολής των συμπληρωματικών στοιχείων ή αλλαγών, θεωρείται η ημερομηνία πρωτοκόλλησης του σχετικού διαβιβαστικού, από την ΟΤΔ. Το χρονικό διάστημα από την ενημέρωση του δικαιούχου μέχρι την αποστολή από αυτόν των συμπληρωματικών στοιχείων δεν προσμετράται στην προθεσμία που έχει η ΟΤΔ, στη διάθεσή της για να εκφράσει την εισήγησή της.

Άπρακτη παρέλευση της προθεσμίας υποβολής των συμπληρωματικών στοιχείων ή ελλιπής συμπλήρωση τους ή εκπρόθεσμη υποβολή τους επιφέρει την έκδοση αρνητικής γνώμης από την ΕΥΔ (ΕΠ) της Περιφέρειας Δυτικής Μακεδονίας.

Ο δικαιούχος έχει τη δυνατότητα υποβολής νέου αιτήματος, το οποίο συνεπάγεται την έναρξη νέων προθεσμιών για την ολοκλήρωση της διαδικασίας.

β) Κατά τη διενέργεια του ελέγχου, εάν η ΟΤΔ ή η ΕΥΔ (ΕΠ) της Περιφέρειας Δυτικής Μακεδονίας, διαπιστώσει ότι το αίτημα τροποποίησης του τεχνικού δελτίου πράξης, χρειάζεται βελτιωτικές ή υποχρεωτικές αλλαγές, η ΟΤΔ ειδοποιεί άμεσα το δικαιούχο για τα ζητήματα που έχουν ανακύψει και επιστρέφει σε αυτόν το σχετικό φάκελο.

Ο δικαιούχος οφείλει να υιοθετήσει τις υποχρεωτικές αλλαγές και να υποβάλλει εκ νέου το φάκελο εντός επτά (7) εργάσιμων ημερών, από την επομένη της κοινοποίησης της σχετικής ειδοποίησης από την ΟΤΔ. Το χρονικό διάστημα από την ενημέρωση του δικαιούχου μέχρι την επανυποβολή από αυτόν του φακέλου δεν προσμετράται στην προθεσμία των δέκα (10) εργάσιμων ημερών που έχει η ΟΤΔ στη διάθεσή της για να εκφράσει την εισήγησή της. Ελλιπής υιοθέτηση των υποχρεωτικών αλλαγών ή άπρακτη παρέλευση της προθεσμίας επανυποβολής του φακέλου ή εκπρόθεσμη υποβολή του επιφέρει υποχρεωτικά την έκδοση από την ΕΥΔ (ΕΠ) της Περιφέρειας Δυτικής Μακεδονίας αρνητικής γνώμης. Στην περίπτωση αυτή ο δικαιούχος έχει τη δυνατότητα υποβολής νέου αιτήματος, το οποίο συνεπάγεται την έναρξη νέων προθεσμιών για την ολοκλήρωση της διαδικασίας.

Η ΕΥΔ (ΕΠ) της Περιφέρειας Δυτικής Μακεδονίας, εξετάζει εάν με την τροποποίηση του τεχνικού δελτίου πράξης απαιτείται τροποποίηση της σχετικής απόφασης ένταξης σύμφωνα με την ως άνω περιγραφόμενη διαδικασία.

Η ΕΥΔ (ΕΠ) της Περιφέρειας Δυτικής Μακεδονίας αναρτά την απόφαση στο πρόγραμμα «ΔΙΑΥΓΕΙΑ» και εγκρίνει το τεχνικό δελτίο στο ΠΣΚΕ. Τα στοιχεία της τροποποίησης μεταφέρονται στο ΟΠΣΑΑ.

Ακολούθως, η ΕΥΔ (ΕΠ) της Περιφέρειας Δυτικής Μακεδονίας κοινοποιεί την απόφαση στην ΟΤΔ και αυτή με την σειρά της την αποστέλλει ταχυδρομικά με απόδειξη παραλαβής και με ηλεκτρονικό ταχυδρομείο σε κάθε δικαιούχο στις διευθύνσεις που έχουν δηλωθεί κατά την αίτηση στήριξης.

Τροποποιήσεις ήσσονος σημασίας (εντός διακριτών τμημάτων) που δεν επηρεάζουν τα στοιχεία της πράξης π.χ. αντικατάσταση υλικού κατασκευής, επουσιώδεις αλλαγές εξοπλισμού, τροποποίηση κωδικών ή εργασιών, κλπ και μεταφορές ποσών εντός «Κατηγοριών Δαπανών», δύναται να γίνονται για λόγους απλοποίησης με ευθύνη της ΟΤΔ και χωρίς προηγούμενη έγκριση της ΕΔΠ, η οποία θα ενημερωθεί αναλυτικά για όλα τα σχετικά αιτήματα σε επόμενη συνεδρίαση της.

Η τροποποίηση του ΤΔΠ προηγείται του αιτήματος πληρωμής, εφόσον το αίτημα πληρωμής σχετίζεται με την τροποποίηση.

Το πλήθος των τροποποιήσεων των πράξεων, που αιτείται ο δικαιούχος, δεν μπορεί να υπερβαίνει τις έξι (6), κατά την διάρκεια του εγκεκριμένου χρονοδιαγράμματος υλοποίησης.

Άρθρο 14 **Τροποποίηση Απόφασης Ένταξης**

Η διαπίστωση της ανάγκης τροποποίησης της απόφασης ένταξης μπορεί να προκύψει από:

1. αλλαγή στοιχείων του Δικαιούχου,
2. οριζόντιες παρατάσεις της προθεσμίας ολοκλήρωσης των πράξεων,
3. μείωση του συνολικού προϋπολογισμού της πράξης ή των πράξεων που περιλαμβάνονται σε μια απόφαση ένταξης σε ποσοστό άνω του 20%,
4. ολοκλήρωση της πράξης, σε περίπτωση που ο τελικός προϋπολογισμός, διαφοροποιείται από τον αρχικά ενταγμένο,

Η τροποποίηση της απόφασης ένταξης εκδίδεται από τον οικείο Περιφερειάρχη. Η απόφαση αναρτάται στο πρόγραμμα «ΔΙΑΥΓΕΙΑ» από την ΕΥΔ (ΕΠ) της Περιφέρειας Δυτικής Μακεδονίας και κοινοποιείται στην ΟΤΔ. Η ΟΤΔ την αποστέλλει ταχυδρομικά με απόδειξη παραλαβής και ηλεκτρονικό ταχυδρομείο σε κάθε δικαιούχο στις διευθύνσεις που έχουν δηλωθεί κατά την αίτηση στήριξης.

Μ Ε Ρ Ο Σ Γ '

Άρθρο 15 **Προκαταβολή στο Δικαιούχο**

Οι δικαιούχοι μετά την ένταξη της πράξης τους, έχουν δικαίωμα να αιτηθούν στην ΟΤΔ, τη χορήγηση προκαταβολής σύμφωνα με τη διαδικασία Ι.6.1 του ΣΔΕ, έτσι όπως κάθε φορά ισχύει.

Το συνολικό ύψος της προκαταβολής μπορεί να ανέλθει μέχρι 50% της δημόσιας δαπάνης που συνδέεται με την πράξη.

Η καταβολή της προκαταβολής υπόκειται στη σύσταση τραπεζικής εγγύησης ή ισοδύναμης εγγύησης που αντιστοιχεί στο 100% του ποσού της προκαταβολής. Η εγγύηση συστήνεται προς τον ΟΠΕΚΕΠΕ και είναι αορίστου χρόνου. Στο αίτημα πληρωμής, που έπεται της προκαταβολής, θα πρέπει να γίνει ολική απόσβεση της προκαταβολής και να επιστραφούν στον ΕΛΕΓΕΠ οι παραγόμενοι τόκοι προκειμένου να πραγματοποιηθεί η αποδέσμευση της εγγυητικής. Το εν λόγω αίτημα υποβάλλεται από τον δικαιούχο στην ΟΤΔ μέσω ΠΣΚΕ, μαζί με όλα τα συνημμένα δικαιολογητικά που απαιτούνται. Η ΟΤΔ διενεργεί διοικητικό έλεγχο και αποστέλλει το αίτημα με τα δικαιολογητικά στην ΕΥΔ (ΕΠ) για αξιολόγηση και εκκαθάριση σύμφωνα με τη διαδικασία Ι.6.4 του ΣΔΕ όπως κάθε φορά ισχύει, εντός προθεσμίας τριάντα (30) ημερών από την πλήρη υποβολή του. Για να θεωρηθεί πλήρης η υποβολή του αιτήματος, ο δυνητικός δικαιούχος οφείλει, εντός προθεσμίας δέκα (10) εργάσιμων ημερών, να αποστείλει στην ΟΤΔ, την υπογεγραμμένη αίτηση, μαζί με όλα τα συνημμένα δικαιολογητικά που απαιτούνται. Μετά την εκκαθάριση ο ΟΠΕΚΕΠΕ πιστώνει τη Δημόσια Δαπάνη στον λογαριασμό της ΟΤΔ, που διατηρεί αποκλειστικά με σκοπό την πληρωμή πράξεων του Υπομέτρου 19.2. Στην συνέχεια η ΟΤΔ καταβάλλει άμεσα το αντίστοιχο ποσό στον λογαριασμό του δικαιούχου.

Στην περίπτωση κρατικών ενισχύσεων που χορηγούνται βάσει του Κανονισμού ΕΕ. 651/2014 σε περίπτωση χορήγησης προκαταβολής και προκειμένου να μην υπάρξει υπέρβαση της έντασης της ενίσχυσης, οι καταβολές των ενισχύσεων και οι επιλέξιμες δαπάνες ανάγονται στην αξία τους κατά το χρόνο χορήγησης της ενίσχυσης (με βάση το προεξοφλητικό επιτόκιο που ισχύει κατά το χρόνο χορήγησης της ενίσχυσης). Ο υπολογισμός αυτός πραγματοποιείται πριν την τελική δόση – αποπληρωμή του έργου.

Η προκαταβολή πρέπει να καλύπτεται από τις δαπάνες που καταβάλλονται από το δικαιούχο στο πλαίσιο της υλοποίησης του έργου και να δικαιολογούνται με εξοφλημένα τιμολόγια ή λογιστικά έγγραφα ισοδύναμης αποδεικτικής αξίας εντός τριών ετών από το έτος καταβολής της προκαταβολής και όχι μεταγενέστερα της 30^{ης} Ιουνίου 2023.

Άρθρο 16 **Αίτηση πληρωμής/προκαταβολής Δικαιούχου**

Οι πληρωμές των έργων γίνονται τμηματικά, με βάση τις πιστοποιήσεις των εργασιών που έχουν εκτελεσθεί.

Η υποβολή των αιτήσεων πληρωμής πραγματοποιείται από τον δικαιούχο ηλεκτρονικά, μέσω του Πληροφοριακού Συστήματος Κρατικών Ενισχύσεων (ΠΣΚΕ), στην ΟΤΔ μαζί με όλα τα συνημμένα δικαιολογητικά που απαιτούνται. Ύστερα από την ηλεκτρονική υποβολή, ο δικαιούχος οφείλει, εντός δέκα (10) εργάσιμων ημερών, να αποστείλει στην ΟΤΔ, υπογεγραμμένο αντίγραφο αυτής, καθώς και τυχόν δικαιολογητικά που δεν υποβάλλονται ηλεκτρονικά, τα οποία θα ορισθούν με σχετική εγκύκλιο του ΟΠΕΚΕΠΕ. Σε κάθε περίπτωση το αίτημα εξετάζεται με την υποβολή του φυσικού φακέλου εφόσον έχει υποβληθεί ηλεκτρονικά. Η ορθή καταχώρηση και υποβολή της αίτησης πληρωμής στη διαδικτυακή εφαρμογή του ΠΣΚΕ, η πληρότητα αυτής και η εμπρόθεσμη οριστικοποίησή της είναι αποκλειστική ευθύνη του αιτούντα. Εφόσον η αίτηση πληρωμής υποβληθεί οριστικώς, λαμβάνει μοναδικό κωδικό και ημερομηνία οριστικοποίησης από το ΠΣΚΕ, από την οποία τεκμαίρεται το εμπρόθεσμο της ηλεκτρονικής υποβολής.

Ο δικαιούχος έχει δικαίωμα να υποβάλλει μέχρι έξι (6) αιτήματα πληρωμής. Στο εν λόγω πλήθος αιτημάτων πληρωμής δεν συμπεριλαμβάνεται η προκαταβολή.

Ο δικαιούχος οφείλει να υποβάλλει τουλάχιστον ένα αίτημα πληρωμής, εντός ενός έτους από την ημερομηνία της απόφασης ένταξης της πράξης, ύψους τουλάχιστον 10%, της Δημόσιας Δαπάνης της πράξης.

Όσον αφορά τις διαδικασίες και τα έντυπα πληρωμής, η ΟΤΔ κατά τον προσφορότερο τρόπο ενημερώνει τους δικαιούχους π.χ. ανάρτηση των εντύπων στην ιστοσελίδα της. Κατά τα λοιπά, ακολουθείται η διαδικασία I.6.1 του ΣΔΕ όπως ισχύει κάθε φορά.

Άρθρο 17

Διοικητικός έλεγχος επί των αιτήσεων πληρωμής/προκαταβολής του Δικαιούχου

Η ΕΔΠ με απόφασή της, ορίζει Επιτροπή Παρακολούθησης Πράξεων (ΕΠΠ) που αποτελείται από τουλάχιστον δύο στελέχη της ΟΤΔ, σχετικά με το αντικείμενο της πράξης.

Σε κάθε περίπτωση τα στελέχη, τα οποία συμμετείχαν στις διαδικασίες αξιολόγησης και ενδικοφανών προσφυγών, δεν μπορούν να συμμετέχουν στην Επιτροπή Παρακολούθησης Πράξεων (ΕΠΠ) των συγκεκριμένων αιτήσεων στήριξης.

Επιπλέον, εξασφαλίζεται ότι για τα στελέχη που συμμετέχουν στην ΕΠΠ με αντικείμενο τη συγκεκριμένη πράξη, δεν συντρέχουν λόγοι σύγκρουσης συμφερόντων, μέσω υποβολής υπεύθυνης δήλωσης.

Η ΕΠΠ διενεργεί διοικητικό έλεγχο ο οποίος καταχωρείται στο ΠΣΚΕ και επιτόπια επίσκεψη σε όλα τα αιτήματα πληρωμής, προκειμένου να πιστοποιήσει το οικονομικό και φυσικό αντικείμενο. Ο δικαιούχος κατά την επιτόπια επίσκεψη, υπογράφει την έκθεση αυτοψίας για να βεβαιώσει την παρουσία του στον έλεγχο και να προσθέσει τυχόν παρατηρήσεις.

Για πράξεις με επιλέξιμο προϋπολογισμό μέχρι 50.000 €, δύναται να πραγματοποιηθεί μια επιτόπια επίσκεψη στο τελευταίο αίτημα πληρωμής της πράξης.

Σε περιπτώσεις άλλων ενεργειών δεν απαιτείται επιτόπια επίσκεψη.

Ο έλεγχος περιλαμβάνει:

1. την επαλήθευση της ολοκληρωμένης ενέργειας σε σχέση με την ενέργεια για την οποία ζητήθηκε και χορηγήθηκε η στήριξη,
2. την επαλήθευση των δαπανών που προέκυψαν και των πληρωμών που πραγματοποιήθηκαν,
3. την καταχώρηση στο ΠΣΚΕ των αποτελεσμάτων του ελέγχου.

Στη συνέχεια, μετά την ολοκλήρωση του διοικητικού ελέγχου του αιτήματος πληρωμής και την θεώρηση αυτού από τον Δ/ντη της ΟΤΔ, η ΟΤΔ καταβάλλει τη δημόσια δαπάνη στον δικαιούχο, αναρτώντας στο ΠΣΚΕ τα σχετικά αποδεικτικά πληρωμής του, σύμφωνα και με όσα περιγράφονται στην Διαδικασία I.6.5 του ΣΔΕ έτσι όπως κάθε φορά ισχύει.

Σε περίπτωση που μετά από την εξέταση ενός αιτήματος πληρωμής πράξης, από την ΟΤΔ, προκύπτει διαφορά μεταξύ του αιτούμενου και του επιλέξιμου ποσού, τότε λαμβάνονται υπόψη τα άρθρα 63 και 64 του Κανονισμού (ΕΕ) 1306/2013 και το Άρθρο 63 του Κανονισμού (ΕΕ) 809/2014 όπως εκάστοτε ισχύει. Στην περίπτωση αυτή ενημερώνεται εγγράφως ο δικαιούχος για τυχόν έκφραση αντιρρήσεων ή λήψη διορθωτικών μέτρων. Η μη ανταπόκριση εκ μέρους του δικαιούχου εντός προθεσμίας επτά (7) εργάσιμων ημερών από την επομένη της έγγραφης ειδοποίησης ή απόρριψη από την ΟΤΔ, μέρους ή όλων των αντιρρήσεων, συνεπάγεται την επιβολή της διοικητικής κύρωσης του παραπάνω εδαφίου με ευθύνη της ΟΤΔ.

Επιπρόσθετα, η ενίσχυση που ζητείται απορρίπτεται ή ανακτάται εξ' ολοκλήρου όταν οι όροι επιλεξιμότητας που αναφέρονται στο άρθρο 8 της παρούσης και στην πρόσκληση των ΤΠ δεν πληρούνται. Επίσης, δεν καταβάλλεται η ενίσχυση ή ανακτάται συνολικά ή εν μέρει, εφόσον δεν πληρούνται: α) οι δεσμεύσεις που καθορίζονται στο ΠΑΑ 2014-2020 ή β) οι άλλες υποχρεώσεις που τυχόν προβλέπονται, σε σχέση με την πράξη, από την ενωσιακή ή εθνική νομοθεσία ή καθορίζονται στο ΠΑΑ 2014-2020, ιδίως δε οι διατάξεις για τις κρατικές ενισχύσεις και άλλα υποχρεωτικά πρότυπα και διατάξεις.

Σε περίπτωση που διαπιστώνεται ότι ο δικαιούχος δηλώνει ψευδή στοιχεία ή δεν δηλώνει τα απαραίτητα στοιχεία λόγω αμελείας προκειμένου να λάβει ενίσχυση, η αίτηση πληρωμής απορρίπτεται μετά την εξέταση των προσφυγών σύμφωνα με τη διαδικασία I.6.5 του ΣΔΕ. και όπως αυτή ισχύει, ανακαλείται η απόφαση ένταξης της πράξης και ανακτάται η τυχόν καταβληθείσα ενίσχυση. Ο δικαιούχος δεν έχει δικαίωμα κατάθεσης αίτησης στήριξης σε προσκλήσεις του Υπομέτρου 19.2 όλων των Τ.Π. για το ημερολογιακό έτος που υποβλήθηκε η

συγκεκριμένη αίτηση στήριξης κατά την οποία δήλωσε ψευδή στοιχεία ή δεν δήλωσε τα απαραίτητα στοιχεία λόγω αμέλειας, καθώς και για το επόμενο.

Με την επιφύλαξη της διαθέσιμης χρηματοδότησης από την αρχική και την ετήσια προχρηματοδότηση και τις ενδιάμεσες πληρωμές, η ΟΤΔ σε συνεργασία με την ΕΥΔ (ΕΠ) της Περιφέρειας Δυτικής Μακεδονίας, εξασφαλίζει ότι ο δικαιούχος λαμβάνει πλήρως το συνολικό ποσό της οφειλόμενης επιλέξιμης δημόσιας δαπάνης, το αργότερο εξήντα (60) ημέρες μετά την ημερομηνία υποβολής της αίτησης πληρωμής από τον δικαιούχο.

Η προθεσμία πληρωμής των εξήντα (60) ημερών μπορεί να διακοπεί από την ΟΤΔ σε αιτιολογημένες περιπτώσεις όταν:

1. το αίτημα πληρωμής δεν είναι πλήρες ή δεν έχουν παρασχεθεί τα κατάλληλα δικαιολογητικά έγγραφα.
2. έχει κινηθεί διαδικασία διερεύνησης όσον αφορά ενδεχόμενη παρατυπία που επηρεάζει την εν λόγω δαπάνη.
3. έχει καθυστερήσει η απαιτούμενη αυτοψία από την ΟΤΔ, λόγω αντικειμενικών δυσκολιών (όπως δυσμενείς καιρικές συνθήκες).

Ο ενδιαφερόμενος δικαιούχος ενημερώνεται εγγράφως από την ΟΤΔ, για τη διακοπή και τους λόγους που οδήγησαν σε αυτή.

Κανένα ποσό δεν αφαιρείται ούτε παρακρατείται και δεν εισπράττεται καμία ειδική επιβάρυνση ή άλλο τέλος ισοδύναμου αποτελέσματος που θα επέφερε μείωση των ποσών επιλέξιμης χρηματοδότησης για τους δικαιούχους. Εξαιρούνται κατά την τελευταία πληρωμή οι παρακρατήσεις στη ΔΟΥ, ή ΕΦΚΑ, κλπ.

Οι Διοικητικοί Έλεγχοι των Αιτήσεων Πληρωμής καταχωρίζονται στο ΠΣΚΕ και μεταφέρονται στο ΟΠΣΑΑ μέσω κατάλληλης διαδικτυακής υπηρεσίας που παρέχεται από το ΠΣΚΕ.

Άρθρο 18

Ανάκληση αιτήματος - Διόρθωση προφανών σφαλμάτων πληρωμής/προκαταβολής

Οι δικαιούχοι μπορούν, οποιαδήποτε στιγμή, να ανακαλέσουν εγγράφως την αίτηση πληρωμής ή προκαταβολής ή τμήμα αυτής, σύμφωνα με το άρθρο 3, Καν (ΕΕ) 809/2014. Στην περίπτωση αυτή ακολουθείται η διαδικασία I.6.2 του ΣΔΕ, έτσι όπως κάθε φορά ισχύει.

Οι δικαιούχοι μπορούν, σε περιπτώσεις προφανών σφαλμάτων, να διορθώσουν και να προσαρμόσουν την αίτηση πληρωμής ή προκαταβολής ή/και τα συνυποβαλλόμενα δικαιολογητικά, οποιαδήποτε στιγμή μετά την υποβολή τους εφόσον δεν έχει γίνει ανάληψη επόμενης ενέργειας στο ΠΣΚΕ, σύμφωνα με το άρθρο 4, Καν (ΕΕ) 809/2014. Στην περίπτωση αυτή ακολουθείται η διαδικασία I.6.3 του ΣΔΕ, έτσι όπως κάθε φορά ισχύει.

Οι ανακλήσεις (αιτήματα) υποβάλλονται σε έντυπη μορφή από τους δικαιούχους και αξιολογούνται από τις ΟΤΔ.

Τα παραπάνω αιτήματα υποβάλλονται στο ΠΣΚΕ,. Στη συνέχεια, τα εν λόγω αιτήματα έτσι όπως παράγονται από το ΠΣΚΕ, υποβάλλονται υπογεγραμμένα από το δικαιούχο ή το νόμιμο εκπρόσωπό του συνοδευόμενα από όλα τα κατά περίπτωση σχετικά δικαιολογητικά έγγραφως στην ΟΤΔ, το αργότερο εντός πέντε εργάσιμων ημερών από την ηλεκτρονική υποβολή τους. Οι ανακλήσεις (αιτήματα) καταχωρίζονται στο ΠΣΚΕ. Ο διοικητικός έλεγχος αυτών γίνεται στο ΠΣΚΕ και μεταφέρεται στο ΟΠΣΑΑ, μέσω κατάλληλης διαδικτυακής υπηρεσίας που παρέχεται από το ΟΠΣΑΑ.

Άρθρο 19

Υποχρεώσεις δικαιούχων κατά την υλοποίηση

Η κύρια υποχρέωση των δικαιούχων κατά την υλοποίηση της επένδυσης είναι να υλοποιούν την επένδυση, σύμφωνα με όσα προβλέπονται στην προκήρυξη, στην απόφαση ένταξης και στο εθνικό θεσμικό πλαίσιο όπως ισχύει κάθε φορά.

Επιπρόσθετα:

1. να μη μεταβάλλουν το ιδιοκτησιακό καθεστώς της ενισχυόμενης πράξης, καθ' όλη τη διάρκεια υλοποίησης χωρίς να έχει προηγηθεί σχετικό αίτημα τροποποίησης στην ΟΤΔ, εισήγησή της και αντίστοιχη έγκριση από την ΕΥΔ (ΕΠ) της Περιφέρειας Δυτικής Μακεδονίας. Σε περίπτωση που, κατόπιν σχετικού ελέγχου, διαπιστωθεί μεταβολή του

ιδιοκτησιακού καθεστώτος χωρίς να έχει ακολουθηθεί η εν λόγω διαδικασία, και διαπιστωθεί ότι ο δικαιούχος δεν τηρεί τα κριτήρια επιλεξιμότητας ή ότι η διαφοροποίηση των κριτηρίων επιλογής τον καθιστά μη επιλέξιμο, τότε ο δικαιούχος απεντάσσεται και τυχόν ποσό ενίσχυσης που έχει καταβληθεί επιστρέφεται σύμφωνα με την διαδικασία των αχρεωστήτως καταβληθέντων ποσών.

2. να μη χρησιμοποιούν πάγια στοιχεία που έχουν ενισχυθεί για δραστηριότητες που έρχονται σε αντίθεση με τα κριτήρια επιλεξιμότητας της αίτησης στήριξης. Σε περίπτωση που διαπιστωθεί η το παραπάνω από την ΟΤΔ ή τους αρμόδιους φορείς του Άρθρου 2 της παρούσης, ότι κατά την διάρκεια της υλοποίησης της πράξης, τότε η δημόσια δαπάνη που έχει καταβληθεί για τα συγκεκριμένα πάγια επιστρέφεται με την διαδικασία των αχρεωστήτως καταβληθέντων.
3. να μη μεταβιβάζουν πάγια περιουσιακά στοιχεία που έχουν ενισχυθεί, εκτός εάν αυτά αντικατασταθούν, πριν την τελική πληρωμή της πράξης, από άλλα, κυριότητας του δικαιούχου και τουλάχιστον ίσης αξίας και δυναμικότητας, ανταποκρίνονται στην εξυπηρέτηση της λειτουργίας της πράξης. Ο δικαιούχος οφείλει να γνωστοποιήσει την αντικατάσταση στην ΟΤΔ,
4. να πραγματοποιούν όλες τις απαραίτητες ενέργειες για την εισαγωγή στο ΠΣΚΕ δεδομένων και εγγράφων που απαιτούνται για τη διαχείριση, την παρακολούθηση, την αξιολόγηση και τον έλεγχο των πράξεων που υλοποιούν, διασφαλίζοντας την ακρίβεια, την ποιότητα και πληρότητα των στοιχείων που υποβάλλουν στο ΠΣΚΕ.
5. για τα κριτήρια επιλογής των οποίων η επίτευξη τους επιτυγχάνεται σε χρόνο μεταγενέστερο της υποβολής αίτησης στήριξης ο δικαιούχος έχει την πλήρη υποχρέωση επίτευξης τους. Σε περίπτωση που κατά υλοποίηση της πράξης ή ακόμα και μετά την ολοκλήρωση αυτής γίνει αντιληπτό από τους αρμόδιους φορείς του Άρθρου 2 της παρούσης, η μη τήρηση κάποιου ή κάποιων από τα κριτήρια επιλογής και η εκ νέου βαθμολόγηση της πρότασης έχει ως αποτέλεσμα η βαθμολογία της αίτησης στήριξης, να είναι μικρότερη της τιμής βάσεως αξιολόγησης για την συγκεκριμένη υποδράση, τότε η πράξη απεντάσσεται και τυχόν καταβληθείσα επιχορήγηση επιστρέφεται στο σύνολό της με την διαδικασία των αχρεωστήτως καταβληθέντων ποσών.
6. να αποδέχονται και να διευκολύνουν ελέγχους στην έδρα της πράξης από την ΟΤΔ και άλλα αρμόδια ελεγκτικά όργανα.

Άρθρο 20 **Ολοκλήρωση Πράξης**

1. Η έναρξη της διαδικασίας ολοκλήρωσης της πράξης πραγματοποιείται με την ολοκλήρωση του φυσικού και οικονομικού αντικείμενου της Πράξης, εντός του χρονοδιαγράμματος υλοποίησης της, και σύμφωνα με την διαδικασία I.6.6. του ΣΔΕ, όπως κάθε φορά ισχύει.
2. Η υποβολή των δικαιολογητικών για την έκδοση της Απόφασης Ολοκλήρωσης, γίνεται από τον δικαιούχο στην ΟΤΔ, η οποία εν συνεχεία υποβάλλει την εισήγησή της, στην ΕΥΔ (ΕΠ) της Περιφέρειας Δυτικής Μακεδονίας, ώστε να προχωρήσει στην έκδοση απόφασης ολοκλήρωσης της πράξης. Η εν λόγω απόφαση αποστέλλεται στον δικαιούχο, με κοινοποίηση στην ΟΤΔ και στην Μονάδα Τοπικής Ανάπτυξης της ΕΥΕ ΠΑΑ 2014-2020. Κατά τα λοιπά ακολουθείται η διαδικασία I.6.6. του ΣΔΕ.

Άρθρο 21 **Μακροχρόνιες υποχρεώσεις δικαιούχων**

Ο δικαιούχος οφείλει να αποδέχεται και να διευκολύνει τους ελέγχους στην έδρα της πράξης, από την ΟΤΔ και τους αρμόδιους φορείς ελέγχου. Σε περίπτωση άρνησης ελέγχου τότε επιστρέφεται το σύνολο της δημόσιας δαπάνης που καταβλήθηκε, με την διαδικασία των αχρεωστήτως καταβληθέντων ποσών.

Ο Δικαιούχος οφείλει για περίοδο τριών (3) ετών ή πέντε (5) ετών για μεγάλες επιχειρήσεις, από την τελική πληρωμή του να μην προβεί σε:

- α) παύση ή μετεγκατάσταση μιας παραγωγικής δραστηριότητας εκτός της περιοχής προγράμματος.

- β) αλλαγή του ιδιοκτησιακού καθεστώτος ενός στοιχείου υποδομής η οποία παρέχει σε μια εταιρεία ή δημόσιο οργανισμό αδικαιολόγητο πλεονέκτημα.
- γ) ουσιαστική μεταβολή που επηρεάζει τη φύση, τους στόχους ή την εφαρμογή των όρων που θα μπορούσαν να υπονομεύσουν τους αρχικούς στόχους.

Ο δικαιούχος της ενίσχυσης υποχρεούται στην τήρηση των όρων που προβλέπονται στην παρούσα πρόσκληση.

Ο δικαιούχος της ενίσχυσης δεν μπορεί να ενισχυθεί από άλλο Εθνικό ή Κοινοτικό Πρόγραμμα για την υλοποίηση της ίδιας πρότασης ή τμήματος αυτής.

Ο δικαιούχος της ενίσχυσης οφείλει να μην διακόψει την λειτουργία του και να λειτουργεί εντός της περιοχής του Τοπικού Προγράμματος για χρονικό διάστημα τριών (3) ετών ή πέντε (5) ετών για μεγάλες επιχειρήσεις από την ημερομηνία έκδοσης της βεβαίωσης ολοκλήρωσης. Σε αντίθετη περίπτωση επιβάλλεται επιστροφή της δημόσιας επιχορήγησης αναλογικά προς την περίοδο για την οποία δεν εκπληρώθηκαν οι απαιτήσεις.

Ο δικαιούχος της ενίσχυσης οφείλει να μην μεταβιβάσει για οποιοδήποτε λόγο πάγια περιουσιακά στοιχεία που έχουν ενισχυθεί, εκτός εάν αυτά αντικατασταθούν από άλλα κυριότητας του φορέα και ανάλογης αξίας, που ανταποκρίνονται στην εξυπηρέτηση της επένδυσης (στις περιπτώσεις αυτές απαιτείται ενημέρωση της αρμόδιας ΟΤΔ) για χρονικό διάστημα τριών (3) ετών ή πέντε (5) ετών για μεγάλες επιχειρήσεις από την ημερομηνία έκδοσης της βεβαίωσης ολοκλήρωσης. Σε αντίθετη περίπτωση επιβάλλεται επιστροφή της δημόσιας επιχορήγησης αναλογικά προς την περίοδο για την οποία δεν εκπληρώθηκαν οι απαιτήσεις.

Σε περίπτωση χρήσης του Άρθρου 14 του Κανονισμού ΕΕ 651/2014 ισχύουν τα εξής:

- α) Ο δικαιούχος της ενίσχυσης οφείλει να μην διακόψει την λειτουργία του και να λειτουργεί εντός της περιοχής του Τοπικού Προγράμματος, για χρονικό διάστημα τριών (3) ή πέντε (5) ετών για μεγάλες επιχειρήσεις, από την ημερομηνία έκδοσης της βεβαίωσης ολοκλήρωσης. Σε αντίθετη περίπτωση επιβάλλεται ολική επιστροφή της δημόσιας επιχορήγησης.
- β) Ο δικαιούχος της ενίσχυσης οφείλει να μην μεταβιβάσει για οποιοδήποτε λόγο πάγια περιουσιακά στοιχεία που έχουν ενισχυθεί, εκτός εάν αυτά αντικατασταθούν από άλλα κυριότητας του φορέα και ανάλογης αξίας, που ανταποκρίνονται στην εξυπηρέτηση της επένδυσης (στις περιπτώσεις αυτές απαιτείται ενημέρωση της αρμόδιας ΟΤΔ) για χρονικό διάστημα 3 ή πέντε (5) ετών για μεγάλες επιχειρήσεις από την ημερομηνία έκδοσης της βεβαίωσης ολοκλήρωσης. Σε αντίθετη περίπτωση επιβάλλεται ολική επιστροφή της δημόσιας επιχορήγησης.

Σε περίπτωση δημιουργίας θέσεων εργασίας σε Ετήσιες Μονάδες Εργασίας (ΕΜΕ), από τον δικαιούχο και οι οποίες επιτέλεσαν κριτήριο επιλογής της αίτησης, τότε ο δικαιούχος οφείλει να τις έχει δημιουργήσει εντός 12 μήνου από την τελική πληρωμή και να τις διατηρήσει τουλάχιστον για τρία (3) έτη ή πέντε (5) για μεγάλες επιχειρήσεις, από την δημιουργία τους.

Σε αντίθετη περίπτωση, επιβάλλεται οικονομική κύρωση σχετική με τις ελλείπουσες θέσεις απασχόλησης σε ΕΜΕ, το ύψος της οποίας καθορίζεται από τον παρακάτω τύπο:

Οικονομική κύρωση = Επιχορήγηση X (1 - a) X b

όπου: a = Πραγματικά δημιουργηθείσες νέες θέσεις απασχόλησης σε ΕΜΕ / Συμβατικά δηλωθείσες νέες θέσεις απασχόλησης σε ΕΜΕ

b = (1,2+(0,05*c))/12

και c= Συμβατικά δηλωθείσες νέες θέσεις απασχόλησης σε ΕΜΕ.

Σε κάθε περίπτωση η οικονομική κύρωση δεν θα είναι μεγαλύτερη του 10% της Δημόσιας Δαπάνης που καταβλήθηκε.

Ο δικαιούχος οφείλει να τηρεί τα κριτήρια επιλογής, που αποτελούν μακροχρόνιες υποχρεώσεις, για τρία (3) έτη ή πέντε (5) για μεγάλες επιχειρήσεις από την τελική του πληρωμή. Σε αντίθετη περίπτωση, αν ένα ή περισσότερα κριτήρια δεν ικανοποιούνται τότε επιστρέφεται, με την διαδικασία των αχρεωστήτως καταβληθέντων ποσών, ποσοστό της Δημόσιας Δαπάνης που έχει καταβληθεί, και απορρέει από τον ακόλουθο τύπο:

$(\alpha - \beta) / 100 * \gamma / 3$ ή πέντε (5) για μεγάλες επιχειρήσεις X Δημόσια Δαπάνη.

Όπου, α: η βαθμολογία του κριτηρίου κατά την αξιολόγηση,

β: η νέα βαθμολογία του κριτηρίου σύμφωνα με τα ευρήματα του ελέγχου και

γ: ο αριθμός των ετών από την τελική πληρωμή.

Ο παραπάνω τύπος εφαρμόζεται για κάθε κριτήριο επιλογής που ελέγχεται και η προς ανάκτηση Δημόσια Δαπάνη υπολογίζεται αθροιστικά.

Σε περίπτωση που η επανεξέταση των κριτηρίων έχει ως αποτέλεσμα η βαθμολογία του επενδυτικού σχεδίου να είναι μικρότερη της τιμής βάσεως αξιολόγησης για την συγκεκριμένη υποδράση, τότε επιστρέφεται κατ αναλογία το ποσοστό της Δημόσιας Δαπάνης σύμφωνα με τα οριζόμενα στο Άρθρο 71 ΚΑΝ (ΕΕ) 1303/2013.

Η προς ανάκτηση Δημόσια Δαπάνη υπολογίζεται με τον ακόλουθο τύπο:

$a * \Delta\Delta / 3$ ή πέντε (5) για μεγάλες επιχειρήσεις

Όπου, α: το έτος (1^ο ή 2^ο ή 3^ο ή 4^ο ή 5^ο) κατά το οποίο διενεργείται ο έλεγχος, μετά την τελευταία πληρωμή και ΔΔ η Δημόσια Δαπάνη που καταβλήθηκε.

Ειδικά για τις πράξεις που αφορούν αποκλειστικά τουριστικά καταλύματα θα πρέπει κατ' έτος μετά την τελική πληρωμή, να επιτύχουν τουλάχιστον το 20% του στόχου που τέθηκε στην αίτηση στήριξης για το αντίστοιχο έτος, σε ότι αφορά τον αριθμό των διανυκτερεύσεων.

Ο στόχος ελέγχεται για τρία (3) πέντε (5) για μεγάλες επιχειρήσεις έτη μετά την τελική πληρωμή. Ως έτος λογίζεται ένα πλήρες ημερολογιακό έτος, από την επομένη ημέρα της τελικής πληρωμής. Σε περίπτωση μη επίτευξης του στόχου αυτού επιβάλλεται Δημοσιονομική Διόρθωση που απορρέει από τον τύπο:

$((20\% * a) - \beta) / 100 * (\text{Δημόσια Δαπάνη} / 3 \text{ πέντε (5) για μεγάλες επιχειρήσεις})$

Όπου, α: ο στόχος που τέθηκε στην αίτηση στήριξης, όσον αφορά στον ετήσιο αριθμό διανυκτερεύσεων.

β: ο απόλυτος αριθμός των διανυκτερεύσεων για το έτος που γίνεται ο έλεγχος.

Ο έλεγχος που διενεργείται αφορά όλα τα παρελθόντα έτη από την ημερομηνία διεξαγωγής του και όχι το τρέχον έτος. Η Δημοσιονομική Διόρθωση επιβάλλεται αθροιστικά και ανά έτος.

Επίσης για τις πράξεις που αφορούν μεταποίηση θα πρέπει κατ' έτος μετά την τελική πληρωμή, να επιτύχουν τουλάχιστον το 30% του στόχου που τέθηκε στην αίτηση στήριξης για το αντίστοιχο έτος, σε ότι αφορά την ποσότητα της μεταποιήσιμης πρώτης ύλης.

Ο στόχος ελέγχεται για τρία (3) ή πέντε (5) έτη για μεγάλες επιχειρήσεις μετά την τελική πληρωμή. Ως έτος λογίζεται ένα πλήρες ημερολογιακό έτος, από την επομένη ημέρα της τελικής πληρωμής.

Σε περίπτωση μη επίτευξης του στόχου αυτού επιβάλλεται Δημοσιονομική Διόρθωση που απορρέει από τον τύπο:

$((30\% * a) - \beta) / 100 * (\text{Δημόσια Δαπάνη} / 3 \text{ ή πέντε (5) για μεγάλες επιχειρήσεις})$

Όπου α: ο στόχος που τέθηκε στην αίτηση στήριξης, όσον αφορά την ετήσια ποσότητα μεταποιήσιμης πρώτης ύλης.

β: η ποσότητα της μεταποιήσιμης πρώτης ύλης για το έτος που γίνεται ο έλεγχος.

Ο έλεγχος που διενεργείται αφορά όλα τα παρελθόντα έτη από την ημερομηνία διεξαγωγής του και όχι το τρέχον έτος. Η Δημοσιονομική Διόρθωση επιβάλλεται αθροιστικά και ανά έτος.

Ο δικαιούχος υποχρεούνται κάθε έτος και στα πλαίσια της διάρκειας των μακροχρόνιων υποχρεώσεων του να αποστέλλει ηλεκτρονικά ή εγγράφως στην ΟΤΔ, αποδεικτικά τήρησης των μακροχρόνιων υποχρεώσεων του, έως τις 31-12-2023 και στο μετέπειτα χρονικό διάστημα των μακροχρόνιων υποχρεώσεων του στην ΕΥΔ (ΕΠ) της Περιφέρειας Δυτικής Μακεδονίας.

Οι ΟΤΔ διατηρούν λεπτομερείς φακέλους με όλες τις πληροφορίες και τα δικαιολογητικά έγγραφα που απαιτούνται, οι οποίοι φυλάσσονται επί 10 έτη από την ημερομηνία ολοκλήρωσης των πράξεων.

Άρθρο 22

Υποχρεώσεις δικαιούχων για θέματα δημοσιότητας και ενημέρωσης

1. Σύμφωνα με τους Εκτελεστικούς Κανονισμούς (ΕΕ) αριθ. 808/2014 (Άρθρο 13, Παράρτημα ΙΙΙ) και αριθ. 669/2016 (Άρθρο 1, Παράρτημα ΙΙΙ), οι δικαιούχοι πράξεων που συγχρηματοδοτούνται από το ΠΑΑ 2014-2020, είναι υποχρεωμένοι να προβούν σε ενέργειες ενημέρωσης του κοινού σχετικά με τη στήριξη που λαμβάνουν από το Ευρωπαϊκό Γεωργικό Ταμείο Αγροτικής Ανάπτυξης (ΕΓΤΑΑ). Η μη τήρηση των ελάχιστων υποχρεωτικών κανόνων ενημέρωσης επισύρει κυρώσεις από τα ευρωπαϊκά και εθνικά όργανα ελέγχου.

2. Οι κατ' ελάχιστον υποχρεώσεις των δικαιούχων του Υπομέτρου 19.2 (ιδιωτικές παρεμβάσεις) ως προς την τήρηση των κανόνων δημοσιότητας και ενημέρωσης είναι:

- α. Για πράξεις των οποίων η συνολική δημόσια δαπάνη είναι 50.000 – 500.000 Ευρώ, απαιτείται η ανάρτηση τουλάχιστον μίας αφίσας ελάχιστου μεγέθους Α3 ή πινακίδας με πληροφορίες σχετικά με την πράξη, σε σημείο εύκολα ορατό, επισημαίνοντας τη χρηματοδοτική συνδρομή από την Ευρωπαϊκή Ένωση και την Ελλάδα.
- β. Για πράξεις που αφορούν σε αγορά εξοπλισμού, ή υποδομές ή κατασκευαστικά έργα, των οποίων η συνολική δημόσια δαπάνη υπερβαίνει τις 500.000 Ευρώ, ο δικαιούχος τοποθετεί προσωρινή πινακίδα σημαντικού μεγέθους.
- γ. Το αργότερο εντός τριών μηνών από την ολοκλήρωση της πράξης, ο δικαιούχος τοποθετεί μόνιμη αναμνηστική πλάκα ή πινακίδα σημαντικού μεγέθους, σε σημείο εύκολα ορατό από το κοινό, όπου επισημαίνεται τουλάχιστον η περιγραφή της πράξης και η χρηματοδοτική συνδρομή της Ευρωπαϊκής Ένωσης και της Ελλάδας. Το υλικό κατασκευής και ο τρόπος τοποθέτησης των μόνιμων πινακίδων θα πρέπει να εξασφαλίζουν τη μόνιμη εγκατάστασή τους. Εφόσον η επεξηγηματική πινακίδα που τοποθετείται κατά την εκτέλεση του έργου έχει μόνιμο χαρακτήρα, δεν είναι απαραίτητη η τοποθέτηση αναμνηστικής πλάκας.
- δ. Ως προς την αναγραφή του προϋπολογισμού αναγράφεται ο συνολικός προϋπολογισμός της πράξης, όπως αναφέρεται στην απόφαση ένταξης της πράξης, με διάκριση σε Δημόσια Δαπάνη και Ιδιωτική Συμμετοχή.
- ε. Όσον αφορά στο βασικό στόχο της πράξης προτείνεται να είναι σύντομος και να γίνεται επικοινωνιακή επεξεργασία της διατύπωσής του, ώστε να είναι κατανοητός από το ευρύ κοινό.
- στ. Για πράξεις, στο πλαίσιο των οποίων λειτουργεί και ιστοτόπος, θα πρέπει να γίνεται σύντομη περιγραφή της πράξης και να αναφέρεται η χρηματοδοτική συνδρομή της Ευρωπαϊκής Ένωσης και της Ελλάδας στην αρχική σελίδα. Τα λογότυπα τοποθετούνται στη σελίδα του ιστοτόπου του δικαιούχου σε θέση που είναι ορατή και μέσα στο οπτικό πεδίο της ψηφιακής συσκευής που τα απεικονίζει.
- ζ. Τα λογότυπα τοποθετούνται στη σελίδα του ιστοτόπου του δικαιούχου σε θέση που είναι ορατή και μέσα στο οπτικό πεδίο της ψηφιακής συσκευής που απεικονίζει.
- η. Σε περιπτώσεις που ο δικαιούχος προβαίνει σε ενημέρωση του κοινού μέσω προωθητικού υλικού (έντυπου, ηλεκτρονικού ή οποιουδήποτε άλλου είδους προωθητικού υλικού) ή καταχωρίσεων στον τύπο, θα πρέπει να υπάρχει αναφορά στη συγχρηματοδότηση της πράξης από την Ευρωπαϊκή Ένωση και την Ελλάδα. Το έμβλημα της Ένωσης θα πρέπει να είναι πάντα ευδιάκριτο και να βρίσκεται σε προβεβλημένη θέση. Η θέση και το μέγεθός του είναι ανάλογη της κλίμακας του υλικού ή του εγγράφου που χρησιμοποιείται. Επίσης η αναφορά στο Ταμείο χρηματοδότησης θα πρέπει να είναι ευανάγνωστη.
- θ. Σε περιπτώσεις που ο δικαιούχος προβαίνει σε ενημέρωση του κοινού μέσω τηλεοπτικών μηνυμάτων θα πρέπει να αναφέρεται το όνομα της πράξης στο κυρίως πλαίσιο του κειμένου της διαφήμισης και αυτό του Προγράμματος Αγροτικής Ανάπτυξης της Ελλάδας 2014-2020. Επίσης θα πρέπει στο τέλος του τηλεοπτικού μηνύματος να εμφανίζονται τα λογότυπα που προβλέπονται.

Επιπλέον θα πρέπει να εκφωνείται η φράση: «Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης».

- ι. Σε περιπτώσεις που ο δικαιούχος προβαίνει σε ενημέρωση του κοινού μέσω ραδιοφωνικών μηνυμάτων να αναφέρεται κατά τη διάρκεια του μηνύματος το Υπουργείο Αγροτικής Ανάπτυξης & Τροφίμων, το Πρόγραμμα Αγροτικής Ανάπτυξης 2014-2020 (ΠΑΑ 2014-2020), το LEADER και το Ευρωπαϊκό Γεωργικό Ταμείο Αγροτικής Ανάπτυξης: η Ευρώπη επενδύει στις αγροτικές περιοχές, ενώ στο κλείσιμο του μηνύματος να εκφωνείται «Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης».
- ια. Οι πληροφορίες και αναφορές στην Ευρωπαϊκή Ένωση (Σημαία, Ταμείο, σύνθημα, συγχρηματοδότηση καθώς και λογότυπο LEADER) πρέπει να καταλαμβάνουν νοητά τουλάχιστον το 25% της πινακίδας, ή της αναμνηστικής πλάκας, ή της αρχικής σελίδας του ιστοτόπου. Τα γραφικά πρότυπα της Σημαίας της Ευρωπαϊκής Ένωσης παρουσιάζονται στην ιστοσελίδα http://europa.eu/about-eu/basic-information/symbols/flag/index_el.htm.

3. Σε περίπτωση που διαπιστωθεί από την ΟΤΔ ή τους αρμόδιους φορείς του Άρθρου 2 της παρούσης, ότι κατά την διάρκεια της υλοποίησης της πράξης δεν τηρούνται οι εν λόγω κανόνες δημοσιότητας, γίνεται σύσταση συμμόρφωσης στον δικαιούχο. Σε περίπτωση επανάληψης της

παράβασης, επιβάλλεται ποινή στον δικαιούχο που αντιστοιχεί στο 5% της Δημόσιας Δαπάνης της Πράξης με αντίστοιχη μείωση της Δημόσιας Δαπάνης της πράξης.

Άρθρο 23 **Γενικά θέματα**

Αναπόσπαστα μέρη της παρούσας είναι παραρτήματα I, II, III και IV.

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ I: (έντυπα υποδείγματα προς συμπλήρωση από υποψήφιους δικαιούχους)

1. Αίτησης στήριξης.
2. Συμπληρωματικά στοιχεία αίτησης στήριξης.
3. Υπεύθυνη δήλωση δικαιούχου.
4. Λίστα Δικαιολογητικών.
5. Δήλωση ιδιότητας ΜΜΕ.
6. Δήλωση de minimis.
7. Μελέτη Βιωσιμότητας.
8. Υπόδειγμα προσφυγής.
9. Πίνακες προϋπολογισμού.

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ II: (έντυπα προς ενημέρωση των υποψήφιων δικαιούχων)

1. Οδηγός επιλεξιμότητας επιλογής.
2. Ορισμός Προβληματικής Επιχείρησης.
3. Ορισμός ΜΜΕ.
4. Προσβασιμότητα ΑΜΕΑ.
5. Πίνακας τιμών μονάδων υποδομών.
6. Παράρτημα I της Συνθήκης για την Λειτουργία της ΕΕ.
7. Επιλέξιμοι ΚΑΔ Υποδράσεων,
7.β **ΜΗ Επιλέξιμοι** ΚΑΔ Υποδράσεων.
8. Δασμολόγιο.
9. ΚΥΑ Τουρισμού.
10. Διευκρινήσεις ΕΥΚΕ σε θέματα Κα. 651_2014
11. 1^η Τροποποίηση ΚΥΑ Τουρισμού.

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ III: (συνοδευτικά υποδείγματα)

1. Υπόδειγμα πινακίδας.
2. Λογότυπα.
3. Έκθεση Αυτοψίας.
4. Απόφαση Ένταξης.
5. Πίνακας Αποτελεσμάτων.
6. Τελικός Πίνακας Κατάταξης.

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ IV: (προκηρυσσόμενες δράσεις / υποδράσεις, ποσοστά ενίσχυσης και ειδικοί όροι επιλεξιμότητας)

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ IV (προκηρυσσόμενες δράσεις / υποδράσεις, ποσοστά ενίσχυσης και ειδικοί όροι επιλεξιμότητας)

ΔΡΑΣΗ	ΥΠΟ-ΔΡΑΣΗ	ΤΙΤΛΟΣ ΥΠΟΔΡΑΣΗΣ	ΕΠΙΛΕΞΙΜΟΤΗΤΑ ΥΠΟΔΡΑΣΗΣ	ΠΟΣΟΣΤΟ ΕΝΙΣΧΥΣΗΣ	ΚΑΘΕΣΤΩΣ ΕΝΙΣΧΥΣΗΣ	ΕΙΔΙΚΟΙ ΟΡΟΙ
19.2.2 Ανάπτυξη / βελτίωση της επιχειρηματικότητας και ανταγωνιστικότητας της περιοχής εφαρμογής σε εξειδικευμένους τομείς, περιοχές ή δικαιούχους	19.2.2.2	Ενίσχυση επενδύσεων στην μεταποίηση, εμπορία και/ή ανάπτυξη γεωργικών προϊόντων με αποτέλεσμα μη γεωργικό προϊόν για την εξυπηρέτηση ειδικών στόχων της τοπικής στρατηγικής.	Κανονισμός (ΕΕ) 1305/2013, άρθρο 17	40 %	Κανονισμός (ΕΕ) 1407/2013	Υφιστάμενες ή υπό ίδρυση μικρές και πολύ μικρές επιχειρήσεις.
	19.2.2.3	Ενίσχυση επενδύσεων στον τομέα του τουρισμού με σκοπό την εξυπηρέτηση ειδικών στόχων της τοπικής στρατηγικής.	Κανονισμός (ΕΕ) 1305/2013, άρθρο 19.	65 %	Κανονισμός (ΕΕ) 1407/2013	Υφιστάμενες μικρές και πολύ μικρές επιχειρήσεις
	19.2.2.4	Ενίσχυση επενδύσεων στους τομείς της βιοτεχνίας, χειροτεχνίας, παραγωγής ειδών μετά την 1 ^η μεταποίηση, και του εμπορίου με σκοπό την εξυπηρέτηση ειδικών στόχων της τοπικής στρατηγικής.	Κανονισμός (ΕΕ) 1305/2013, άρθρο 19.	65 %	Κανονισμός (ΕΕ) 1407/2013	Υφιστάμενες μικρές και πολύ μικρές επιχειρήσεις
	19.2.2.5	Ενίσχυση επενδύσεων παροχής υπηρεσιών για την εξυπηρέτηση του αγροτικού πληθυσμού (παιδικοί σταθμοί, χώροι αθλητισμού, πολιτιστικά κέντρα, κλπ) με σκοπό την εξυπηρέτηση ειδικών στόχων της τοπικής στρατηγικής.	Κανονισμός (ΕΕ) 1305/2013, άρθρο 19.	65 %	Κανονισμός (ΕΕ) 1407/2013	Υφιστάμενες μικρές και πολύ μικρές επιχειρήσεις
	19.2.2.6	Ενίσχυση επενδύσεων οικοτεχνίας και πολυλειτουργικών αγροκτημάτων με σκοπό την εξυπηρέτηση ειδικών στόχων της τοπικής στρατηγικής.	Κανονισμός (ΕΕ) 1305/2013, άρθρο 17	40 %	Κανονισμός (ΕΕ) 1407/2013	Ν. 4235/2014 και ΚΥΑ 543/34450/24.3.2017. Το άρθρο 19 (με ποσοστό 65%), αφορά μόνο μικρές και πολύ μικρές επιχειρήσεις. Η επενδυτική πράξη θα πρέπει να αφορά μόνο σε ένα από τα δύο άρθρα (17 ή 19) του Καν. (ΕΕ) 1305/2013 και όχι και στα δύο άρθρα.
			Κανονισμός (ΕΕ) 1305/2013, άρθρο 19	65 %	Κανονισμός (ΕΕ) 1407/2013	
19.2.3 Οριζόντια ενίσχυση στην ανάπτυξη / βελτίωση της επιχειρηματικότητας και ανταγωνιστικότητας της περιοχής εφαρμογής	19.2.3.1	Οριζόντια εφαρμογή μεταποίησης, εμπορίας και/ή ανάπτυξης γεωργικών προϊόντων με αποτέλεσμα γεωργικό προϊόν με σκοπό την εξυπηρέτηση των στόχων της τοπικής στρατηγικής.	Κανονισμός (ΕΕ) 1305/2013, άρθρο 17	40 %	Κανονισμός (ΕΕ) 1305/2013, παράρτημα II	Μικρές & πολύ μικρές επιχειρήσεις
	19.2.3.3	Οριζόντια εφαρμογή ενίσχυσης επενδύσεων στον τομέα του τουρισμού με σκοπό την εξυπηρέτηση των στόχων της τοπικής στρατηγικής.	Κανονισμός (ΕΕ) 1305/2013, άρθρο 19	65 %	Κανονισμός (ΕΕ) 651/2014, άρθρο 22	Μη εισηγμένες μικρές και πολύ μικρές επιχειρήσεις, που λειτουργούν έως 5 έτη χωρίς διανομή κερδών
				45 %	Κανονισμός (ΕΕ) 651/2014, άρθρο 14	Μικρές & πολύ μικρές επιχειρήσεις
	19.2.3.4	Οριζόντια εφαρμογή ενίσχυσης επενδύσεων στους τομείς της βιοτεχνίας, χειροτεχνίας, παραγωγής ειδών μετά την 1 ^η μεταποίηση, και	Κανονισμός (ΕΕ) 1305/2013, άρθρο 19	65 %	Κανονισμός (ΕΕ) 651/2014, άρθρο 22	Μη εισηγμένες μικρές και πολύ μικρές επιχειρήσεις, που λειτουργούν έως 5 έτη χωρίς διανομή κερδών

ΔΡΑΣΗ	ΥΠΟ-ΔΡΑΣΗ	ΤΙΤΛΟΣ ΥΠΟΔΡΑΣΗΣ	ΕΠΙΛΕΞΙΜΟΤΗΤΑ ΥΠΟΔΡΑΣΗΣ	ΠΟΣΟΣΤΟ ΕΝΙΣΧΥΣΗΣ	ΚΑΘΕΣΤΩΣ ΕΝΙΣΧΥΣΗΣ	ΕΙΔΙΚΟΙ ΟΡΟΙ
		του εμπορίου με σκοπό την εξυπηρέτηση των στόχων της τοπικής στρατηγικής.		45 %	Κανονισμός (ΕΕ) 651/2014, άρθρο 14	Μικρές & πολύ μικρές επιχειρήσεις
	19.2.3.5	Οριζόντια εφαρμογή ενίσχυσης επενδύσεων παροχής υπηρεσιών για την εξυπηρέτηση του αγροτικού πληθυσμού (παιδικοί σταθμοί, χώροι αθλητισμού, πολιτιστικά κέντρα, κλπ) με σκοπό την εξυπηρέτηση των στόχων της τοπικής στρατηγικής.	Κανονισμός (ΕΕ) 1305/2013, άρθρο 19	65 %	Κανονισμός (ΕΕ) 651/2014, άρθρο 22	Μη εισηγμένες μικρές και πολύ μικρές επιχειρήσεις, που λειτουργούν έως 5 έτη χωρίς διανομή κερδών
				45 %	Κανονισμός (ΕΕ) 651/2014, άρθρο 14	Μικρές & πολύ μικρές επιχειρήσεις
19.2.6 Ανάπτυξη και βελτίωση βιωσιμότητας δασών	19.2.6.2	Επενδύσεις σε δασοκομικές τεχνολογίες και στην επεξεργασία, κινητοποίηση και εμπορία δασικών προϊόντων	Κανονισμός (ΕΕ) 1305/2013, άρθρα 21 & 26	40 %	Κανονισμός (ΕΕ) 1407/2013	Μικρές & πολύ μικρές επιχειρήσεις
19.2.7 Συνεργασία μεταξύ διαφορετικών παραγόντων	19.2.7.1	Πιλοτικά έργα (εκτός γεωργικού τομέα)	Κανονισμός (ΕΕ) 1305/2013, άρθρο 35	65%	Κανονισμός (ΕΕ) 1407/2013	Δεν είναι επιλέξιμη η ίδρυση και λειτουργία ΕΣΚ.
	19.2.7.2	Ανάπτυξη νέων προϊόντων, πρακτικών, διεργασιών και τεχνολογιών στον τομέα των τροφίμων και της δασοπονίας				
	19.2.7.3	Συνεργασία μεταξύ μικρών επιχειρήσεων για διοργάνωση κοινών μεθόδων εργασίας και τη κοινή χρήση εγκαταστάσεων και πόρων καθώς και για την ανάπτυξη και/ή την εμπορία τουριστικών υπηρεσιών, που συνδέονται με τον αγροτουρισμό				
	19.2.7.7	Οριζόντια και κάθετη συνεργασία μεταξύ φορέων της αλυσίδας εφοδιασμού για τη δημιουργία, την ανάπτυξη και την προώθηση βραχέων αλυσίδων και τοπικών αγορών				